

Ambitie- en programmaplan 2017

Implementatie Omgevingswet Hoeksche Waard

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3	4. Veranderopgave	11	7. Programmasturing	29
1.1 Aanleiding	3	4.1 Impact	11	7.1 Sturingsfilosofie	29
1.2 Terugblik fase 0 implementatie Omgevingswet	3	4.2 Aanpak richting 2019	13	7.2 Programmaorganisatie	29
1.3 Doel ambitie- en programmaplan	4			7.3 Programmafinanciering	31
1.4 Leeswijzer	5	5. Instrumentarium	15	7.4 Programmaplanning	31
		5.1 Ontwikkeling van nieuw instrumentarium	15	7.5 Programmabeheersing	33
2. Ambitie & invoeringsstrategie	6	5.2 Werkprocessen	20	7.6 Communicatie	33
2.1 Verandertypen	6	5.3 Processtappen werkprocessen	23	7.7 Koppelingen lopende agenda's en processen	35
2.2 Ambitie	7				
2.3 Invoeringsstrategie	7	6. Digitalisering	24	Bijlagen	
3. Samenwerking met partijen	9	6.1 Informatiearchitectuur	24	1. Gebiedsagenda Hoeksche Waard	
3.1 Programma Zuid-Holland Zuid	9	6.2 Complexiteit informatiesystemen	24	2. Inventarisatie bestaand beleid en regelgeving	
3.2 Samenwerkingsfilosofie	10	6.3 Landelijke ontwikkelingen	25	3. Verklarende woordenlijst	
		6.4 Informatievoorziening binnen de gemeenten	26	4. Functie programma OW	
		6.5 Archivering	27		

1. Inleiding

1.1 AANLEIDING

De huidige regels binnen het fysieke domein zijn erg complex geworden. Daardoor worstelen inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en overheden met het huidige omgevingsrecht. De nieuwe Omgevingswet moet er voor zorgen dat het eenvoudiger, duidelijker, beter en sneller gaat. Dit betekent het beter op elkaar afstemmen van de verschillende plannen voor ruimtelijke ordening, milieu en natuur en het stimuleren van verschillende doelstellingen. Tegelijkertijd geeft de Omgevingswet gemeenten meer ruimte hun omgevingsbeleid af te stemmen op de eigen lokale behoeften en biedt de wet meer ruimte voor particuliere initiatieven. Dit vraagt een verandering in de samenwerking met omgeving en partners. Tot slot is een cultuuromslag nodig in de wijze waarop ruimtelijke ontwikkelingen worden beoordeeld. Van een 'nee tenzij' naar een 'ja mits' benadering.

Op 1 juli 2015 heeft de Tweede Kamer daarom ingestemd met de Omgevingswet. De Eerste Kamer heeft het wetsvoorstel op 22 maart 2016 aangenomen. Uiteindelijk moet de wet medio 2019 in werking treden.

De Omgevingswet heeft vier verbeterdoelen:

1. meer inzicht in, voorspelbaarheid van en gebruiksgemak van de regels van het omgevingsrecht;
2. meer samenhang tussen beleid, besluitvorming en regelgeving over de fysieke leefomgeving;
3. meer bestuurlijke afwegingsruimte om lokaal maatwerk te kunnen leveren;
4. snellere en betere besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving.

Waarom stelselherziening: verbeterdoelen

Inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en gebruiksgemak

Samenhangende benadering beleid, besluitvorming en regelgeving

Versnellen en verbeteren besluitvorming

Bestuurlijke afwegingsruimte

Het nieuwe stelsel gaat daarmee uit van een omwenteling in het denken en doen; van bescherming van de fysieke leefomgeving via een afhoudende benadering van activiteiten, naar een beleidscyclus waar de continue zorg voor de kwaliteit van de fysieke leefomgeving centraal staat en ruimte ontstaat voor ontwikkeling. De nieuwe benadering gaat uit van vertrouwen, waarbij er snel en doeltreffend kan worden opgetreden als dat nodig is.

1.2 TERUGBLIK FASE 0 IMPLEMENTATIE OMGEVINGSWET

Om de Omgevingswet te implementeren staan de gemeenten, provincies, waterschappen en de rijksoverheid voor de uitdaging zich goed voor te bereiden. Voor de zomer van 2016 hebben de vijf colleges van burgemeesters en wethouders in de Hoeksche Waard het procesplan voor de gezamenlijke implementatie van de Omgevingswet in de Hoeksche Waard vastgesteld en aangeboden aan de gemeenteraden. In het procesplan is een zogenoemde fase 0 ingebouwd die benut wordt ter voorbereiding, zodat we klaar zijn voor de implementatie van de Omgevingswet voor de jaren 2017 en verder. Hierbij zijn de volgende opgaven voor de fase 0 benoemd:

- opstellen van een impactanalyse;
- bepalen van de bestuurlijke ambitie;
- opstellen van een programmaplan 2017;
- bewustwording bij raden, colleges en medewerkers;
- opstellen van een Gebiedsagenda.

De acties en uitkomsten van de eerste drie punten zijn integraal opgenomen in dit ambitie- en programmaplan. Het plan draagt bij aan punt 4, de bewustwording bij raden, colleges en medewerkers. De Gebiedsagenda is als [bijlage 1](#) bij dit document toegevoegd.

1.2.1 Gezamenlijke expeditie fase 0

Vanaf de start tot aan het tweede kwartaal 2017 stonden bewustwording en verdieping in de materie, betreffende de Omgevingswet, centraal. Zo zijn wij met de raden, colleges en medewerkers op expeditie geweest om de veranderopgave die de Omgevingswet met zich meebrengt te verkennen. In de eerste helft van 2017 hebben we expedities met medewerkers gehouden over het doel van de Omgevingswet en de betekenis voor hun werkzaamheden. We hebben daarbij de cultuuropgave verkend. In de tweede expeditie is feedback gevraagd op het concept programmaplan en is er verdere input gegeven voor de vulling van de programmaonderdelen.

Er zijn eind 2016/begin 2017 dialogen gevoerd met de colleges en raden over onze ambitie met betrekking tot het invoeren van de Omgevingswet. Wat is onze visie op de verbeterdoelen van de Omgevingswet en welke invoeringsstrategie willen wij hanteren? Met het RMT en MOHW heeft een aantal dialogen plaatsgevonden over de invoeringsstrategie en de rol van het management bij deze veranderopgave. Niet alleen spraken we met de Hoeksche Waardse colleges en raden, maar ook met onze ketenpartners op het niveau van Zuid-Holland Zuid. Deze dialogen hebben geleid tot een bouwstenennotitie. Deze bouwstenen gebruiken wij voor het verder vormgeven van de invoeringsstrategie voor de implementatie van de Omgevingswet binnen de Hoeksche Waard. In dit ambitie- en programmaplan vertellen wij u hier meer over.

In fase 0 is ook gewerkt aan een Gebiedsagenda voor de Hoeksche Waard, waarin de inhoudelijke opgaven binnen het fysieke domein en de relaties met het sociaal domein zijn verkend. De Gebiedsagenda is de basis voor het opstellen van de omgevingsvisie en omgevingsplan Hoeksche Waard.

1.3 DOEL AMBITIE- EN PROGRAMMAPLAN

In dit ambitie- en programmaplan is de ambitie die de gemeenten in de Hoeksche Waard hebben met de invoering van de Omgevingswet weergegeven. Daarmee is er een duidelijke stip op de horizon gezet. Afgezet tegen de huidige situatie geeft dit plan inzicht in het proces dat nodig is voor de implementatie van de Omgevingswet. Het plan geeft daarmee ook inzicht in de acties die nodig zijn voor de invoering van de Omgevingswet. Deze acties zijn weergegeven in programmathema's in het schema hiernaast.

Dit ambitie- en programmaplan heeft als hoofddoelstelling de gemeenten in de Hoeksche Waard tijdig voor te bereiden op de invoering van de Omgevingswet die medio 2019 is gepland en door zal lopen tot medio 2024.

Vanuit dit programma wordt daar, vanuit verschillende thema's met subdoelstellingen, invulling aangegeven.

Thema	Subdoelstellingen	Betrokkenen
 Samenwerking in de overheidsketen	Verbinding, samenwerking en afstemming met betrokken partijen voor een goede implementatie van de Omgevingswet op het gebied van inhoud, proces en relatie (wat? hoe? waarom?).	Ketenpartners, zoals rijksoverheid, provincie, waterschap, DG&J, VRZHZ, OZHZ en omliggende regio's.
 Veranderopgave	Binnen de Hoeksche Waard zijn wij ons zowel ambtelijk als bestuurlijk bewust van onze veranderende rol en weten wij hoe wij deze toe gaan passen in onze werkzaamheden.	Medewerkers, collegeleden, raadsleden, inwoners en ondernemers.
 Instrumentarium	Het implementeren van de kerninstrumenten uit de Omgevingswet (het vaststellen van een Gebiedsagenda, omgevingsvisie en een omgevingsplan).	Provincie, waterschap, DG&J, VRZHZ, OZHZ, omliggende regio's, medewerkers, collegeleden, raadsleden, inwoners en ondernemers.
 Digitalisering	In beeld brengen welke aanpassingen we moeten doen aan de informatiesystemen van de Hoeksche Waard om de Omgevingswet in te kunnen voeren in 2019.	Medewerkers, collegeleden, provincie, waterschap, DG&J, VRZHZ, OZHZ, omliggende regio's, ISHW.

Met de subdoelstellingen hiervoor zetten wij een programma op dat zich niet alleen richt op het ruimtelijke spoor, maar juist inzet op de beoogde omwenteling in het denken en doen: een andere verhouding tussen overheid en

samenleving. Daarmee zijn zaken rondom cultuurverandering (het thema veranderopgave), samenwerking in de keten en de ontwikkeling van een nieuw set aan instrumentarium onlosmakelijk met elkaar verbonden en moet dit worden ondersteund door een digitaliseringslag.

1.4 LEESWIJZER

De invoering van de Omgevingswet in de Hoeksche Waard heeft een programma in plaats van een project aanpak. Waar een project zich vaak richt op een de realisatie van één vooraf overeengekomen resultaat, richt een programma zich op het nastreven van meerdere samenhangende doelen.

De invoering van de Omgevingswet wordt op verschillende schaalniveaus opgepakt. Het ministerie heeft onlangs nog de invoeringswet van de Omgevingswet voor consultatie opengesteld, waarin ook inhoudelijke wijzigingen zijn opgenomen. De provincie heeft een rol en wij als gemeenten moeten voor afstemming zorgen met onze ketenpartners. Veel opgaven zijn inzichtelijk, maar er zijn ook nog opgaven die in de loop van de tijd scherper worden. Dit maakt het proces van de invoering van de Omgevingswet dynamisch, maar ook complex.

In deze context moet u dit ambitie- en programmaplan lezen; de programma-lijn is omschreven, maar op sommige onderdelen is in de loop van het proces verdieping nodig.

In dit hoofdstuk is kort een terugblik gegeven op fase 0 en zijn de doelstellingen voor de implementatie van de Omgevingswet in de Hoeksche Waard omschreven. Deze doelstellingen vloeien voort uit de ambitie en invoeringsstrategie die in [hoofdstuk 2](#) nader zijn omschreven.

In de [hoofdstukken 3 tot en met 6](#) wordt ingegaan op de vier thema's waarbinnen de invoering van de Omgevingswet wordt opgepakt:

- samenwerking in de overheidsketen;
- veranderopgave;
- ontwikkeling van nieuw instrumentarium;
- digitalisering.

Tot slot wordt in [hoofdstuk 7](#) ingegaan op de programmasturing, waarbij aspecten zoals organisatie, communicatie, financiën, planning en beheersing aan de orde komen. In dit hoofdstuk wordt ook de koppeling aangegeven met andere trajecten die lopen, zoals de harmonisatieagenda.

2. Ambitie & invoeringsstrategie

In fase 0 zijn verschillende dialogen gehouden over de invoering van de Omgevingswet en de ambitie die de gemeenten hebben, afgezet tegen de mogelijkheden die de wet biedt. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de verandertypen die onderdeel waren van de gehouden dialogen. Vervolgens wordt ingegaan op de geformuleerde ambitie en de daarbij behorende invoeringsstrategie.

2.1 VERANDERTYPEN

Om de ambitie van de invoeringsstrategie te kunnen bepalen, zijn de volgende vragen relevant:

- In welke mate willen wij gebruik maken van de ruimte die de wet biedt om anders te werken binnen het fysieke domein?
- Hoe groot is de veranderopgave die de wet met zich meebrengt voor de manier van werken van de gemeente?

vragen onderscheiden de verschillende verandertypen:

- Wil je de Omgevingswet als kans aangrijpen om de werkwijze helemaal te vernieuwen of wil je liever uitgaan van de huidige werkwijze en beleidskaders? (veranderen – aanpassen)
- Wil je je vooral op de externe opgaven en actoren in het fysieke domein richten of wil je in eerste instantie op de eigen organisatie c.q. kosten en baten richten? (externe – interne focus)

Consoliderend	Aanpassen & interne focus De gemeente gebruikt de Omgevingswet in eerste instantie alleen om de wettelijk noodzakelijke wijzigingen door te voeren.
Onderscheidend	Aanpassen & externe focus De gemeente gaat uit van de huidige situatie en maakt een keuze voor een bepaalde gebiedsopgave om het verschil te maken.
Calculerend	Veranderen & interne focus De gemeente gebruikt de Omgevingswet om te veranderen waar dit aanwijsbaar resultaat oplevert in efficiency en effectiviteit.
Vernieuwend	Veranderen & externe focus De gemeente gebruikt de Omgevingswet om een forse vernieuwingsslag door te voeren door proces- en mensgericht te werken.

2.2 AMBITIE

Uit de verschillende bijeenkomsten met raden, colleges en medewerkers (ondersteund door de VNG), bleek een voorkeur voor ambitieniveau onderscheidend en waar mogelijk vernieuwend.

De Hoeksche Waard wil de komst van de Omgevingswet aangrijpen om met een externe focus te veranderen. Dat betekent dat niet de regels, maar de maatschappelijke opgaven en de initiatiefnemers met hun omgeving, centraal staan. Uit deze keuze volgt dat de gemeente uitnodigend, faciliterend en 'regelgevingsluw' is. Initiatiefnemers krijgen ruimte. Bij een dergelijke ambitie past het deels afschaffen van het meldings- en vergunningstelsels en het opnemen van algemene regels in het omgevingsplan.

Deze ambitie sluit ook aan bij de verschillende trajecten die binnen de Hoeksche Waard al volgens de gedachten van de Omgevingswet worden opgepakt en verder ingebed kunnen worden in onze processen, zoals:

- In 2014 zijn we begonnen met de 'Hoekschewaardenmakerij': een zoektocht naar nieuwe vormen van gebiedsontwikkeling, waarbij de initiatiefnemer centraal staat en gezocht wordt naar gezamenlijke meerwaarde.
- Er zijn binnen Hoeksche Waard twee pacten ('Pact van de Waard' en 'Pact van mijn Hart 2.0') actief die andere verhoudingen tussen samenleving en overheid al sterk uitstralen en daar ook landelijke bekend mee zijn geworden.
- Gemeente Korendijk heeft de omgevingsvisie Korendijk opgesteld waarin het gedachtengoed van de Omgevingswet een plek heeft gekregen en de eerste doorwerking in de organisatie plaatsvindt.
- Gemeente Oud-Beijerland heeft reeds een omslag gemaakt naar uitnodigingsplanologie, waar het gedachtengoed van de Omgevingswet goed in tot uiting komt. Er is ook een 'ontslakkingsproject' uitgevoerd.
- Er is een gebiedsprogramma, waarin gezamenlijke met de provincie Zuid-Holland een gebiedsgerichte aanpak wordt nagestreefd in plaats van een sectorale benadering.

- Er is voor de implementatie van de Omgevingswet een Gebiedsagenda Hoeksche Waard opgesteld waarin een omslag is gemaakt van een sectorale benadering (wonen, werken, enzovoorts) naar een opgavegerichte benadering.
- Er is een 'kwartiermaker kerngericht werken' aan de slag om op dorps-, wijk- en straatniveau verbindingen te leggen tussen verschillende opgaven.

2.3 INVOERINGSSTRATEGIE

Om de ambitie van de Hoeksche Waard te implementeren passen wij een mix van invoeringsstrategieën toe. Dit betekent dat we vanuit de huidige situatie innoveren, aanpassen en veranderen naar de gewenste situatie die onder meer tot uiting komt in de omgevingsvisie Hoeksche Waard. De uitkomsten van experimenten en nieuwe werkvormen voeren we in onze organisaties en instrumentarium in.

Op hoofdlijnen zijn daarbij de volgende aspecten van toepassing:

- De basis, zoals het zaakgericht werken en de ICT, moet op orde zijn voordat veranderingen worden doorgevoerd. Maar de voorbereidingen van de veranderingen verlopen parallel aan het opzetten van deze basis.
- We zorgen dat de organisaties goed kunnen inspelen op de veranderende rollen door een duidelijk perspectief te bieden en hen te begeleiden in de veranderopgave.
- We zetten experimenten op om aan de slag te gaan met nieuwe vormen van gebiedsontwikkeling, participatie, dienstverlening en de cultuuromslag/ veranderende rollen, waaronder de rollen college/raad en de samenwerking met de ketenpartners. We leren hiervan en zetten de 'best practices' door in ons beleid. We innoveren hierbij op basis van daadwerkelijke acties, waarbij we niet verzanden in studies en/of commissies. Innoveren, verbeteren en veranderen is doen.
- We wachten niet tot de invoering van de Omgevingswet tot het tweede kwartaal van 2019, zoals die nu gepland is. We gaan nu al actief aan de slag om volgens het gedachtengoed van de Omgevingswet te gaan werken. We maken niet langer dan noodzakelijk gebruik van het overgangsrecht. We sluiten zoveel mogelijk aan bij lopende processen.

- We zetten een dynamisch en kort cyclisch proces op om tot de invoering van de Omgevingswet te komen. Dit betekent dat we werken met korte planningen die aansluiten bij de dynamiek van het invoeringsproces en daarbij periodiek monitoren en evalueren of we op de goede weg zitten.
- Voor de invoering van de Omgevingswet in de Hoeksche Waard volgen we het landelijke invoeringsproces en maken we zoveel mogelijk gebruik van de handvatten die ons geboden worden.

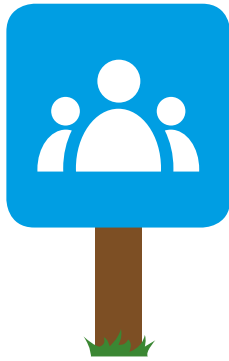
In de afbeelding hieronder is de invoeringsstrategie schematisch weergegeven.

2.3.1 Programmathema's

Om de Omgevingswet in de Hoeksche Waard op een goede wijze te implementeren hebben wij binnen dit programma een viertal thema's uitgewerkt:

Voor het goed laten slagen van de implementatie van de Omgevingswet in de Hoeksche Waard is het van belang deze thema's in onderlinge samenhang en in relatie tot de doelen van de Omgevingswet te zien. De onderlinge relatie tussen deze thema's ([hoofdstuk 3 tot en met 6](#)) en de Harmonisatieagenda Hoeksche Waard is in [hoofdstuk 7](#) omschreven.

3. Samenwerking met partijen

Met de Omgevingswet verandert de rol van de overheid. Beslissingen over de fysieke leefomgeving worden grotendeels decentraal (bij de gemeenten) belegd. Gemeenten krijgen zo meer beleidsvrijheid en verantwoordelijkheid om in te spelen op gebiedsspecifieke opgaven.

Themadoelstelling: Zoeken van verbinding, samenwerking en afstemming met betrokken partijen/stakeholders voor een goede implementatie van de Omgevingswet op het gebied van inhoud, proces en relatie.

Impact: Volgens het gedachtengoed van de Omgevingswet moet er meer integraal en meer vanuit de gebiedsopgave naar vraagstukken worden gekeken, in plaats van dat de posities en taken van betrokken overheidsorganisaties leidend zijn. Deze gebieds- en opgavegerichte manier van samenwerken tussen overheidsorganisaties vraagt om regionale afstemming. Daarbij is ook aandacht nodig voor de rol van het verlengd lokaal bestuur bij de OZHZ, VRZHZ en DG&J.

Beoogd resultaat:

- Programma agenda invoering Omgevingswet Zuid-Holland Zuid.
- Bij inhoudelijke gebiedsopgaven verbinding en afstemming zoeken tussen het lokale niveau (de dorpen), de Hoeksche Waard en het (boven) regionale niveau.

Activiteiten:

- Deelnemen aan de projectgroep en stuurgroep 'Implementatie Omgevingswet Zuid-Holland Zuid'.
- Via de omgevingsvisie en het omgevingsplan Hoeksche Waard met partners afstemming en samenwerking zoeken op de inhoudelijke gebiedsopgaven.

In de nieuwe wet staat ook dat gemeenten meerdere belangen moeten afwegen bij de inrichting van het gebied. Onder andere dat van milieu, veiligheid en gezondheid. Hierin krijgen ook decentrale uitvoeringsdiensten zoals de Omgevingsdienst (OZHZ), Veiligheidsregio en Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid (DG&J), een rol.

3.1 PROGRAMMA ZUID-HOLLAND ZUID

Binnen de gemeenten in Zuid-Holland Zuid wordt gewerkt aan de voorbereidingen van de nieuwe wetgeving. De Omgevingswet raakt een groot aantal stakeholders die zich op dit moment allemaal aan het voorbereiden zijn op de invoering van de Omgevingswet. Op het niveau van Zuid-Holland Zuid zoeken we afstemming met de betrokken uitvoeringsdiensten (VR ZHZ, OZHZ, DG&J), de provincie en het waterschap over de implementatie van de Omgevingswet. Daarbij wordt samengewerkt langs drie lijnen, namelijk:

1. Het weten (kennis): het delen van inhoudelijke kennis en informatie. Het gaat daarbij om het eigen maken van de nieuwe wet, de uitvoeringsbesluiten en de aanvullingswetten en het reageren op concepten daarvan tijdens consultatierondes. Onderdeel hiervan is de impact voor de werkprocessen, voor ICT, mandaten, et cetera.
2. Het doen (houding/gedrag): het is belangrijk de betrokkenheid bij elkaars projecten en de 'oefenterreinen' breed te organiseren: met provincie, waterschappen, Rijkswaterstaat, uitvoeringsorganisaties, gemeenten regio-breed en niet te vergeten de samenleving. Het werken vanuit het gedachtengoed van de Omgevingswet vraagt daarnaast andere rollen en competenties van bestuurders en van medewerkers. De cultuuromslag wordt gezien als een van de grootste uitdagingen waar we voor staan. Ook hier kan samenwerking lonend zijn.

3. Gezamenlijke opgave: De besluitvorming moet sneller gaan, de samenwerking wordt versterkt en de burgers en bedrijven moeten daarbij worden 'ontzorgd'. En dit zorgt voor hoge eisen aan onze digitale systemen en de uitwisselbaarheid daarvan. Ook op het gebied van het verkrijgen en toegankelijk maken van data over de fysieke omgeving voor eenieder in de zogenaamde 'informatiehuizen', is de lat door het Rijk hoog gelegd. Naast deze aandachtspunten vanuit de inhoud hoort ook de dialoog of, en zo ja hoe, je de intensievere samenwerking gaat organiseren. Wat zijn binnen die samenwerking ieders taken, rollen en verantwoordelijkheden en welke afspraken worden daarover gemaakt? De relatie opdrachtgever – opdrachtgever is daarbij van belang.

In 2017 werken partijen binnen Zuid-Holland Zuid verder aan de verdere invulling van het programma ZHZ en de afstemming (inhoud en proces) met de lopende programma's op subregionaal en provinciaal niveau.

3.2 SAMENWERKINGSFILOSOFIE

Onze ambitie geeft aan dat we niet de regels, maar de maatschappelijke opgaven en de initiatiefnemers met hun omgeving centraal stellen. Vanuit die gedachten werken we samen met partijen: omdat maatschappelijke opgaven dat vragen of omdat we met andere partijen taken efficiënter en effectiever kunnen uitvoeren voor onze inwoners en ondernemers. Voorbeelden daarvan zijn de landschapstafels 'duurzame landbouw' en 'Haringvliet', de investeringsagenda Metropoolregio Rotterdam Den Haag en het Nationaal Park Biesbosch Haringvliet. Maar ook de samenwerking met de uitvoeringsdiensten op het niveau van Zuid-Holland Zuid.

Belangrijk daarbij is dat producten en diensten op een overzichtelijke én bereikbare wijze, met een zo'n hoog mogelijke kwaliteit, aangeboden worden aan onze inwoners en ondernemers. We laten ons bij bovenregionale samenwerking leiden door de maatschappelijke opgave en niet door bestuurlijke samenwerkingsverbanden waar de gemeenten in de Hoeksche Waard op dit moment onderdeel van uitmaken.

4. Veranderopgave

Gemeenten moeten zich voorbereiden op de komst van de Omgevingswet door ervoor te zorgen dat er een nieuwe juridisch instrumentarium komt, maar dat is slechts een deel van de opgave.

Themadoelstelling: Binnen de Hoeksche Waard zijn wij ons zowel ambtelijk als bestuurlijk bewust van onze veranderende rol en weten wij hoe wij deze toepassen in onze werkzaamheden.

Impact: De veranderopgave brengt een verschuiving van verantwoordelijkheden en bevoegdheden met zich mee. Zowel ambtelijk als bestuurlijk moeten wij leren loslaten in het vertrouwen dat de samenleving zich verantwoordelijk voelt voor haar leefomgeving. Dit vraagt niet alleen een andere werkwijze, maar ook een andere houding en ander gedrag van alle betrokkenen.

Beoogd resultaat: Een goed functionerend samenspel tussen overheid en samenleving passend binnen het gedachtengoed van de Omgevingswet. Ambtenaren en bestuurders zijn goed toegerust op de nieuwe manier van werken. Zij leveren elk vanuit hun eigen rol en positie een bijdrage aan de opgaven die wij als Hoeksche Waard willen realiseren en ondersteunen de samenleving bij het nemen van verantwoordelijkheid voor het creëren van een veilige, gezonde en uitnodigende leefomgeving.

Activiteiten:

- Ontwikkelen van inhoudelijke kennis van wet- en regelgeving.
- Stimuleren van het op locatie werken en het samen leren door intervisie en experimenten.
- Bepalen van de kerncompetenties die nodig zijn voor het op een goede manier uitvoeren van de Omgevingswet.
- Bepalen van de vaardigheden die leidinggevend nodig hebben voor het sturen op verandering/beweging.
- Creëren van een Hoeksche Waardse leeromgeving voor het ontwikkelen van competenties.

- Bijeenkomsten organiseren voor bestuurders over de wijze waarop zij invulling kunnen geven aan hun veranderende rol.

De Omgevingswet vraagt ook een andere manier van kijken naar wet- en regelgeving van ons en daarmee een verandering in onze werkhouding en werkwijze. Hierbij gaat het om houding en gedrag van alle betrokkenen; medewerkers, leidinggevenden, collegeleden en raadsleden. In dit hoofdstuk gaan we in op de 'veranderopgave' die samenhangt met de implementatie van de Omgevingswet.

4.1 IMPACT

Zoals geschetst in de inleiding van deze paragraaf heeft de implementatie van de Omgevingswet veel impact op de organisatie. Naast het vergaren van kennis over wet- en regelgeving gaat het vooral om zaken die te maken hebben met houding en gedrag. De minister van Infrastructuur & Milieu heeft aangegeven dat houding en gedrag voor 80% bepaalt of de implementatie van de Omgevingswet een succes wordt. De overige 20% wordt bepaald door de kwaliteit van de instrumenten. Dit betekent dat wij voldoende oog moeten hebben voor deze aspecten om de implementatie van de Omgevingswet succesvol uit te voeren.

Gelukkig staan wij daarin als regio niet alleen. Alle gemeenten staan de komende tijd voor de uitdaging om de Omgevingswet op een goede manier te implementeren. Zij worden hierbij ondersteund vanuit het programma 'Aan de slag met de Omgevingswet': een samenwerkingsverband van gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk. Kristel Lammers, programmamanager namens de VNG heeft recent een essay geschreven met als titel 'Variëteit voor verandering', een pleidooi voor een meevoudige veranderaanpak voor de Omgevingswet.

Lammers is van mening dat de veranderopgave variëteit met zich meedraagt. Er is sprake van meerdere soorten veranderingen. Zij onderscheidt visionaire, juridische en cultuurgerichte veranderingen. Ook in onze aanpak onderscheiden wij verschillende veranderingen.

In de cultuurgerichte verandering waar het in deze paragraaf om draait, gaat het om het zoeken naar andere manieren van handelen van politiek, bestuurders, managers en professionals in de praktijk. De impact van deze zoektocht is groot, want het gaat om loslaten van gebaande wegen en vertrouwde patronen.

Er is niet één blauwdruk die wij kunnen hanteren om de gewenste beweging in gang te zetten. Wel kunnen we aangeven op welke terreinen de Omgevingswet iets van ons vraagt:

1. kennis van wet- en regelgeving;
2. competenties en vaardigheden;
3. werkprocessen (taken/bevoegdheden/verantwoordelijkheden).

Onderstaand wordt voor elk van de hierboven genoemde terreinen aangegeven waar we nu staan. Belangrijk hierbij is ons te realiseren dat we op dit moment te maken hebben met zes verschillende organisaties (vijf gemeenten en het SOHW) met elk hun eigen werkwijze en cultuur.

4.1.1 Kennis van wet- en regelgeving

Vanuit de programmaorganisatie zijn nog geen trainingen / opleidingen aangeboden die gericht zijn op de inhoudelijke kennis van de Omgevingswet en de Algemene maatregelen van bestuur. Een aantal medewerkers heeft zichzelf wel verdiept in de Omgevingswet, ofwel door het volgen van een opleiding ofwel door vakliteratuur te lezen. Tijdens de interactieve workshops op 16 januari jl. gaven veel medewerkers aan behoefte te hebben aan (meer) kennis van de wet- en regelgeving om zich een goed beeld te kunnen vormen van wat de Omgevingswet voor hen betekent. Dit punt wordt de komende tijd opgepakt. De afgelopen maanden zijn ook de raadsleden in collegeleden in diverse sessies bijgepraat over de veranderingen binnen de wetgeving.

4.1.2 Competenties en vaardigheden

Wij zijn, evenals de minister van Infrastructuur & Milieu, van mening dat een groot deel van het succes van de Omgevingswet afhankelijk is van hoe we ermee omgaan. Minder scherpe kaders vraagt om werken vanuit vertrouwen en verantwoordelijkheid. Het gezamenlijk werken aan de fysieke leefomgeving vraagt om

integrale samenwerking en om dromen en idealen van burgers en ondernemers waar te maken, moeten we actief op zoek gaan naar de dialoog. Deze dialoog helpt ons om de veelheid aan belangen te zien, te horen en te leren kennen en van daaruit te handelen. Dit vraagt andere competenties en vaardigheden, zowel van ambtenaren als van bestuurders.

De belangrijkste verandering voor raadsleden is dat ze meer kaderstellend aan de voorkant van het proces worden. De raad gaat niet meer over de details, maar over de grote lijnen. Dit vraagt andere vaardigheden en competenties van raadsleden. De raadsleden moeten actief meedenken over wat men wil in de fysieke samenleving en welke ruimte ze de samenleving willen geven. Afhankelijk van de ruimte die ze daarna willen geven (in bijvoorbeeld het omgevingsplan), moeten de raadsleden leren loslaten.

Binnen de Omgevingswet staan de opgaven centraal. De vraag is of de huidige sectorale portefeuillevverdeling van de colleges binnen de Omgevingswet gehandhaafd kunnen worden. Opgavengerichte sturing in combinatie met een activerende samenleving vraagt andere competenties en vaardigheden van bestuurders.

Ook van ambtenaren vraagt de Omgevingswet andere competenties. Binnen het fysieke domein zijn verschillende typen medewerkers werkzaam: vergunningverleners, toezichthouders, handhavers, beleidsmedewerkers, projectleiders en adviseurs. Voor vergunningverleners, toezichthouders en handhavers geldt dat hun functie zich vooral richt op het toetsen aan wet- en regelgeving. Een aantal van hen zal zich de vraag stellen hoe zij hun werk kunnen doen zonder de houvast van procedures en regels. Voor beleidsmedewerkers, projectleiders en adviseurs geldt dat de Omgevingswet een kans biedt om meer diversiteit en maatwerk mogelijk te maken, maar tegelijkertijd vraagt dit ook iets van hen als het gaat om het maken van een integrale afweging en het nemen van verantwoordelijkheid.

Werkprocessen (taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden)

Het onderdeel 'werkprocessen' is een apart deelproject en wordt beschreven in [paragraaf 5.2](#).

4.2 AANPAK RICHTING 2019

Wij hebben met elkaar vastgesteld dat wij de invoering van de Omgevingswet willen aangrijpen om met een externe focus te veranderen. Dit betekent dat niet de regels, maar de maatschappelijke opgaven met de initiatiefnemers en hun omgeving centraal staan. Om daar te komen, passen we een mix van invoeringsstrategieën toe. Dat betekent dat we vanuit de huidige situatie innoveren, aanpassen en veranderen. We willen dit doen door experimenten op te zetten om aan de slag te gaan met nieuwe vormen van gebiedsontwikkeling, participatie, dienstverlening en veranderende rollen. Naast de inhoudelijke opgaven die de Omgevingswet met zich meebrengt is de aanpak ook gericht op het veranderproces van politiek, bestuurders en medewerkers.

Met diverse bestuurders zijn al een aantal stappen gezet in de aanpak naar 2019. Zowel met colleges als met raadsleden is gekeken naar de veranderaanpak die past bij de Hoeksche Waard. Aan de hand van een casusbespreking is ook al een eerste verkenning gedaan waar het gaat om de veranderende rol van bestuurders. De verdieping van deze eerste verkenning vindt de komende tijd plaats bij de uitwerking van de omgevingsvisie en de daarbij passende sturingsfilosofie. Een sturingsfilosofie die past bij de verbeterdoelen van de Omgevingswet en die het mogelijk maakt om de besluitvorming te versnellen en procedures te verkorten. Dit betekent dat de gemeenteraad stuurt op het niveau van de omgevingsvisie en dat het college de ruimte krijgt om binnen die visie initiatieven in de fysieke omgeving te realiseren. Het college moet op haar beurt de samenleving het vertrouwen geven om op een goede manier de verantwoordelijkheid te nemen voor de eigen leefomgeving.

Medewerkers hebben een belangrijke rol bij het behalen van de verbeterdoelen van de Omgevingswet. Het is daarom belangrijk hen te betrekken bij de ontwikkelingen en hen te stimuleren om vooral ook met elkaar het gesprek aan te gaan over wat de Omgevingswet voor hen betekent. In fase 0 zijn hiervoor de eerste stappen gezet. Zo gingen 90 medewerkers op 16 januari jl. met elkaar op expeditie om de Omgevingswet te verkennen. Deze expeditie ging langs drie sporen: het doel en de werking van de Omgevingswet, de veranderopgaven en invoeringsstrategieën en de betekenis van de Omgevingswet voor het werk van de medewerkers.

In de expeditie part II, die op 5 april jl. plaatsvond, gaven medewerkers feedback op het concept ambitie- en programmaplan. Daarnaast hebben we op een aantal thema's een verdiepingsslag gemaakt.

Vanuit strategisch personeelsmanagement hebben leidinggevenden een belangrijke rol in het realiseren van de veranderopgave, zowel als het gaat om ontwikkeling van de huidige medewerkers als bij het werven van nieuw personeel. Zij kunnen medewerkers stimuleren om met de ontwikkeling van competenties aan de slag te gaan en zij dragen bij aan het creëren van het juiste klimaat voor een lerende organisatie. Met hen heeft daarom een innovatieve werksessie plaatsgevonden waarin gezamenlijk is gezocht naar het antwoord op de vraag: wat kunnen leidinggevenden vanuit hun rol bijdragen aan de veranderopgave en wat hebben zij nodig om dat op een goede wijze te doen?

4.2.1 Kennis van wet- en regelgeving

Het aanbod aan trainingen is groot en divers. Vanuit het programma 'Aan de slag met de Omgevingswet' worden diverse trainingen aangeboden. Daarnaast springen ook trainingsinstituten vanzelfsprekend in op de ontwikkelingen. De programmaorganisatie Omgevingswet kijkt welke inhoudelijke trainingen/opleidingen in-company aangeboden kunnen worden. We denken hierbij aan een basis cursus voor alle betrokken medewerkers en een verdieping op specifieke thema's.

4.2.2 Competenties en vaardigheden

De komende tijd verkennen wij samen met griffiers op welke wijze we de competenties en vaardigheden van raadsleden kunnen ontwikkelen die passen binnen de nieuwe sturingsfilosofie van de Omgevingswet. Dit doen we langs de weg van de inhoud (omgevingsvisie) en bewustwording.

Een vergelijkbaar traject wordt opgestart voor de collegeleden. Wat is nodig qua vaardigheden en competenties om integraal, samen met de samenleving, aan opgaven te werken en niet meer via de sectorale portefeuilles.

In gesprekken met medewerkers, leidinggevend en personeelsfunctionarissen verkennen wij met elkaar welke competenties in onze ogen nodig zijn om de Omgevingswet op een goede manier in- en uit te voeren. Vooralsnog denken wij hierbij aan:

- creativiteit / probleemoplossend vermogen;
- integraal denken en werken;
- omgevingsbewust met een externe focus;
- verantwoordelijkheid;
- vertrouwen en loslaten.

Zowel bij het in beeld brengen van de competenties, als bij het ontwikkelen van deze competenties, brengen we samenhang aan met andere ontwikkelingen die invloed hebben op de competenties die wij nodig hebben. Zoals de ontwikkelingen binnen het Sociaal Domein. Het idee is om een Hoeksche Waardse leeromgeving in te richten, waarbij een divers aanbod aan trainingen/workshops inspeelt op de ontwikkelvraag. In deze leeromgeving krijgt ook de veranderende rol van leidinggevend een plaats. Voor hen geldt dat zij niet (uitsluitend) op resultaat sturen, maar meer moeten kijken naar de rol die een medewerker in het proces vervult en hoe/hij zij dat doet. Dit vraagt een andere vorm van leiderschap.

4.2.3 Buiten gebeurt het!

Eén van de experimenten waarmee we in het najaar van 2017 willen starten, is het werken op locatie. Wij dagen medewerkers uit om zich letterlijk een beeld te vormen van wat er buiten gebeurt door gesprekken met initiatiefnemers niet in het gemeentehuis, maar bij de initiatiefnemer op locatie te voeren. Ook stimuleren wij hen om vaker op locatie te werken, bijvoorbeeld bij één van onze ketenpartners of een maatschappelijke instelling in onze gemeente. Daarnaast willen we met een aantal concrete case-experimenten aan de slag.

We gaan in het experiment op politiek, bestuurlijk en ambtelijk niveau werken op een manier die aansluit bij de nieuwe Omgevingswet. In een interactieve sessie wordt met medewerkers gezocht naar projecten die zich lenen om als experiment te dienen. De experimenten worden begeleid door een experimentencoach die voorafgaand de juiste leervragen formuleert en die ervoor zorgt dat het geleerde op een juiste wijze wordt geïmplementeerd. De uitkomst van een experiment kan zich enerzijds richten op relaties, werkprocessen, houding en gedrag. Anderzijds kan een experiment zich richten op de wijze waarop gemeenten, mede in relatie tot de provincie, willen sturen op de opgaven.

4.2.4 Leren doe je samen en met vallen en opstaan

Wij willen met elkaar leren door te doen. Door niet af te wachten tot de Omgevingswet daadwerkelijk in werking treedt, maar door nu al dingen op een andere manier aan te pakken, zien we in de praktijk wat wel en niet werkt. Ongetwijfeld gaan we hierbij ook tegen zaken aanlopen die we een volgende keer anders moeten doen. Dat is niet erg, want leren betekent ook fouten mogen maken. Wel vinden we het belangrijk dat we iets van onze fouten leren en daarom creëren we een platform in de vorm van intervisieclubs en bijeenkomsten voor het uitwisselen van ervaringen, waar alle betrokken medewerkers voor uitgenodigd worden. Nadrukkelijk nodigen wij ook externe partijen uit, die ons feedback geven op onze aanpak. Met hen gaan wij graag in gesprek om te kijken wat goed gaat en wat beter kan.

5. Instrumentarium

Het huidige omgevingsrecht is verbrokkeld en verdeeld over tientallen wetten. Er zijn aparte wetten voor bodem, bouwen, geluid, infrastructuur, mijnbouw, milieu, monumentenzorg, natuur, ruimtelijke ordening en waterbeheer. Deze verbrokkeling leidt tot afstemmings- en coördinatieproblemen en verminderde kenbaarheid en bruikbaarheid voor alle gebruikers.

Themadoelstelling: Het opstellen en implementeren van de kern-instrumenten uit de Omgevingswet.

Impact: De huidige situatie waarin aparte wetten, sectorale structuurvisies, bestemmingsplannen, beheersverordeningen, lokale verordeningen en beleid naast elkaar bestaan, vervalt door de nieuwe Omgevingswet. Het stelsel van de Omgevingswet beoogt een integrale benadering van de fysieke leefomgeving. Daarbij wordt ook een andere houding, een meer 'faciliterende opstelling' van de overheid verwacht. Om dit te bereiken moet een nieuw instrumentarium worden ingevoerd.

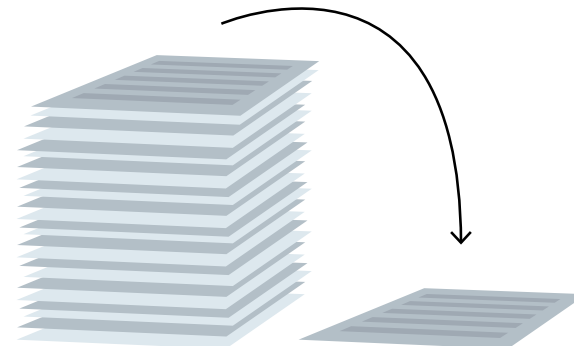
Beoogd resultaat:

- Het vaststellen van een Gebiedsagenda voor de Hoeksche Waard
- Het vaststellen van een omgevingsvisie voor de Hoeksche Waard
- Het vaststellen van een omgevingsplan voor de Hoeksche Waard

Activiteiten: Het opstellen van een projectplan voor het uitwerken van de Gebiedsagenda naar een omgevingsvisie en het opstellen van een omgevingsplan. Het in beeld brengen en harmoniseren van lokale verordeningen en beleid die onderdeel uit gaan maken van het omgevingsplan.

5.1 ONTWIKKELING VAN NIEUW INSTRUMENTARIUM

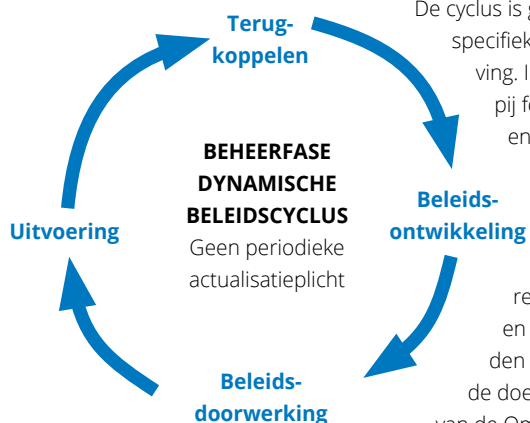
Op deelterreinen is de afgelopen jaren al gestart met het moderniseren van het omgevingsrecht, zoals met de Wet algemene bepalingen Omgevingswet (Wabo), Wet ruimtelijke ordening, etc. Maar hiermee ontstaat er geen inzichtelijk, samenhangend en toekomstbestendig stelsel van omgevingsrecht. Daarvoor is meer nodig en dat wordt beoogd met de Omgevingswet. Met de wet worden regels vereenvoudigd, gebundeld en meer in samenhang met elkaar gebracht. Dit leidt tot een verdergaande integratie van wet- en regelgeving van verschillende beleidsvelden. Circa 26 wetten en daaronder vallende circa 120 Amvb's en 120 ministeriële regelingen gaan geheel of gedeeltelijk op in het nieuwe stelsel onder de Omgevingswet. Hiermee wordt een integraal beheer van de fysieke leefomgeving nagestreefd. Het is van belang om een nieuw instrumentarium te ontwikkelen.

5.1.1 Kerninstrumenten onder de Omgevingswet

De opbouw van de Omgevingswet heeft een beleidscyclus (zie figuur hieronder) als uitgangspunt: de continue zorg voor de kwaliteit van de fysieke leefomgeving centraal stellen en ruimte bieden voor ontwikkeling.

De cyclus is gericht op het actief realiseren van specifieke doelen voor de fysieke leefomgeving. In samenspraak met de maatschappij formuleren gemeenten (of provincie en het Rijk) doelen voor de (fysieke) leefomgeving en monitoren gemeenten of de doelen worden gehaald. Het is een stelsel dat uitgaat van vertrouwen en minder regelgeving en waar niettemin snel en doeltreffend kan worden opgetreden als dat nodig is in het belang van de doelen van de wet. De beleidscyclus van de Omgevingswet.

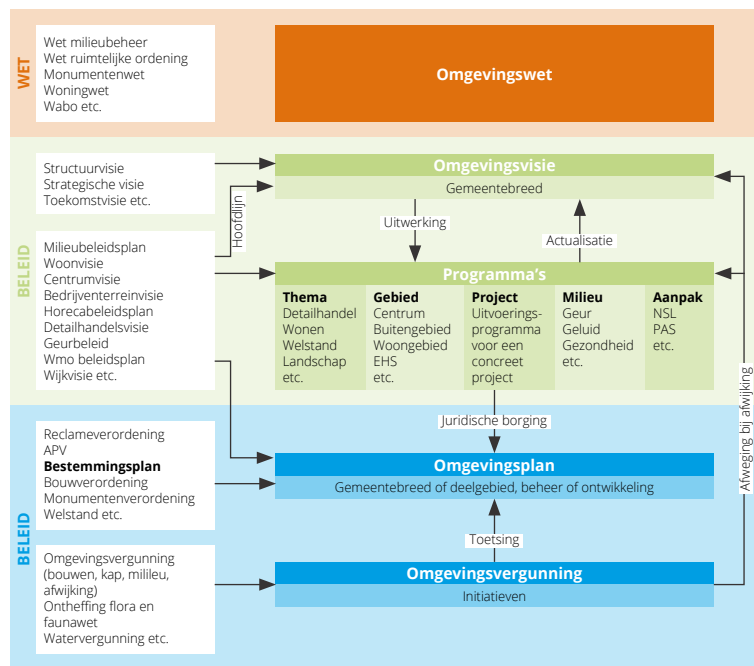

In de Omgevingswet zijn de volgende kerninstrumenten opgenomen waarmee de overheid de gewenste kwaliteit van de (fysieke) leefomgeving binnen de beleidscyclus kan bereiken:

- **Omgevingsvisie:** een samenhangend, strategisch plan voor de leefomgeving. De visie richt zich op de fysieke leefomgeving als geheel, rekening houdend met alle ontwikkelingen die voor het gebied van belang zijn. De visie bevat een beschrijving van de hoofdlijnen van de gewenste kwaliteit van en de ambities voor de fysieke leefomgeving. Het is een verplicht instrument voor het Rijk, de provincie en gemeenten. De omgevingsvisie vervangt de huidige structuurvisie.
- **Programma's:** hierin formuleert de overheid de maatregelen voor bescherming, beheer, gebruik en ontwikkeling van de (fysieke) leefomgeving. Met die maatregelen moeten omgevingswaarden of andere doelen voor de leefomgeving worden bereikt. Voor enkele (Europese) onderwerpen moet verplicht een programma worden vastgesteld. Daarnaast staat het de gemeente vrij om zelf programma's op te stellen. In het schema hiernaast zijn voorbeelden opgenomen waarvoor programma's kunnen worden opgesteld. Op enkele uitzonderingen na binden programma's alleen het vaststellende bestuursorgaan (de gemeente).
- **Decentrale regelgeving:** uitgangspunt van de Omgevingswet is dat decentrale overheden (provincies, gemeenten en waterschappen) hun regelgeving over de fysieke leefomgeving opnemen in één regeling die op het gehele

gebied toeziet. Het gaat om het gemeentelijk omgevingsplan, de provinciale omgevingsverordening en de waterschapsverordening.

- **Algemene rijksregels:** er komen vier Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's) waarin algemene rijksregels rond het omgevingsrecht worden vastgelegd. De huidige regelgeving rond leefomgeving, een groot aantal wetten en meervoud aan AMvB's worden gebundeld in deze vier AMvB's. Het gaat om de volgende AMvB's:
 - besluit Activiteiten leefomgeving (gericht op burger/bedrijf);
 - besluit Bouwwerken en leefomgeving (gericht op burger/bedrijf);
 - besluit Kwaliteit leefomgeving (gericht op overheid);
 - omgevingsbesluit (procedurele bepalingen relevant voor alle doelgroepen).
- **Omgevingsvergunning:** de omgevingsvergunning toetst vooraf of ruimtelijke activiteiten (zoals slopen, bouwen, oprichten of gebruiken) mogen plaatsvinden. Met de omgevingsvergunning kan een initiatiefnemer via één aanvraag bij één loket toestemming krijgen voor het totaal aan activiteiten die hij of zij wil gaan uitvoeren. Er is één bevoegd gezag (één aanspreekpunt), één uniforme procedure, één procedure voor bezwaar en beroep en één handhavend bestuursorgaan.

Bron: BRO werksessie Gebiedsagenda

- **Projectbesluit:** instrument voor het Rijk, de provincies en waterschappen voor het toestaan van vaak complexe projecten in de fysieke leefomgeving met een publiek belang. De gemeente kan geen gebruik maken van het projectbesluit.

Gemeenten hebben de verplichting de wettelijke taken uit te voeren. Daarvoor moet de basis op orde zijn. Dit betekent dat de kerninstrumenten van de Omgevingswet ingevoerd moeten worden. De kerninstrumenten gaan uit van een integrale benadering voor de gehele fysieke leefomgeving. Dit in tegenstelling tot de huidige situatie waarin sectorale structuurvisies, bestemmingsplannen, beheersverordeningen, verordeningen en beleid naast elkaar bestaan. Om inzicht te krijgen welke invloed de Omgevingswet heeft op de bestaande instrumenten van gemeenten is een (voorlopige) inventarisatie opgesteld van de bestaande kaders die een plaats moeten of kunnen krijgen in één van de instrumenten van de Omgevingswet. Deze inventarisatie treft u in [bijlage 2](#) van dit document aan.

5.1.2 Omgevingsvisie Hoeksche Waard

De Omgevingswet schrijft voor dat elke gemeente een omgevingsvisie vaststelt. De Omgevingswet laat daarbij ruimte de omgevingsvisie op regionaal niveau vast te stellen. De visie vervangt de huidige structuurvisie en de beleidsplannen en -visies op het gebied van verkeer en vervoer, water milieu, natuur, gebruik van natuurlijke hulpbronnen, landbouw en cultureel erfgoed.

Op 14 december 2016 is tijdens het Raadsledenoverleg Hoeksche Waard de bouwstenennotitie voor de implementatie van de Omgevingswet in de Hoeksche Waard besproken. Daarin is voorgesteld om een omgevingsvisie en omgevingsplan op Hoeksche Waards niveau op te stellen. Op dit niveau kan vanuit de kracht van de verschillende dorpen de onderlinge verbinding goed worden gelegd. Daarnaast ligt er vanuit de Hoeksche Waard een belangrijke (externe) opgave om verbinding te leggen met de (boven)regionale opgave; dit betekent samenwerking met omliggende gebieden en partners.

Om de gewenste koers voor de omgevingsvisie te kunnen bepalen, is gekozen om eerst een Gebiedsagenda op te stellen. De Gebiedsagenda beoogt aan de hand van onderzoek en gesprekken met maatschappelijke stakeholders en bestuurders antwoord te geven op belangrijke richtinggevende vragen als:

- Wat zijn de centrale opgaven voor de omgevingsvisie van de Hoeksche Waard;
- Wat is de sturingsfilosofie voor het werken aan die opgaven;

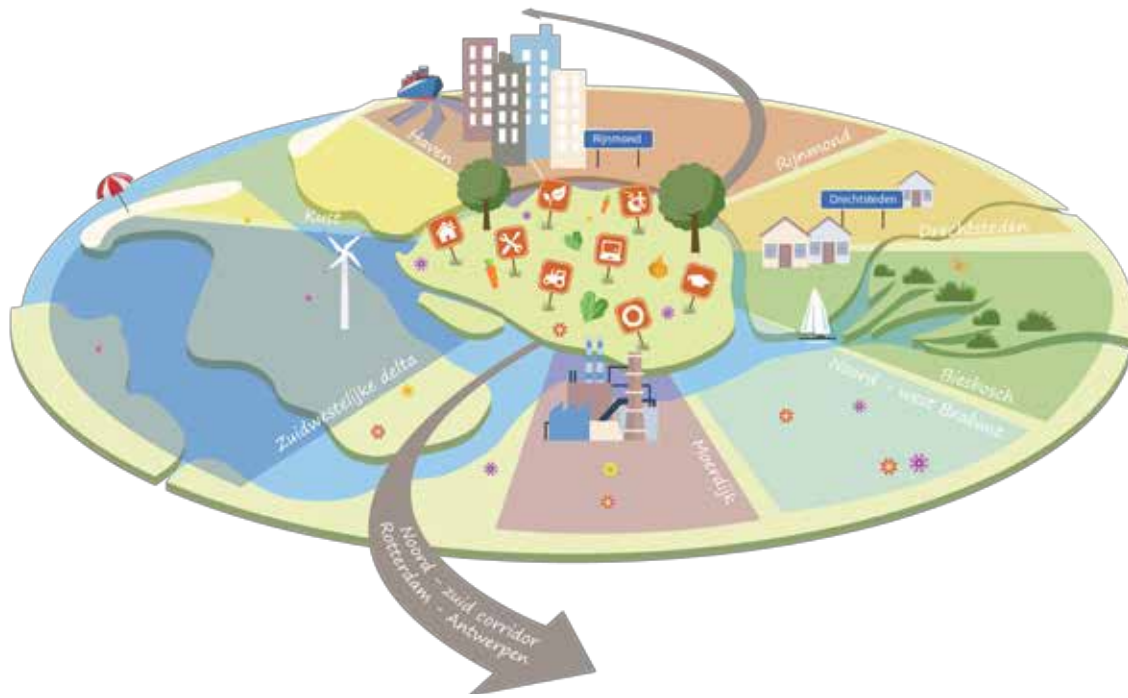
- Wat is het doel van de omgevingsvisie en daarmee de opzet en inhoud;
- Wat is de betekenis voor de andere instrumenten uit de Omgevingswet;
- Hoe ziet het proces er uit dat leidt tot een regionale omgevingsvisie.

Adviesburo Bro is gevraagd de Gebiedsagenda voor de Hoeksche Waard op te stellen. Zij zochten in de eerste helft van 2017 in een interactief proces naar antwoorden op bovenstaande vragen. De weerslag is te vinden in de Gebiedsagenda zelf, zie [bijlage 1](#). De uitkomsten van de Gebiedsagenda vormen de leidraad voor het opstellen van de omgevingsvisie Hoeksche Waard. Na de zomer van 2017 wordt gestart met het traject dat leidt tot een de omgevingsvisie.

5.1.3 Omgevingsplan

De inhoud van de omgevingsvisie Hoeksche Waard wordt vervolgens uitgewerkt en vertaald in een omgevingsplan Hoeksche Waard. Het omgevingsplan vervangt alle bestaande bestemmingsplannen, wijzigingsplannen, uitwerkingsplannen, beheersverordeningen, exploitatieplannen en inpassingsplannen. Ook gaan er (delen van) lokale verordeningen in op. Het omgevingsplan is een gebiedsdekkend plan dat regels bevat over de fysieke leefomgeving. Het plan bevat een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (te vergelijken met bestemmingen). In het plan worden (algemene) regels en vergunningplichten vastgelegd.

deze harmonisatie en selectie vergt een aanzienlijke ambtelijke capaciteit. Hiermee wordt aangevangen in 2017.

5.1.4 Omgevingsvergunning

De omgevingsvergunning is een instrument waarbij vooraf wordt getoetst of bepaalde activiteiten uitgevoerd kunnen worden en onder welke voorwaarden. Een omgevingsvergunningplicht kan ontstaan uit de Omgevingswet of op grond van een gemeentelijk omgevingsplan, een provinciale omgevingsverordening of een waterschapsverordening. De omgevingsvergunning is geen nieuw instrument in het omgevingsrecht; onder de huidige Wabo kennen we dit instrument ook al. De omgevingsvergunning bouwt voort op en is een verdere uitbouw van de omgevingsvergunning onder de Wabo.

Wanneer een initiatief past binnen de omgevingsvisie moet de gemeentelijke regelgeving, die nu nog is vastgelegd in bestemmingsplannen, verordeningen en beleid, geen belemmering vormen om het initiatief te kunnen ontplooiën. Het verdient daarom de aanbeveling en het past binnen de gemaakte ambitiekeuze om de omgevingsvisie zo snel mogelijk te vertalen in een omgevingsplan. Op die manier kunnen wij zo snel en optimaal mogelijk gebruik maken van de mogelijkheden die de Omgevingswet biedt.

In de gemaakte algemene inventarisatie van de bestaande regelgeving is bij benadering aangegeven welke verordeningen en beleid in het omgevingsplan of in programma's vertaald kunnen worden. Uitkristallisering van de wetgeving moet uiteindelijk uitsluitsel geven welke (delen van) verordeningen daadwerkelijk een plaats in het omgevingsplan moeten krijgen. Er moet door de gemeente een nadere inventarisatie en selectie worden gemaakt van (delen van) de verordeningen en beleid die in het omgevingsplan worden opgenomen. Deze moeten worden geharmoniseerd en waar mogelijk moeten regels worden geschrapt. Vooral

Het uitgangspunt van de wetgever is zoveel mogelijk te volstaan met het stellen van algemene regels voor activiteiten (de rijksregels), waardoor voor de initiatiefnemer van een activiteit geen voorafgaande toestemming is vereist. Door meer algemene regels te stellen zijn straks minder vergunningen nodig, met als gevolg dat het aantal vergunningaanvragen afneemt. De wetgever gaat ervan uit dat gemeenten ook in het omgevingsplan meer algemene regels stellen in plaats van een vergunningplicht.

In de opgestelde Gebiedsagenda en op te stellen omgevingsvisie geven wij onder andere richting aan de ambities en het gewenste niveau van sturing en regelgeving. Op basis hiervan vindt bij het opstellen van het omgevingsplan een afweging plaats voor welke activiteiten algemene regels gesteld kunnen worden en voor welke activiteiten en/of op welke locatie het gewenst is een vergunningplicht te behouden of op te nemen.

5.1.5 Overgangsrecht

De beoogde datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet is vooralsnog bepaald op 1 juli 2019. Op die datum hoeven de omgevingsvisie en het omgevingsplan niet gereed te zijn. Het overgangsrecht geeft aan dat bestaande structuurvisies hun werking nog 5 jaar kunnen behouden. Daarnaast houden bestaande bestemmingsplannen en (van belang zijnde) verordeningen hun werking. Aangevuld met algemene regels van het Rijk worden deze gelijk gesteld met het omgevingsplan. Gemeenten krijgen 10 jaar de tijd om bestaande instrumenten uit te bouwen naar een omgevingsplan dat voldoet aan de eisen van de Omgevingswet. De genoemde termijnen moeten nog wel door het Koninklijk Besluit bevestigd worden.

Zoals aangegeven vormt de Gebiedsagenda het vertrekpunt voor het opstellen van een omgevingsvisie Hoeksche Waard. In 2017 wordt gestart met de werkzaamheden om te komen tot een omgevingsvisie voor de Hoeksche Waard.

De inhoud van de omgevingsvisie wordt vervolgens uitgewerkt en vertaald in een omgevingsplan Hoeksche Waard. Het omgevingsplan vormt de juridische basis voor het beoordelen van plannen en initiatieven. Het omgevingsplan is naar verwachting (nog) niet gereed bij de beoogde inwerkingtredingsdatum van de Omgevingswet. Op grond van het overgangsrecht zullen de bestaande instrumenten hun werking behouden, totdat het omgevingsplan is vastgesteld. Om nieuwe plannen en initiatieven mogelijk te maken en de doelen uit de omgevingsvisie te bereiken, is het gewenst de overgangstermijn zo kort mogelijk te houden en voortvarend aan de slag te gaan met het opstellen van het omgevingsplan.

5.1.6 Actualiseringsplicht huidige bestemmingsplannen

De huidige Wet ruimtelijke ordening (Wro) schrijft voor dat bestemmingsplannen en beheersverordeningen eens in de tien jaar geactualiseerd moeten worden. Wanneer hieraan niet wordt voldaan, blijven deze inhoudelijk gelden, maar mag een gemeente geen leges heffen voor het verlenen van diensten zoals het in behandeling nemen van aanvragen om omgevingsvergunning (legessanctie).

Om te voorkomen dat een gemeente actief aan de slag moet met het actualiseren van oudere bestemmingsplannen en beheersverordeningen is op 26 januari 2017 een wetsvoorstel ingediend waarmee de verplichting voor gemeenten tot actualisering van bestemmingsplannen en beheersverordeningen op korte termijn komt te vervallen.

De minister heeft hierbij aangegeven dat de overgang van bestemmingsplannen, beheersverordeningen en lokale verordeningen naar samenhangende omgevingsplannen met alle regels over de fysieke leefomgeving een aanzienlijke opgave is. Het is van belang dat gemeenten hiermee al voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet voortvarend aan de slag kunnen gaan. Met het schrappen van de actualiseringsplicht voor bestemmingsplannen en beheersverordeningen wordt hiervoor capaciteit vrijgemaakt.

Het wetsvoorstel regelt niet dat de actualiseringsplicht wordt afgeschaft voor alle bestemmingsplannen en beheersverordeningen. De regeling ziet alleen toe op plannen die beschikbaar en raadpleegbaar zijn gesteld op www.ruimtelijkeplannen.nl. Dat zijn plannen die:

- op grond van de Wro digitaal zijn vastgesteld volgens de op grond van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) voorgeschreven standaarden (IMRO2008 en IMRO2012);
- zijn vastgesteld volgens een oudere standaard (IMRO2006) die indertijd niet werd voorgeschreven, maar die wel werd gebruikt en die plannen op een vergelijkbare wijze raadpleegbaar maakt;
- oudere plannen die nog niet zijn opgesteld volgens digitale standaarden, maar waarvan wel een ingescande versie beschikbaar is gesteld op www.ruimtelijkeplannen.nl.

Voor plannen die niet op www.ruimtelijkeplannen.nl raadpleegbaar zijn, blijft de actualiseringsplicht in de Wro van kracht tot de Omgevingswet in werking treedt. Uit de opgestelde en bijgevoegde inventarisatie blijkt dat dit slechts in een enkel geval van toepassing is. Deze plannen zijn op dit moment ook al verouderd, waardoor een legessanctie geldt. Het is aan de afzonderlijke gemeenten of deze plannen in dit stadium nog geactualiseerd worden zodat de legessanctie opgeheven wordt.

Het is nog niet bekend wanneer de besluitvorming op dit wetsvoorstel zal plaatsvinden. Tot die tijd blijft de huidige actualiseringsverplichting nog wel gelden.

5.2 WERKPROCESSEN

Themadoelstelling: Het opstellen van werkprocessen en uitvoeringsbeleid voor de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving.

Impact: Er wordt een nieuw instrumentarium geïmplementeerd. Daarbij moeten wij werkprocessen en de instrumenten opnieuw vormgeven. De processen en daarmee de werkzaamheden veranderen.

Beoogd resultaat:

- Het implementeren van nieuwe zaakgerichte werkprocessen en beleid passend bij de vastgestelde ambitie en sturingsfilosofie.

Activiteiten:

- Het inventariseren van de huidige werkprocessen, kengetallen en formatie;
- Het opstellen van nieuwe zaakgerichte werkprocessen voor de VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving)taken;
- Het bepalen van benodigde formatie;
- Het opstellen van een nieuwe legesverordening;
- Het maken van werkafspraken over de samenwerking tussen alle (interne en externe) partijen.

Binnen het fysieke domein wordt een aantal hoofdprocessen onderscheiden: beleids- & planontwikkeling, vergunningverlening en toezicht en handhaving. Deze hoofdprocessen zien we ook terug in de beleidscyclus van de Omgevingswet. De Omgevingswet heeft impact op elk van deze processen. In voorgaande hoofdstukken is het proces van beleidsontwikkeling- en samenwerking besproken. In dit deel van de impactanalyse gaan wij in op de impact op de vergunningverlening en toezicht en handhaving.

5.2.1 Impact ambitie op werkprocessen

De gemeenteraad legt haar ambitie vast in de omgevingsvisie, waarna deze wordt vertaald in het omgevingsplan. De gemeenteraad bepaalt in hoeverre er ruimte voor ontwikkelingen wordt gegeven en in welke mate hiervoor algemene regels gelden of een vergunningplicht wordt opgelegd. Het college van burgemeester en wethouders is het bevoegde bestuursorgaan in de vergunningverlening en afwijkingprocedures. Deze verdeling van bevoegdheden heeft als doel

de doorlooptijden van vergunningverlening en afwijkingprocedures aanzienlijk te verkorten.

In [hoofdstuk 2](#) van dit ambitie- en programmaplan is beschreven dat de Hoeksche Waard de komst van de Omgevingswet wil aangrijpen om met een externe focus te veranderen. Deze keuze bepaalt voor een groot deel hoe werkprocessen moeten worden vormgegeven en hoe ze eruit gaan zien. Het resultaat is dat de gemeente uitnodigend, faciliterend en regelgevingsluw is. Initiatiefnemers krijgen ruimte. Bij een dergelijke ambitie past het afschaffen van het meldings- en vergunningstelsels en het opnemen van algemene regels in het omgevingsplan.

5.2.2 Initiatieffase

Met de invoering van de Omgevingswet wordt beoogd dat er meer algemene regels gelden waardoor er minder vergunningen aangevraagd worden. Onze ambitiekeuze sluit daarbij aan. Het verminderen van regels betekent dat burgers en bedrijven in eerste instantie (meer dan nu het geval is) zelf informatie moeten inwinnen en moeten interpreteren en beoordelen of het door hen gewenste project (rechtstreeks) is toegestaan en zo ja, binnen welke (rand)voorwaarden. Onder de Omgevingswet wordt het daarom nog belangrijker voldoende aandacht te geven aan de voorkant, in de initiatieffase.

Om burgers en bedrijven goed te informeren is de kwaliteit van het omgevingsplan essentieel. Met een kwalitatief goed omgevingsplan vermijden we dat onduidelijkheden ontstaan en worden (juridische) procedures voorkomen. Daarnaast is het van belang dat informatie voor burgers en bedrijven bereikbaar is. Daarbij gaan we uit van het uitgangspunt 'digitaal waar kan' en 'persoonlijk waar het moet'. Met name bij complexere en vergunningplichtige activiteiten is een persoonlijk contact gewenst.

5.2.3 Vergunningverlening

Wanneer een activiteit niet onder de algemene regels valt, moet een initiatiefnemer een omgevingsvergunning aanvragen bij het bevoegd gezag. De hoofdregel is dat het college van burgemeester en wethouders als bevoegd gezag wordt aangemerkt. De omgevingsvergunning onder de Omgevingswet bouwt voort op, en is een verdere uitbouw van de omgevingsvergunning onder de Wabo. Door het feit dat veel wetten en regelingen in de Omgevingswet opgaan, ziet ook de omgevingsvergunning toe op een breder pakket van activiteiten.

Voor het indienen van een aanvraag geldt dat volstaan kan worden met één aanvraag bij één loket en dat uiteindelijk één bevoegd gezag toestemming verleend. De overheid moet zorgen voor een afgestemde procedure binnen de daarvoor gestelde termijn van acht weken.

Integrale behandeling

De Omgevingswet raakt binnen gemeenten verschillende afdelingen, die in een andere verhouding tot elkaar komen te staan. Verschillende afdelingen behandelen nu aanvragen op het gebied van verschillende wetten, regelgeving en beleid. Met de komst van de Omgevingswet worden die aspecten meer integraal benaderd. Met de Omgevingswet moet het beleid gebiedsgericht en integraal worden afgewogen en eventueel worden aangepast. Dat is bestuurlijk gezien een andere benadering en leidt tot een herschikking van taken en processen om deze processen uit te voeren. Vooral in de planvorming kan dit tot gevolg hebben dat afzonderlijke vakdisciplines – nog meer dan nu het geval is – meer integraal moeten denken en samenwerken.

Naast de interne samenwerking heeft de gemeente bij de beoordeling van activiteiten te maken met taken die door andere partners worden uitgevoerd, zoals provincie, waterschap en omgevingsdienst. Op het gebied van vergunningverlening zijn afspraken tussen deze organisaties nodig in verband met de snelheid/kwaliteit die in procedures wordt gevraagd.

Zaakgericht werken

Het samenwerken tussen interne en externe partijen vraagt gestandaardiseerde processen en een zaakgerichte aanpak. Het zaakgericht werken gaat uit van een vorm van standaardisatie van proces- of workflow beschrijvingen. Deze vorm van werken is ook nodig om de in de Omgevingswet opgenomen kortere termijnen van procedures te kunnen halen. De korte proceduretermijnen bij vergunningverlening vragen een strak ingericht werkproces.

Hieruit volgt ook hier dat het vooroverleg tijdens de initiatieffase van belang is om een goed vergunningtraject te kunnen volgen. Dit en het feit dat er minder vergunningen worden aangevraagd heeft tot gevolg dat de werkzaamheden van vergunningverleners meer naar de voorzijde van het proces verschuiven, zodat het proces ten tijde van de aanvraag op korte termijn afgewikkeld kan worden.

5.2.4 Toezicht

Er gaan meer algemene regels gelden en er zijn daardoor minder vergunningen nodig. Daarnaast zijn in de AMvB's algemene zorg- en voorzorgplichten opgenomen. Deze gelden naast de algemene regels en vergunningplichten en gelden voor initiatiefnemers en overheid. De algemene zorgplicht wordt bestuurlijk en strafrechtelijk handhaafbaar. Deze zaken leiden er automatisch toe dat waar voorheen vooraf werd getoetst, de meeste toetsingen in het nieuwe stelsel achteraf gaan plaatsvinden. Daarnaast moet toezicht gehouden worden op de naleving van de zorg- en voorzorgplicht. De ervaring leert ons dat burgers en bedrijven de grens opzoeken. Het ligt daarom voor de hand dat die grens ook wordt overschreden.

Het bovenstaande leidt tot een verschuiving van de focus van vergunningverlening (preventieve toetsing) naar toezicht en handhaving (repressieve toetsing). Dit heeft een aantal praktische gevolgen. Er zijn meer FTE's en middelen nodig voor het toezicht en handhaving. Daarnaast maakt het toezicht meer gebruik van geavanceerde technieken (ICT, tablets, warmtebeeldcamera's, drones). Dit terwijl er minder legesinkomsten tegenover staan door het feit dat er minder vergunningaanvragen zullen zijn. De kennis die voor toezicht en handhaving noodzakelijk is, is over het algemeen al wel 'in huis' omdat vergunningverleners en toezichthouders/handhavers veel van dezelfde kennis hebben. Om de juiste medewerker met de juiste competenties op de juiste plaats te krijgen moet er geïnvesteerd worden in opleidingen, 'mindset' en cultuuropbouw.

Wet Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH)

De wettelijke bepalingen omtrent toezicht sluiten in beginsel aan op de huidige bepalingen die zijn opgenomen in de Algemene wet bestuursrecht en de Wabo. Op landelijk niveau wordt al langer gewerkt aan een verdere professionalisering op het gebied van vergunningverlening, toezicht, en handhaving. Dit heeft geleid tot de Wet Verbetering vergunningverlening, toezicht en handhaving. Deze wet ziet toe op de mogelijkheden om op landelijk niveau kwaliteitscriteria vast te stellen voor de uitvoering van deze taken. Daarnaast kunnen regels worden gesteld over de onderlinge afstemming van handhavingsactiviteiten en de prioriteitsstelling daarbinnen, de informatie-uitwisseling tussen handhavende overheden en het gebruik van informatie. Kwaliteitscriteria voor werkprocessen, de capaciteit en de kennis die nu gelden voor de basistaken (de milieutaken die de Omgevingsdienst voor ons uitvoert) gaan naar alle waarschijnlijkheid ook gelden voor de zorgtaken (ruimtelijke ordening en bouwen) die de gemeenten zelf uitvoeren. Aangegeven is dat deze wet opgaat in de Omgevingswet.

Private kwaliteitsborging

Daarnaast is in dit verband het wetsvoorstel 'Wet kwaliteitsborging voor het bouwen' relevant. Met de komst van deze wet verschuift (in eerste instantie) de preventieve bouwtechnische toetsing en het toezicht op de uitvoering van nieuw te bouwen grondgebonden woningen naar de markt en is vanaf dan geen gemeentelijke taak meer. Andere taken komen hier voor in de plaats. Zo komt de focus te liggen op het toezicht van de omgevingsveiligheid bij bouwplaatsen. Er moet gecontroleerd worden of er gebouwd wordt onder toezicht van een erkend kwaliteitsborger. Er wordt op toegezien dat er een 'as-built dossier' wordt ingeleverd. De toetsing en het toezicht op alle bouwwerken groter dan de grondgebonden woningen blijft een taak van de gemeente. Naast het bovenstaande moet meer ingezet worden op de kwaliteit van de bestaande gebouwvoorraad (bouwtechnische veiligheid, asbest, thermische eigenschappen, bescherming monumenten) en het gebruik van panden en percelen. Landelijk is er nog veel discussie over deze wet.

Handhaving

Wanneer uit het gehouden toezicht volgt dat niet voldaan wordt aan de (wettelijke) eisen en/of zorgplicht moet tot handhaving worden overgegaan. Op het eerste gezicht verandert er onder de Omgevingswet weinig ten opzichte van het huidige recht voor wat de handhaving betreft. De handhavinginstrumenten blijven dezelfde en staan grotendeels in de Algemene wet bestuursrecht, terwijl de bijzondere handhavingbepalingen in de Omgevingswet voor het merendeel zijn overgenomen uit de Wabo. Het college van burgemeester en wethouders is – zoals ook nu het geval is – in de meeste gevallen bevoegd tot handhaving van het omgevingsrecht..

Ook waar taken op het gebied van vergunningverlening en toezicht zijn belegd bij bijvoorbeeld de Veiligheidsregio en de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, zijn de handhavingstaken en de afhandeling van bezwaren voor een groot deel bij de gemeenten zelf belegd.

Hieruit blijkt dat het belang van toezicht en handhaving steeds groter wordt, hetgeen leidt tot meer benodigde capaciteit en middelen. Daarnaast wordt het beschikken over een adequaat en doordacht handhavingsbeleid van groter belang. Het huidige handhavingsbeleid ziet nu over het algemeen toe op de diverse sectorale aspecten. Onder de Omgevingswet is het van belang een algemeen breed inzetbaar handhavingsbeleid op te stellen dat toeziet op de gehele fysieke leefomgeving. Dit handhavingsbeleid gaat onderdeel uitmaken van het geheel van taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Verwevenheid VTH taken onderling en met overige wet- en regelgeving
Binnen de gemeentelijke werkprocessen is er op het gebied van de VTH taken een onderlinge verwevenheid. De vergunningverleners zijn afhankelijk van de input van het toezicht en handhaving. Het toezicht is de ogen en oren van handhaving.

Daarnaast is er ook sprake van een verwevenheid van de VTH taken Omgevingswet met de VTH taken van overige wet- en regelgeving zoals de Drank- en Horecawet, de Drank- en Horecaverordening, de Algemene Plaatselijke Verordening, de Opiumwet, de Wet op de kansspelen, de Wet Bodembescherming en Brandveiligheidsvoorschriften.

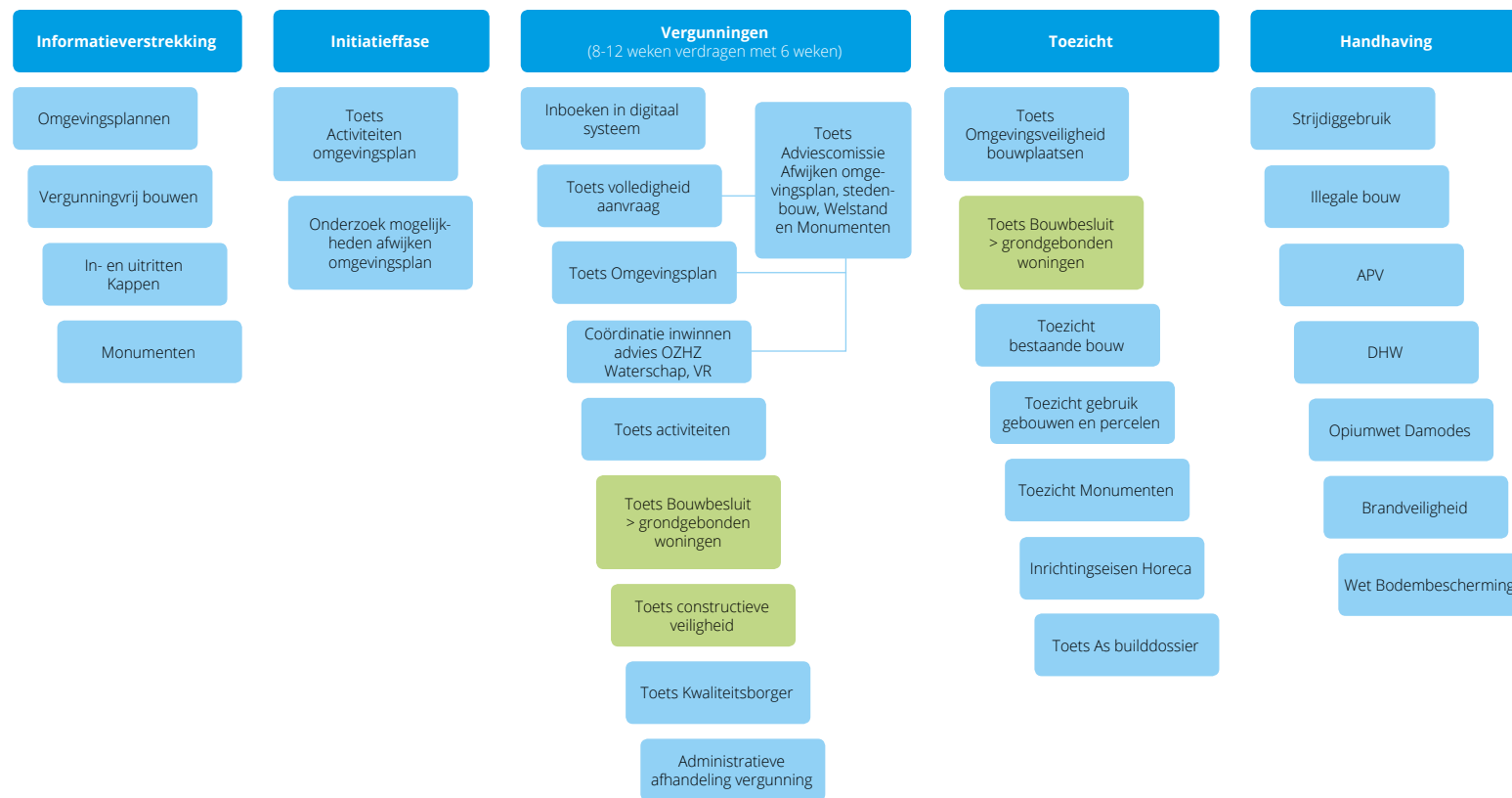
Bij het opstellen van de werkprocessen en de bepaling van de capaciteit wordt met het bovenstaande rekening gehouden. Ontvlechting van de VTH taken kan ongewenste effecten hebben.

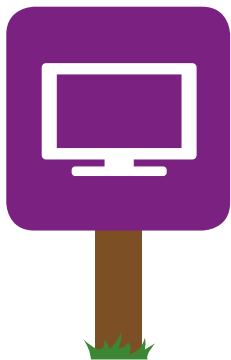

5.3 PROCESSTAPPEN WERKPROCESSEN

De Omgevingswet kent meerdere processtappen waarop werkprocessen moeten worden ingericht. In onderstaand schema is een overzicht weergegeven van de processtappen.

2020 Processtappen Omgevingswet

6. Digitalisering

De invoering van de Omgevingswet heeft grote impact op de informatievoorziening van gemeenten. De wet wordt aangepast en gaat uit van geheel digitaal werken. ICT is een cruciale en kritische factor bij de invoering van de Omgevingswet.

Themadoelstelling: Voorbereiden en inrichten van de informatiesystemen van de Hoeksche Waard voor de invoering van de Omgevingswet in 2019.

Impact: De Omgevingswet gaat uit van geheel digitaal werken. Hiervoor moeten de informatievoorzieningen van de gemeenten aangepast worden.

Beoogd resultaat:

- De informatievoorzieningen van de gemeenten in de Hoeksche Waard zijn ingericht voor de Omgevingswet, voor de burgers, de bedrijven en de gemeente.

Activiteiten:

- Eén zaakstelsel inrichten voor de Hoeksche Waard waarbij de werkprocessen op een uniforme manier worden ingericht: in één systeem op één manier voor allemaal
- Eén vergunningenapplicatie inrichten voor Hoeksche Waard, waarbij de werkprocessen op een uniforme manier worden ingericht: in één systeem op één manier voor alle Hoeksche Waardse gemeenten
- Volgen landelijke ontwikkelingen Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en hierop aansluiten.

ICT is een cruciale en kritische factor bij de invoering van de Omgevingswet:

1. We moeten aansluiten op de landelijke voorzieningen (informatiehuizen, digitaal stelsel Omgevingswet);
2. We moeten onze eigen systemen verbeteren/aanpassen aan de nieuwe processen van de Omgevingswet (zaakgericht werken, gegevensbeheer en gegevensuitwisseling, maak- en beheerssoftware voor Omgevingswetinstrumenten). Dit betekent ook iets voor de leveranciers van onze applicaties;

3. De informatievoorziening en digitalisering moet op orde zijn (gemeente en burger hebben dezelfde informatiepositie: met één klik op de kaart moeten zij zien wat mogelijk is op bepaalde locatie).

Dit hoofdstuk beschrijft welke zaken op het gebied van informatievoorziening in de Hoeksche Waard geregeld moeten worden om de processen rondom de Omgevingswet te ondersteunen.

6.1 INFORMATIEARCHITECTUUR

Informatiearchitectuur komt gewoonlijk 'achteraan'. Als de (impact van) wet- en regelgeving vaststaat en de bijbehorende dienstverleningsconcepten en bedrijfsprocessen zijn uitgetekend, dan wordt gekeken tot welke informatiebehoefte dit leidt. En daarna zien we welke functionaliteiten en systemen nodig zijn om hierin te voorzien.

Er is nu nog veel onzekerheid: wetgeving en beleid zijn nog in ontwikkeling. Ook is de beschrijving van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) nog niet op orde. Dit hoofdstuk beschrijft wat er in onze ogen geregeld moet worden. De invulling hiervan moet dus nog worden bepaald door de inhoud: door de keuzes die gemaakt worden. In ieder geval moeten we aan de volgende zaken denken:

- informatie uitwisseling;
- zaakgericht werken;
- informatie voorziening.

6.2 COMPLEXITEIT INFORMATIESYSTEMEN

Op dit moment is het nog onduidelijk hoe de bestuurlijke toekomst van de Hoeksche Waard eruit ziet. De inrichting van de informatievoorziening is hiervan afhankelijk. Er is namelijk wet- en regelgeving met betrekking tot de inzage en gebruik van gegevens van je inwoners. Daarnaast is de afstemming van werkprocessen over vijf organisaties complexer dan bij één organisatie.

6.3 LANDELIJKE ONTWIKKELINGEN

Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet is de landelijke digitale ondersteuning van de Omgevingswet. Het Digitaal stelsel is niet één groot ICT-systeem, het is een geordend en verbonden geheel van wet- en regelgeving, afspraken, ICT-voorzieningen, registraties, gegevensverzamelingen en bronnen. Dit stelsel is nodig om aan een ieder (initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegd gezag) de informatie beschikbaar te stellen die zij willen raadplegen of nodig hebben voor processen. Zoals planvorming en uitvoering (vergunningverlening, toezicht en handhaving) onder de Omgevingswet.

Het DSO vervangt voor een groot deel een aantal bestaande voorzieningen zoals Omgevingsloket Online (OLO) en www.ruimtelijkeplannen.nl. Het DSO levert aanvullende ondersteuning (data en functionaliteit) aan gemeenten en gebruikers. Het DSO richt zich op twee digitale aspecten:

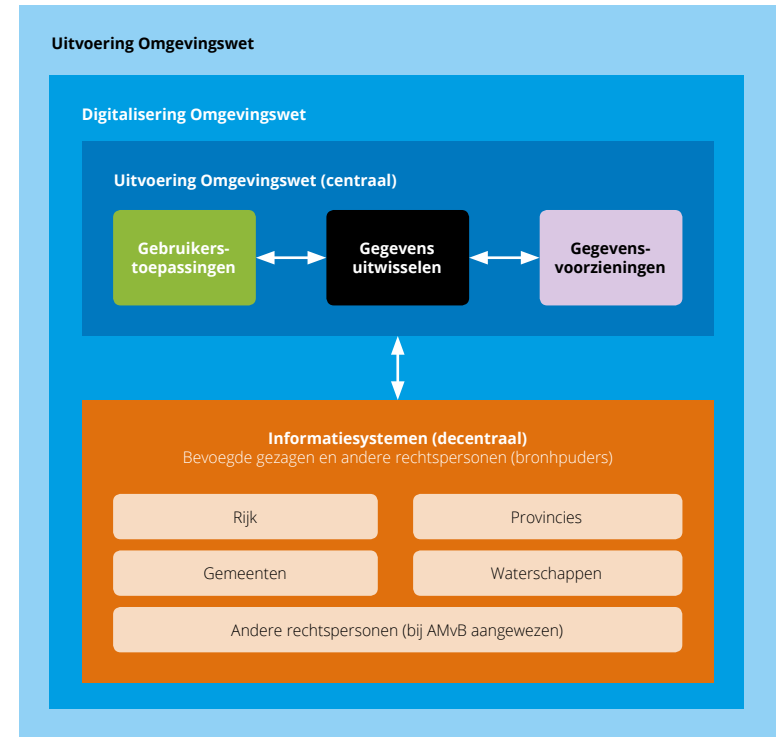
- beschikbaarheid van de juiste informatie voor een gebruiker op het juiste moment;
- ondersteunen van het gebruik van de Omgevingswet.

Het Digitaal Stelsel wordt verdeeld in drie onderwerpen:

1. Eén loket met gebruikerstoepassingen die op een gestandaardiseerde manier informatie aanbieden die initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegde gezagen in de praktijk nodig hebben om zich te informeren of te oriënteren;
2. Een centrale informatie-infrastructuur, waarvoor heldere afspraken en digitale standaarden gelden, om overzicht en inzicht te kunnen bieden;
3. Informatiehuizen die op de informatie-infrastructuur aangesloten zijn en die vanuit verschillende beleidsvelden (zoals water, bodem, lucht, geluid, et cetera.) op een gestandaardiseerde manier informatie ontsluiten. In 2017 wordt bepaald welke informatiehuizen er komen en in welke volgorde gemeenten daarop moeten aansluiten.

Het DSO ondersteunt de informatie-uitwisseling met inwoners en bedrijven, maar ook de processen voor planvorming, vergunningverlening, toezicht en handhaving bij de overheid zelf. Ook bij gemeenten. Gemeenten zijn niet alleen gebruikers, maar ook belangrijke leveranciers van informatie aan het stelsel.

Op dit moment is het DSO nog volop in ontwikkeling en is het nog niet duidelijk wat er landelijk geregeld wordt en wat wij lokaal moeten regelen. Er worden drie

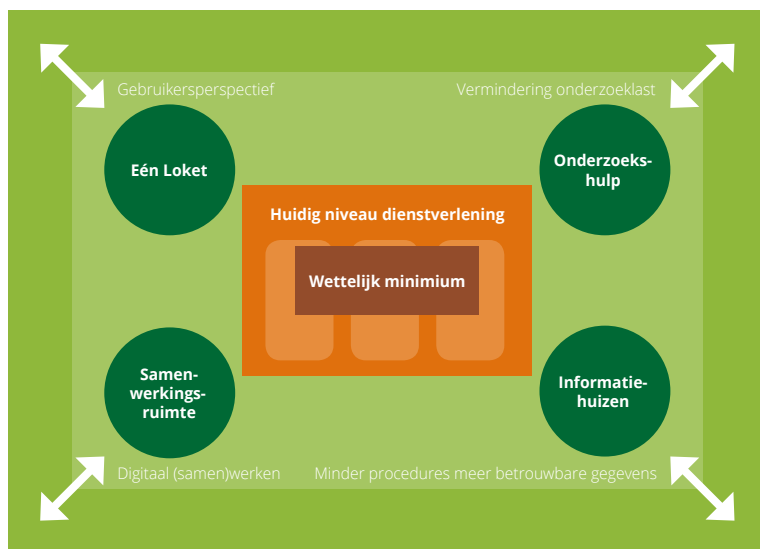

scenario's onderscheiden:

- Scenario 1 is de realisatie van digitale ondersteuning die bij inwerkingtreding van de Omgevingswet minimaal wettelijk noodzakelijk is.
- Scenario 2 is het wettelijk minimum met instandhouding van het huidige dienstverleningsniveau. De kern van scenario 2 is het dienstverleningsniveau van de drie bestaande voorzieningen (RuimtelijkePlannen.nl, Activiteitenbesluit Internet Module (AIM) en OLO) te vertalen naar een integraal functionerend geheel.
- Scenario 3 is het gewenste eindbeeld en bevat aanvullend op scenario 2 o.a. de volgende onderdelen gericht op:
 - digitaal (samen)werken;
 - gebruikersperspectief;
 - vermindering onderzoeklast;
 - betrouwbare gegevens (met als gevolg minder procedures).

Duidelijk is in ieder geval dat gemeenten zich moeten koppelen aan een nieuw online Omgevingsloket, ter vervanging van het huidige. Ook moeten de gemeenten verbonden ("gekoppeld") zijn aan de informatiehuisen. De Digitale Agenda 2020 biedt een aanvullend platform/mechanisme voor een aantal zaken dat nodig is voor de Omgevingswet. De maatregelen die nodig zijn voor de Digitale Agenda 2020 worden in het informatiebeleidsplan van ISHW opgenomen..

Pilot Zuid-Holland Zuid

De veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid heeft vier pilots gestart. Eén ervan gaat over de integrale weergave van omgevingsdata. De uitvoeringsdiensten OZH, VR ZHZ en GGD ZHZ werken op dit gebied samen met als doel te bekijken of de beschikbare data, die elk van de diensten heeft, elkaar kunnen versterken en of deze data te gebruiken zijn bij advisering op bestuurlijk niveau. We volgen deze ontwikkelingen op de voet.

6.4 INFORMATIEVOORZIENING BINNEN DE GEMEENTEN

Huidige situatie

Op dit moment gebruikt elke gemeente een zaaksysteem, een vergunningen-applicatie, een beheer systeem voor openbare ruimte en een website. Elke applicatie heeft per gemeente een eigen inrichting, gebaseerd op het werkproces van die gemeente.

Applicatie	Binnenmaas	Cromstrijen	Korendijk	Oud-Beijerland	Strijen
Vergunningen	Squit	Squit	Squit	SBA	Squit
Beheer openbare ruimte	Obsurv	Obsurv	Obsurv	Obsurv	Obsurv
DMS/ Zaaksysteem	Decos Join	Decos Join	Decos Join	Decos Join	Decos Join
Website	SIM	SIM	SIM	SIM	SIM
Ruimtelijke plannen	RO beheer (SVHW)	RO beheer (SVHW)	RO beheer (SVHW)	RO beheer (SVHW)	RO beheer (SVHW)
Gis Viewer	Geoweb (SVHW)	Geoweb (SVHW)	Geoweb (SVHW)	Geoweb (SVHW)	Geoweb (SVHW)

Zaakgericht werken

Uitvoering geven aan de Omgevingswet betekent in veel gevallen samenwerking van een gemeente met ketenpartners zoals omgevingsdiensten, waterschappen en veiligheidsregio's. Belangrijk in de Hoeksche Waard is dat er één proces komt, met één proceseigenaar en één manier van zaakgericht werken, in één systeem op één manier ingericht.

De huidige situatie is dat alle HW gemeenten gebruik maken van Decos Join, als documentmanagementsysteem en zaaksysteem. Elke gemeente heeft echter zijn eigen applicatie, een eigen inrichting en installatie. Om Hoeksche Waard breed zaakgericht te kunnen werken is het dus nodig naar één zaaksysteem over te gaan en alle processen op één manier in te richten. De inrichting van één zaaksysteem is afhankelijk van de bestuurlijke toekomst van de Hoeksche Waard: het inrichten van een zaaksysteem voor één gemeente is een stuk eenvoudiger dan één zaaksysteem voor vijf gemeenten.

Vanuit de informatie architectuur van ISHW is het zeer wenselijk te starten met één zaaksysteem. Dit zaaksysteem wordt namelijk door veel andere applicaties/werkprocessen gebruikt. Als de gemeenten één zaaksysteem als basis hebben, kunnen vervolgens andere applicaties hierop aangesloten en geharmoniseerd worden. Aangezien een zaaksysteem veel werkprocessen van de gemeenten raakt, is het aan te raden in 2017 al te starten met de aanschaf en inrichting van één zaaksysteem voor de Hoeksche Waard.

Informatie verstrekken

De Omgevingswet beoogt dat initiatiefnemer en belanghebbenden sneller en toegankelijker inzicht hebben in wat er op een bepaalde plek wel of niet kan, welke regels er gelden en welke onderzoeken er nodig zijn. Hiervoor moeten informatie, gegevens, regels en besluiten goed (digitaal) worden ontsloten en gemakkelijker getoond kunnen worden (bijvoorbeeld via 3D).

Ook mogen de inwoners en ondernemers zelf kiezen op welke manier zij met de gemeente zaken doen. De gemeente moet er zelf voor zorgen dat alle contactkanalen beschikbaar zijn (online, balie, brief, telefoon, WhatsApp, e-mail en social media).

Huidige situatie

Op de websites van de gemeenten staat een link om een omgevingsvergunning aan te vragen. Ook staat er informatie over de vergunningen. Op dit moment geven geen van de gemeenten in de Hoeksche Waard status-informatie door aan de website. Wel hebben sommige gemeenten een kaartje op hun website waarop de verleende vergunningen te zien zijn. Om status-informatie te kunnen publiceren is het nodig dat er een koppeling met het zaaksysteem komt (zie [paragraaf 6.4](#)).

Applicatie voor vergunningverlening

De gemeenten gebruiken twee verschillende applicaties voor het proces van vergunningverlening en toezicht en handhaving. Iedere gemeente heeft zijn werkproces dat ondersteund wordt door de applicatie. Ook bij het gebruik van dezelfde applicatie verschilt de inrichting per gemeente.

Een nieuw stelsel waarbij er minder vergunningen zijn, meer zorgplichten en meer algemene regels leidt er automatisch toe dat waar voorheen vooraf werd

getoetst, de meeste toetsingen in het nieuwe stelsel achteraf gaan plaatsvinden. Dit betekent een verschuiving van de focus van vergunningverlening naar toezicht (en eventueel gevolgd door handhaving) en dat heeft dan ook een aantal praktische gevolgen. Er zijn meer middelen nodig voor toezicht en handhaving. Daarnaast zal het toezicht meer gebruik gaan maken van geavanceerde technieken (denk aan: ICT, tablets, warmtebeeldcamera's, drones).

Nodig is:

1. één systeem voor vergunningverlening & toezicht en handhaving;
2. één inrichting van dit systeem;
3. één proceseigenaar;
4. één beschrijving en inrichting van de benodigde processen.

6.5 ARCHIVERING

Het uitvoeren van de Omgevingswet leidt er onder meer toe dat bij de gemeenten en ketenpartners in gezamenlijke voorzieningen veel informatie in digitale vorm wordt vastgelegd. De Archiefwet is hierop van toepassing. Dit betekent dat deze informatie voor kortere of langere tijd duurzaam toegankelijk moet zijn. Digitale toegankelijkheid van informatie en daarmee digitaal werken en archiveren is voor uitvoering van de Omgevingswet een randvoorwaarde.

Bij samenwerking in ketens is het nu niet duidelijk wie verantwoordelijk is voor de archiefzorg, wie welke informatie duurzaam toegankelijk houdt. Op dit moment is het nog onduidelijk in hoeverre DSO hier een antwoord op gaat geven.

Hieruit volgen onderstaande acties:

1. Alle gemeenten zorgen ervoor dat zij vervangingsbesluiten hebben voor de digitalisering van alle, niet digitaal ontvangen, informatie in de processen ter uitvoering van de Omgevingswet.
2. Zolang nog onduidelijk is wie verantwoordelijk is voor de archivering in geval van ketensamenwerking: richt een archief in, liefst bij één gemeente.

Basis registraties

Generieke gegevensverzamelingen zijn gegevensverzamelingen die veelvuldig binnen het stelsel worden gebruikt, maar niet tot één specifiek Informatiehuis behoren, zoals:

Railverkeergegevens

Verkeerreger

Populatie gegevens

Aansluiten op basis registraties

Een basisregistratie is een door de overheid officieel aangewezen registratie met daarin gegevens van hoogwaardige kwaliteit, die door alle overheidsinstellingen verplicht en zonder nader onderzoek, worden gebruikt bij de uitvoering van publiekrechtelijke taken.

Kwaliteit informatieproducten

Beschikbaar

Bestendig

Bruikbaar

Informatiehuizen en huismeesters

Lucht
RIVM

Cultureel erfgoed
Rijksdienst Cultureel Erfgoed

Natuur
IPO

Geluid
RIVM

Water
Rijkswaterstaat en UWV

Externe veiligheid
IPO

Bodem
Rijkswaterstaat

Ruimte
Kadaster

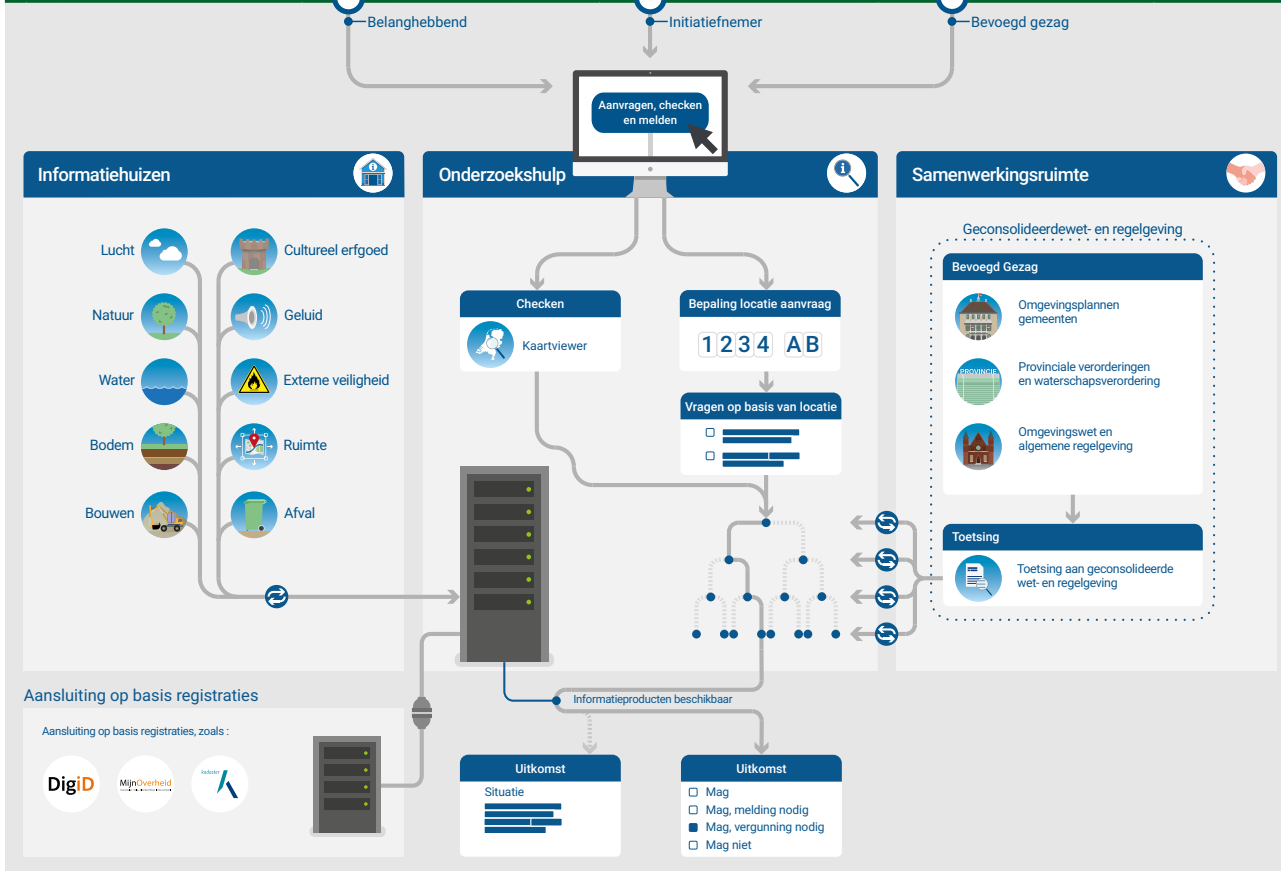

Bouwen
RIVM

Afval
Rijkswaterstaat

Digitaal stelsel

7. Programmasturing

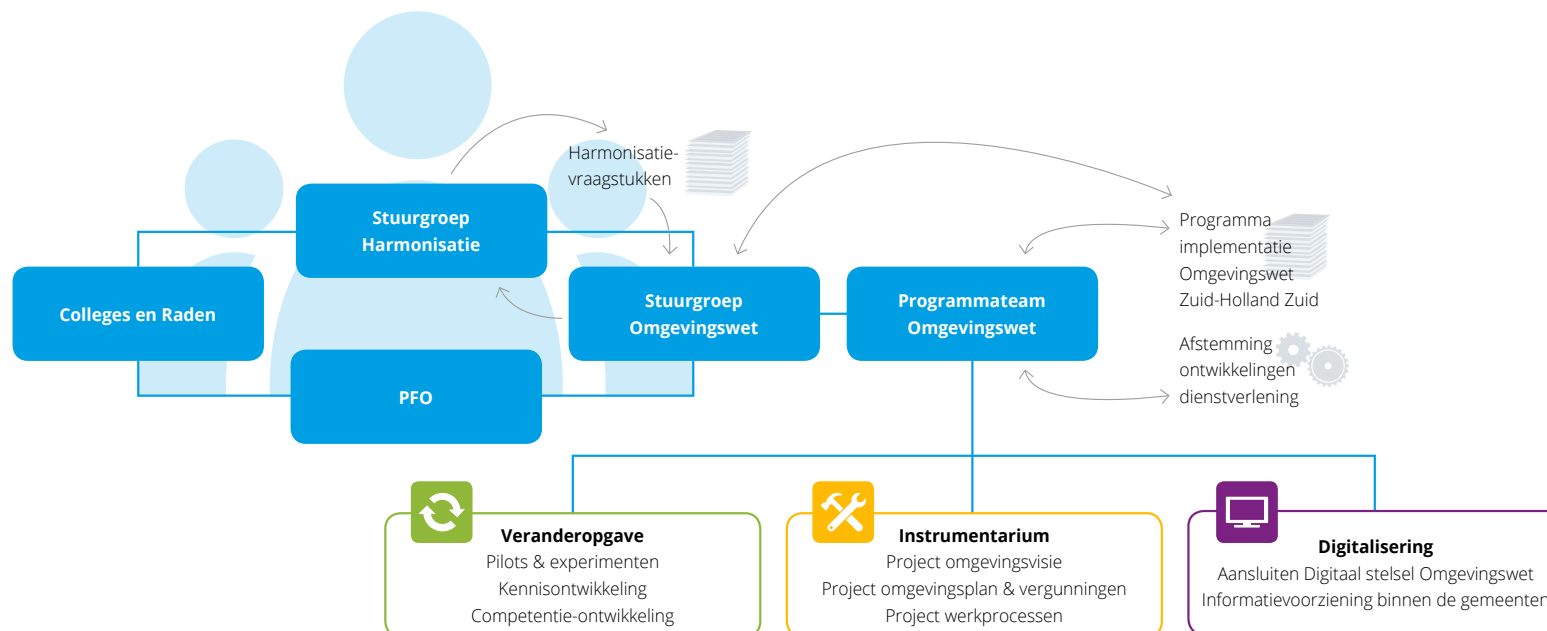
In de voorgaande hoofdstukken is omschreven wat onze ambitie en invoeringsstrategie is en wat er moet gebeuren om dit te verwezenlijken. In dit hoofdstuk wordt omschreven hoe dit programma is georganiseerd.

7.1 STURINGSFILOSOFIE

Het programma voor de invoering van de Omgevingswet in de Hoeksche Waard wordt vanuit één aanpak door een programmaorganisatie aangestuurd. De programmaorganisatie is verantwoordelijk voor het behalen van de omschreven doelen. De daarvoor benodigde personele inzet, middelen, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn belegd in de programmaorganisatie.

7.2 PROGRAMMAORGANISATIE

De organisatie van dit programma wordt vormgegeven langs de lijnen van een programmteam en de drie inhoudelijke programmthema's (veranderopgave, nieuw instrumentarium en digitalisering).

Rollen, taken en bevoegdheden

De verschillende gremia uit het organogram worden onderstaand verder uitgewerkt.

De **colleges en raden** stellen de bestuurlijk-politieke kaders voor de implementatie van de Omgevingswet in de Hoeksche Waard. Zij stellen het ambitie-, het programma- en het projectplan voor de omgevingsvisie vast en mandateren daarbinnen de stuurgroep. De gemeenteraden gaan over de vaststelling van de omgevingsvisie, omgevingsplan en het vergunningstelsel. Zij stellen eveneens het proces vast dat moet komen tot een omgevingsvisie. De voortgang van het implementatieproces wordt via het reguliere planning- en control proces (hierna te benoemen als: P&C proces) en een nog op te zetten monitor gevolgd.

Portefeuillehoudersoverleg (pfo): De Omgevingswet raakt vele portefeuilles en daarom wordt zoveel mogelijk afstemming gezocht binnen het gezamenlijk pfo. Het 'pfo-ruimte' is het coördinerende pfo en levert de bestuurlijk opdrachtgever. Binnen het ambitie- en programmaplan stelt het pfo verdere inhoudelijke kaders en is het hoogste bestuurlijke opschalingsniveau voor inhoudelijke intergemeentelijke discussiepunten of interventies gedurende de uitvoering van de implementatie.

De **stuurgroep Harmonisatie** is aan zet op het moment dat een (niet inhoudelijk) harmonisatievraagstuk zich voordoet tussen de vijf gemeenten. Hierbij wordt onder andere gedacht aan harmonisatievraagstukken op het gebied van HRM en ICT. De 'harmonisatieagenda' is hiervoor kaderstellend.

Stuurgroep implementatie Omgevingswet Hoeksche Waard: De stuurgroep bestaat uit de bestuurlijk opdrachtgever, ambtelijk opdrachtgevers MOHW/RMT en de programmamanager. Afhankelijk van de agenda-punten sluiten thematrekkers aan bij dit overleg. De stuurgroep is verantwoordelijk voor de bestuurlijk-politieke afstemming van de implementatie.

Het **programmamateam** stuurt het programma integraal aan en legt verbindingen tussen de verschillende programmaonderdelen, andere programma's en externe gremia. Het programmamateam stuurt, beheert en monitort daarmee de verschillende programmadoelstellingen. Vanuit het programmamateam wordt onder andere op strategische knooppunten verbinding gezocht met het RMT en MOHW.

Programmathema's: In dit ambitie- en programmaplan is een drietal inhoudelijke thema's belegd. Ieder thema wordt getrokken door een thematrekker die verantwoordelijk is voor het behalen van de themadoelstellingen en via het programmamateam verbinding legt naar de programmadoelstellingen en andere thema's. De samenstelling van het programmamateam is weergegeven in [bijlage 4](#).

De **ambtelijk opdrachtgever** vanuit het MOHW is integraal verantwoordelijk voor het programma en geeft opdracht aan de programmamanager. Hij is budgetverantwoordelijk en stuurt de programmamanager aan. Hij neemt deel aan externe stuurgroep overleggen en/of stemt hierover af met de ambtelijk opdrachtgever vanuit het RMT.

De **programmamanager** is opdrachtnemer en is verantwoordelijk voor het leveren van de afgesproken prestaties en resultaten. Zijn taken zijn onder meer het aanbrengen en bewaken van de samenhang tussen inspanningen om de verschillende doelen te bereiken. Hij vervult de rol als deelopdrachtgever voor de verschillende projecten en activiteiten. Hij is integraal budgetbeheerder van het programma en stuurt de projectleiders/thematrekkers aan. Hij adviseert het bestuur.

De **projectleiders** zijn opdrachtnemers van verschillende projecten/activiteiten. Zij handelen binnen het geaccordeerde projectplan en sturen eventueel een projectteam aan. Zij zijn verantwoordelijk voor het behalen van de projectdoelstellingen, projectbudgetbeheersing en hebben hierover overleg met de programmamanager en thematrekker. Ze maken onderdeel uit van het themateam.

De overige functies en hun positionering binnen het programma zijn eveneens in [bijlage 4](#) verder uitgewerkt. In de programmaorganisatie werken mensen vanuit de vijf gemeenten, SOHW en enkele externen met verschillende culturen en achtergronden meerjarig samen aan de implementatie van de Omgevingswet. Daarom wordt er binnen dit programma inzet gepleegd op het ontwikkelen van een prettige programmacultuur waarin alle medewerkers met plezier samenwerken. Hierbij wordt gedacht aan teambuilding, teamdagen, vieren van successen, maar ook het werken aan dit programma op één locatie in de Hoeksche Waard.

7.3 PROGRAMMAFINANCIERING

Op 21 april 2016 heeft de Minister, de VNG, het IPO en de UvW een financieel akkoord voor de Omgevingswet gesloten. De baten voor gemeenten en de herinstructie van milieuleges worden niet afgeroomd door uitnames uit het Gemeentefonds. Het Rijk staat aan de lat voor de investeringskosten voor het digitale stelsel en de invoeringsondersteuning. Verder is de afspraak dat iedere partij zelf de transitiekosten van de wet draagt. De VNG heeft hierop in samenwerking met Deloitte een model ontwikkeld om de invoeringskosten voor gemeenten te prognosticeren voor de periode 2017 t/m 2024. Op basis van dat model en dit ambitie- en programma-plan is er een 'best case' en een 'worst case' scenario opgesteld. De personele inzet voor het programma, aannames rondom aanbestedingen, HRM kosten, ICT kosten zijn enkele variabele die in de scenario's zijn meegenomen.

Binnen de Hoeksche Waard is de opgave rondom de implementatie van de Omgevingswet goed in beeld gebracht en is de programmalijn uitgezet. Er wordt daarom uitgegaan van een best case scenario. De sturing op de kosten wordt via de programmabeheersing meegenomen en gekoppeld aan de P&C cyclus van de gemeenten. De begroting van dit programma wordt gecoördineerd via de begroting van SOHW.

Naast de kosten voor de invoering van de wet komen er verschuivingen aan de baten kant. Door het werken met algemene regels zijn er straks minder vergunningen nodig. Dat heeft effect op de legesinkomsten, waarbij er op dit moment een inschatting wordt gemaakt dat deze met minimaal 50% afnemen. Daarnaast zal er een wijziging optreden in de toerekening van kosten in de exploitatieplannen. Deze verschuivingen worden verder inzichtelijk gemaakt.

7.4 PROGRAMMAPLANNING

Voor het programma is een planning op hoofdlijnen gemaakt die in de onderstaande figuur is weergegeven. Deze planning wordt na de vaststelling van het ambitie- en programma-plan geconcretiseerd op basis van de projecten die opgestart worden.

Voor de beheersing van de doorlooptijd van het programma, de programmaonderdelen en onderliggende projecten wordt gebruik gemaakt van een digitaal systeem voor een integrale planning.

Invoeringskosten Omgevingswet Hoeksche Waard per programmaonderdeel (2017 - 2024)

	Programmakosten*	Veranderopgave	Instrumentarium	Digitalisering**	Totaal
Worst case scenario 2017 - 2024	€ 2.382.015	€ 1.166.929	€ 1.984.985	€ 237.437	€ 5.771.365
Best case scenario 2017 -2024	€ 2.329.839	€ 816.850	€ 1.389.489	€ 166.206	€ 4.702.384

* Overall kosten, communicatie en inzet gemeentelijk programmteam tot en met 2020 (interne tarieven 2015, bij externe inhuur zullen de programmakosten toenemen)

** Interne ICT kosten worden opgenomen via de ICT harmonisatie Hoeksche Waard.

Invoeringskosten Omgevingswet Hoeksche Waard per jaar (2017 - 2024)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Best case scenario	€ 421.060	€ 1.202.584	€ 1.404.656	€ 1.202.584	€ 202.072	€ 134.714	€ 67.357	€ 67.357
Binnenmaas 34%	€ 143.160	€ 408.879	€ 477.583	€ 408.879	€ 68.704	€ 45.803	€ 22.901	€ 22.901
Cromstrijen 15%	€ 63.159	€ 180.388	€ 210.698	€ 180.388	€ 30.311	€ 20.207	€ 10.104	€ 10.104
Korendijk 13%	€ 54.738	€ 156.336	€ 182.605	€ 156.336	€ 26.269	€ 17.513	€ 8.756	€ 8.756
Oud-Beijerland 28%	€ 117.897	€ 336.724	€ 393.304	€ 336.724	€ 56.580	€ 37.720	€ 18.860	€ 18.860
Strijen 10%	€ 42.106	€ 120.258	€ 140.466	€ 120.258	€ 20.207	€ 13.471	€ 6.736	€ 6.736

	Ijkpunt 1				Ijkpunt 2 bij invoering wet				Ijkpunt 3				Ijkpunt 4		
	2017		2018		2019		2020		2021		2024				
	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2				
Samenwerken in de overheidsketen															
Bovenregionale afstemming															
Cultuuropgave															
Kennis wet- en regelgeving															
Competentie-ontwikkeling															
Experimenten															
Ontwikkeling instrumentarium															
Gebiedsagenda Hoeksche Waard															
Omgevingsvisie Hoeksche Waard															
Omgevingsplan Hoeksche Waard															
Ontwikkelen vergunningstelsel															
Opzetten werkprocessen															
Digitalisering															
Aansluiten DSO en doorontwikkeling DSO															
Informatievoorziening binnen de gemeenten															
Procesfase															
Bewustwording															
Verdieping															
Verbreding en verankering															
Doorontwikkeling en beheer															

Deze integrale planning bevat activiteiten en mijlpalen en heeft als doel:

- het inzichtelijk maken van de haalbaarheid, ruimte en knelpunten in het programma, de programmaonderdelen en/of project;
- onderbouwen van de beslissingen over de te nemen maatregelen;
- managen van onderlinge afhankelijkheden;
- inzichtelijk maken van het kritieke pad;
- meten van de voortgang op de afgesproken mijlpalen.

De sturing op de planning en beheersing van de risico's vindt plaats via de reguliere P&C cyclus en de nog op te zetten monitor.

Bestuurlijke ijkmomenten

In het proces van de programmauitvoering is een aantal bestuurlijke ijkmomenten ingebouwd die dienen als reflectiemoment tijdens de realisatiefase. De ijkmomenten worden benut om te reflecteren op de afgelopen periode voor wat betreft het behalen van de doelen, voortgang, planning, financiering, et cetera. Daarnaast wordt dit moment benut om vooruit te kijken en de doelen, planning en middelen te herijken. Hierbij wordt eveneens de koppeling gemaakt met de voortgang van het landelijke invoeringstraject en het effect daarvan op het implementatieproces in de Hoeksche Waard. Deze ijkmomenten staan los van de bestuurlijk-politieke besluitvorming over de producten zoals een omgevingsvisie, omgevingsplan en vergunningstelsel.

7.5 PROGRAMMABEHEERSING

Programmabeheersing gaat over de activiteiten en processen die nodig zijn voor een goede beheersing. Het doel is om vast te stellen of het programma volgens plan verloopt en nog steeds in staat is om de afgesproken doelen en afspraken uit het ambitie- en programmaplan te halen.

Er worden twee niveaus van beheersing onderscheiden:

- doen we de juiste dingen? Dit vindt plaats op programmaniveau;
- doen we de dingen juist? Dit vindt plaats op thema- en projectniveau.

We zetten een dynamisch en kort cyclisch proces op om tot de invoering van de Omgevingswet te komen. Dit betekent dat we werken met korte plannings die aansluiten bij de dynamiek van het invoeringsproces en daarbij periodiek monitoren en evalueren of we op de goede weg zitten: zowel inhoudelijk, financieel, personeel, en op communicatief gebied.

De programmabeheersing wordt op verschillende onderdelen, zoals risico-, capaciteit-, en kwaliteitsbeheersing nader uitgewerkt.

Inkoop- en aanbesteding

Voor de inkoop van producten en diensten binnen het programma wordt het inkoop- en aanbestedingsbeleid van het Samenwerkingsorgaan Hoeksche Waard gebruikt. Het Inkoopbureau West-Brabant ondersteunt het inkoopproces.

7.6 COMMUNICATIE

De communicatie in fase 0 (opstellen impactanalyse, bestuurlijke ambitie/bouwenstenenboek) was veelal intern gericht, waarbij de komst van en kennis over de nieuwe Omgevingswet centraal stond. Maar met de workshops voor raden,

colleges en medewerkers is ook gestart met de veranderopgave (zoals in [hoofdstuk 2](#) beschreven). In de fase die voor ons ligt gaan we verder op 'expeditie', met elkaar (colleges, raden, medewerkers), waarbij de focus naar buiten (extern) wordt gericht.

Uitgangspunt voor communicatie

De bestuurlijke ambitie en de invoeringsstrategie ([hoofdstuk 1](#)) en het in fase 0 geschreven communicatieplan vormt de basis voor het communicatie/participatieproces.

"De Hoeksche Waard wil de komst van de Omgevingswet aangrijpen om met een externe focus te veranderen. Dit betekent dat niet de regels, maar de maatschappelijke opgaven en de initiatiefnemers met hun omgeving, centraal staan".

'Opplussen' bestaande communicatiekanalen

De bestaande communicatiekanalen, die wij voor de interne en externe communicatie gebruiken (intranet, internet, informatiebrieven, informatiebijeenkomsten et cetera), worden 'opgeplust'. Zo hebben we reeds een Nieuwsflits Omgevingswet ontwikkeld en een twitter-account aangemaakt ([@hw_omgevingswet](#)). Naast de huidige werkvormen die wij gebruiken, zoals dialogentafels/werkateliers, denken wij ook aan het instellen van nieuwe communicatiemiddelen die passen bij de uitgesproken bestuurlijke ambitie 'onderscheiden en vernieuwen'.

Nieuwe communicatiekanalen

Bij nieuwe communicatiemiddelen denken we bijvoorbeeld aan een digitaal platform. Een digitaal platform maakt, naast 'face-to-face' contacten (gesprekken op locatie, werkateliers, dialogentafels, workshops et cetera) online participatie met inwoners, stakeholders mogelijk. Zo kunnen we digitaal input krijgen op de Gebiedsagenda en de op te stellen omgevingsvisie en omgevingsplan. Daarnaast valt ook te denken aan een burgerpanel/platform waarin deelnemers uit verschillende sectoren (uit zowel het sociale en fysieke domein) en leeftijdscategorieën deelnemen.

Leren van elkaar

Daarnaast willen we zoveel mogelijk aanhaken bij initiatieven die in Zuid-Holland Zuid worden ontwikkeld. We stemmen de communicatie op elkaar af en leren van elkaar, het 'wiel' hoeft ten slotte niet door de gemeenten in Zuid-Holland

Zuid afzonderlijk uitgevonden te worden. Ook landelijk worden er initiatieven ontwikkeld, onder meer door de VNG, op het vlak van participatie.

De 'toolkit' die nodig is voor de verandering wordt steeds meer gevuld. Zo ontwikkelt het programma 'Aan de slag met de Omgevingswet' een inspiratiegids, waaraan wij ook een bijdrage leveren en gaan gebruiken bij het vormgeven van de participatie.

Organisatie van de communicatie

De communicatie vindt plaats langs de vier benoemde programmathema's: samenwerken in de overheidsketen, veranderopgave (cultuurverandering), instrumentarium en digitalisering.

De uitvoering van de hieronder genoemde activiteiten is een gezamenlijke verantwoordelijkheid en staat als vast agendapunt op voor de vergadering van de stuurgroep en het programmateam. Op basis hiervan wordt de communicatiematrix doorlopend geactualiseerd en aangevuld en worden er afspraken gemaakt over de uitvoering van de communicatie-acties en -middelen.

De interne en externe communicatie vindt plaats vanuit de integrale benadering. Dit betekent dat de berichten worden aangepast aan de fase waarin de implementatie van de Omgevingswet zich bevindt, onder aansturing van het programmateam. Afstemming over de communicatie zal eveneens plaatsvinden met het bureau dat voor de volgende fase (opstellen omgevingsvisie/omgevingsplan) geselecteerd wordt.

Thema	Subdoelstellingen	Betrokkenen (doelgroepen)	Communicatie/Activiteiten
Samenwerking in de overheidsketen 	Verbinding, samenwerking en afstemming met betrokken partijen voor een goede implementatie van de Omgevingswet op het gebied van inhoud, proces en relatie (wat? hoe? waarom?)	Ketenpartners, zoals rijksoverheid, provincie, waterschap, DG&J, VRZHZ, OZHZ en omliggende regio's.	<ul style="list-style-type: none"> • Communicatie die voortvloeit uit programmaplan invoering Omgevingswet ZHZ; • Bijeenkomsten/afstemming over inhoudelijke gebiedsopgaven (lokaal/dorpen) en bovenregionaal; • Communicatie in Nieuwsflits ZHZ (proces en inhoud); • Bijeenkomsten colleges, raden ZHZ; • Communicatie over proces en inhoud via alle communicatiekanalen; • Conferentie.
Veranderopgave 	Binnen de Hoeksche Waard zijn wij ons zowel ambtelijk als bestuurlijk bewust van de veranderende rol en weten wij hoe wij deze toe kunnen passen in onze werkzaamheden	Medewerkers, collegeleden, raadsleden, inwoners en ondernemers	<ul style="list-style-type: none"> • Websites 5 gemeenten en SOHW en online platform; • Intranet Samen@Work; • Nieuwsflits Omgevingswet; • Workshops/expedities voor medewerkers; • Bijeenkomsten voor raden en colleges; • Intervisie/creëren leeromgeving; • Trainingen; • Werken op locatie; • Communicatie over proces en inhoud via alle communicatiekanalen; • Informatiecampagne over de Omgevingswet.

<p>Instrumentarium</p> 	<p>Het implementeren van de kerninstrumenten uit de Omgevingswet (het vaststellen van een Gebiedsagenda, omgevingsvisie en een omgevingsplan).</p>	<p>Provincie, waterschap, DG&J, VRZHZ, OZHZ, omliggende regio's, medewerkers, collegeleden, raadsleden, inwoners en ondernemers.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bijeenkomsten met partijen intern en extern. Maatschappelijk middenveld en inwoners voor het opstellen omgevingsvisie en plan; • Bijeenkomsten met medewerkers en bestuur (raden en colleges); • Communicatie over proces en inhoud via alle communicatiekanalen; • Informatiecampagne over Omgevingswet.
<p>Digitalisering</p> 	<p>In beeld brengen welke aanpassingen we moeten doen aan de informatiesystemen van de Hoeksche Waard om de Omgevingswet in te kunnen voeren in 2019.</p>	<p>Medewerkers, collegeleden, provincie, waterschap, DG&J, VRZHZ, OZHZ, omliggende regio's, DSO, ISHW.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Informatiehuizen; • Communicatie over Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO); • Communicatie over proces en inhoud via alle communicatiekanalen.

Informatiecampagne Omgevingswet

De nieuwe werkwijze van de Omgevingswet vraagt niet alleen het nodige van gemeenten, maar ook van burgers, ondernemers en initiatiefnemers. Er komen meer verantwoordelijkheden bij initiatiefnemers te liggen, het vergunningstelsel wijzigt en er wordt meer gewerkt met algemene regels. Omdat de Omgevingswet ruimte laat voor lokale invulling, verschilt de impact van gemeente tot gemeente. De informatievoorziening richting inwoners, ondernemers en initiatiefnemers moet dus toegespitst zijn op de ambitie en werkwijze van het gebied. Er is geen 'one size fits all' informatiecampagne voor alle gemeenten. Wel vindt hierover afstemming met elkaar plaats vanuit het programmateam. Ook voor de communicatie geldt een kort cyclisch proces (continu aanpassen aan signalen uit de in- en externe omgeving).

Dit najaar wordt een informatiecampagne opgezet voor inwoners, ondernemers en initiatiefnemers over de betekenis van de stelselwijziging in de Hoeksche Waard. Deze kick-off willen we door middel van een conferentie laten plaatsvinden. Hiervoor willen we een inspirerende spreker vragen en de betrokkenen (in [paragraaf 1.3](#) benoemd) uitnodigen.

7.7 KOPPELINGEN LOPENDE AGENDA'S EN PROCESSEN

Binnen de Hoeksche Waard zijn verschillende gezamenlijke processen en agenda's opgesteld. Vanuit dit programma zijn de noodzakelijke opgaven voor de invoering van de Omgevingswet benoemd. Op een aantal thema's zoals HRM, ICT en dienstverlening, wordt er binnen de Hoeksche Waard geharmoniseerd.

De programmamanagers en ambtelijk opdrachtgevers van de ICT, dienstverlening, en HRM harmonisatie moeten op regelmatige basis afstemming hebben over de stand van zaken rondom de verschillende programma's en de koppelingen die daartussen tot stand gebracht moeten worden.

Gezien het wettelijk tijdsad van de implementatie van de Omgevingswet is het noodzakelijk dat een aantal zaken snel geregeld worden. De ICT moet op orde zijn en medewerkers moeten kunnen werken volgens het gedachtengoed van de Omgevingswet. Dit programma stuurt daar op aan en pakt waar nodig de opgaven op.

Bijlagen

Bijlage 1.

Gebiedsagenda Hoeksche Waard

Bijlage 2.

Inventarisatie bestaand beleid en regelgeving

Bijlage 3.

Verklarende woordenlijst

Bijlage 4.

Functie programma OW

Afkortingenlijst

RMT	Regionaal Management Team	Imro	Informatie model ruimtelijke ordening
MOHW	Management Overleg Hoeksche Waard	VTH	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
DG&J	Dienst Gezondheid en Jeugd Zuid Holland Zuid	FTE	Full time equivalent
VRZHZ	Veiligheidsregio Zuid Holland Zuid	APV	Algemene Plaatselijke Verordening
OZHZ	Omgevingsdienst Zuid Holland Zuid	DHW	Drank-en Horecawet
ISHW	ICT Samenwerking Hoeksche Waard	DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten	OLO	Omgevingsloket Online
Wabo	Wet algemene bepalingen Omgevingswet	AIM	Activiteitenbesluit Internet Module
Amvb	Algemene maatregel van bestuur	SVHW	Samenwerkingsverband
Wro	Wet ruimtelijke ordening		Heffingen- en Waardebepalingen
Bro	Besluit ruimtelijke ordening		

Bijlage 1. Gebiedsagenda Hoeksche Waard

Gebiedsagenda Hoeksche Waard: *Opmaat Omgevingsvisie (en Omgevingsplan) Hoeksche Waard*

Samenwerkingsorgaan Hoeksche Waard, Versie 31 mei 2017

Rapportnummer: 212x01286

Datum: 31 mei 2017

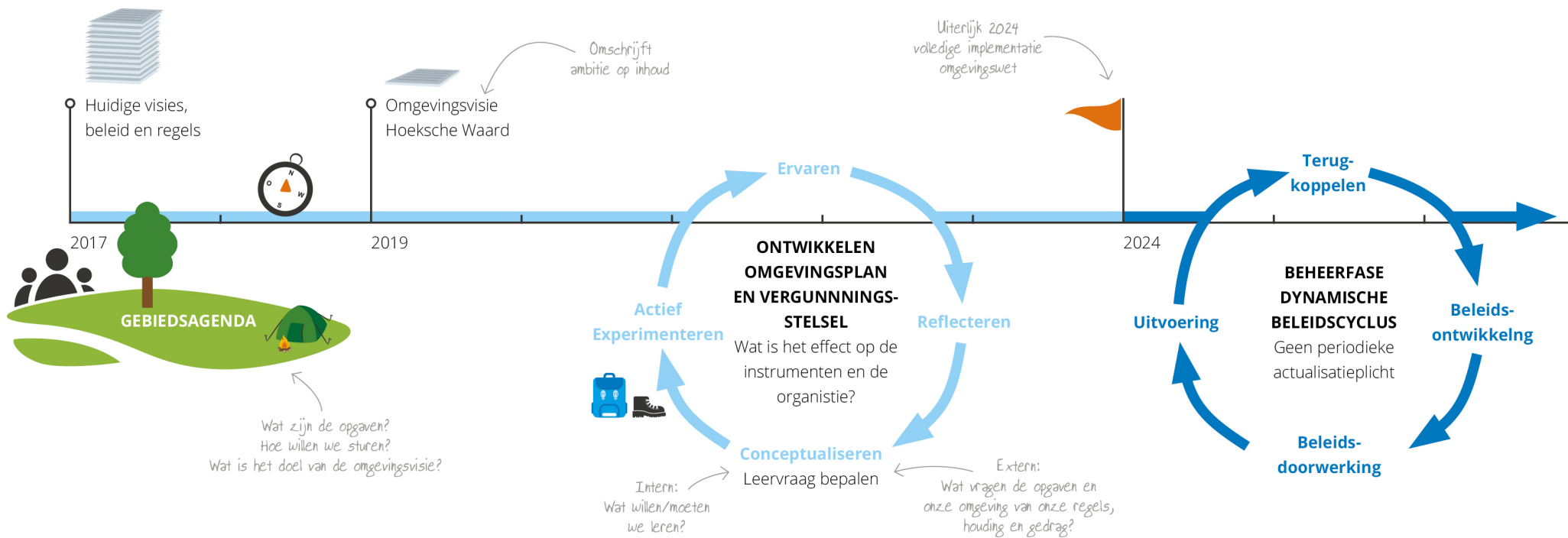
Contactpersoon opdrachtgever: Joost Ridderhof

Projectteam BRO: Susanne de Geus, Roel Grether, Guy Kersten, Renze van Och, Luke Vredeveld, Piet Zuidhof.

Bron kافت: BRO

	pagina
Gebiedsagenda Hoeksche Waard	5
Thema 1: Vitale dorpen & actieve samenleving	11
Thema 2: Vitaal economisch klimaat	13
Thema 3: Duurzaamheid, energieneutraal & klimaatbestendig	17
Thema 4: Bereikbaar, nabij & toegankelijk	19
Thema 5: Sterke omgevingskwaliteit	23
Omgevingsaspecten integraal verweven	26
Opweg naar een omgevingsvisie	28

Bron: Ambitie- en Programmaplan 2017 Implementatie Omgevingswet Hoeksche Waard

Hoeksche Waard waardevol bezig!

Als Hoeksche Waard werken we vooruitstrevend aan de vitaliteit en leefbaarheid van onze kernen en de kwaliteit van het gebied. Hiervoor zijn nog veel kansen te verzilveren. De Hoeksche Waard ligt op een steenworp afstand van het stedelijk gebied, met een compleet voorzieningenpakket, nabijheid van werklocaties en we maken onderdeel uit van de Zuidwestelijke Delta. Uniek is ons karakteristieke polderlandschap met kleinschalige, hechte gemeenschappen.

De Omgevingswet biedt kansen om samen met gebiedspartijen beter te (kunnen) werken aan vitaliteit, leefbaarheid en kwaliteit. In het gedachtegoed van de nieuwe Omgevingswet (die naar verwachting medio 2019 ingaat), draait het om vertrouwen, om het op een goede wijze verder brengen van initiatieven. Om flexibiliteit, integraliteit en samenwerken.

We werken binnen de Hoeksche Waard al voor een belangrijk deel op deze wijze. Dit laten voorbeelden als de Hoeksche Waardenmakerij, de Landschapstafels en het Pact van mijn Hart, het Pact van de Waard, het Maatschappelijk Middenveld en het Hoeksche Waard Landschap zien. Door een goede verankering en verknoping van al deze activiteiten, dit ook voor iedereen zichtbaar te maken, kunnen kansen verzilverd worden, wordt dubbel werk voorkomen en wordt losgemaakte energie ook daadwerkelijk benut.

Eén Omgevingsvisie voor de Hoeksche Waard

Als onderdeel van de Omgevingswet moet iedere overheid een Omgevingsvisie opstellen: een integrale strategische visie voor de leefomgeving voor de langere termijn. Dit heeft meerdere voordelen:

- De omgevingsvisie bevat de centrale koers en daarmee de basis voor de uitwerking naar thema's en gebieden en voor communicatie en lobbytrajecten;
- Het geeft voor iedereen overzicht en inzicht in samenhang van thema's, opgaven en activiteiten;
- Door samen te werken worden partijen en processen gemobiliseerd en verbonden;
- Het helpt om prioriteiten te benoemen, initiatieven los te maken en op een goede wijze te begeleiden.

Doel Gebiedsagenda Hoeksche Waard

Deze Gebiedsagenda vormt de opmaat en vliegende start van de Omgevingsvisie en vervolgens ook voor het Omgevingsplan voor de Hoeksche Waard. De agenda geeft antwoord op de vragen:

- Wat zijn de centrale opgaven voor de Hoeksche Waard?
- Wat is de beoogde sturingsfilosofie hiervoor?
- Wat is het doel van de Omgevingsvisie?
- Wat is de betekenis voor de andere instrumenten in het proces?

Deze Gebiedsagenda is gebaseerd op de resultaten van bijeenkomsten met het Pact van de Waard, het Pact van mijn Hart, het Maatschappelijk Middenveld, de uitvoeringsdiensten (Omgevingsdienst Zuid-Holland-Zuid, Veiligheidsregio, Dienst Gezondheid en Jeugd), het Waterschap, de colleges van burgemeester- en wethouders, gemeenteraden, medewerkers en op een data- en beleidsanalyse.

Hoofduitdaging: Eén Centrale Koers voor de Hoeksche Waard

Er is grote behoefte aan één Centrale Koers voor de Hoeksche Waard. Dit is een belangrijke uitdaging voor de Omgevingsvisie. Deze koers moet de identiteit, de kracht van de Hoeksche Waard EN haar betekenis voor de omliggende regio's laten zien. Door het (boven)regionaal helder en gericht uitdragen van die koers, komen investeringen op gang die bijdragen aan het versterken van de vitaliteit, de levendigheid en de kwaliteit van de Hoeksche Waard.

Tot 2015 was de centrale koers voor de Hoeksche Waard vooral gebaseerd op haar landschappelijke kwaliteiten: een 'groene long' voor de Zuidvleugel van de Randstad. De status Nationaal Landschap heeft geleid tot flinke landschappelijke investeringen waarvan de Hoeksche Waard de vruchten plukte. Om de kwaliteiten te behouden is hieraan een beschermend instrumentarium gekoppeld. De praktijk laat echter zien dat dit onvoldoende stimulerend werkt voor nieuwe initiatieven, noodzakelijk voor vitaliteit en leefbaarheid. De koers 'groene long' haakt slechts voor een deel aan op de kwaliteiten van de Hoeksche Waard, het toont onvoldoende de breedte en diversiteit ervan en de betekenis voor haar omgeving.

De identiteit van de Hoeksche Waard wordt getypeerd door begrippen als 'ruimte & mogelijkheden', 'veilig & geborgen', 'omzien naar elkaar & actief' en 'innovatief, doorzetten & pionieren'. In het traject van de Omgevingsvisie moet op zoek worden gegaan naar een koers voor de Hoeksche Waard, die de kracht duidt EN tevens dynamiek op gang brengt die goed is voor het gebied. Belangrijk is dat die dynamiek plaatsvindt op een wijze die past bij de Hoeksche Waard: de 'Hoeksche wijze'. Uitwerking hiervan is onderdeel van de Omgevingsvisie.

Kansen voor dynamiek liggen er genoeg, bijvoorbeeld gekoppeld aan de zoektocht van de Metropoolregio Rotterdam - Den Haag naar groene recreatiemogelijkheden, naar hoogwaardige woonmilieus en naar mogelijkheden om innovatief door te kunnen pakken bij de grondstof- en energietransitie. De Hoeksche Waard kan hieraan op alle fronten een belangrijke bijdrage leveren.

Sturingsfilosofie: samen, integraal, dwars door schaalniveaus

Voor de Hoeksche Waard vormen de (te verwachten) maatschappelijke opgaven het vertrekpunt voor handelen. Denk bijvoorbeeld aan de demografische ontwikkelingen, de energietransitie en de ontwikkelingen binnen de landbouw. We zijn een hecht onderdeel van de Rijnmondregio, van de Zuidwestelijke Delta, en hebben sterke relaties met de Drechtsteden en Noordwest Brabant. 'Hoeksche Waarders' maken gebruik van voorzieningen elders, vinden er werk en andersom komen forenzen en recreanten van buiten, waar lokale ondernemers weer baat bij hebben. Het is dus van belang om lokale en (boven)regionale opgaven in samenhang te benaderen en om hierbij samen op te trekken. Ontwikkelingen moeten goed zijn voor de kernen, de Hoeksche Waard en voor de grotere regio waarbinnen de Hoeksche Waard valt.

Iedere opgave, ieder gebied of kern vraagt om een eigen aanpak met specifieke, toegesneden acties. Vaak is het noodzakelijk om tegelijkertijd op meerdere schaalniveaus activiteiten te ondernemen om een vraagstuk goed aan te kunnen pakken. In deze gebiedsagenda benoemen we daarom agendapunten op zowel kernniveau, het niveau van de Hoeksche Waard en op het niveau daarboven (Rijnmond, Zuidwestelijke Delta, de provincie). We kijken hierbij zowel naar de korte- als de lange termijn.

Voor het aanpakken van de opgaven waarvoor we als Hoeksche Waard staan, ligt er een gedeelde verantwoordelijkheid bij allerlei partijen die werken in en voor het gebied, ook bij de mensen die er wonen en werken. We kunnen het niet alleen! De overgrote meerderheid van de investeringen vindt door private partijen en organisaties plaats. Daarom is het belangrijk om samen de koers te bepalen en afspraken te maken.

Er wordt al intensief samengewerkt, zoals met het Pact van de Waard, Pact van mijn Hart, de Werkgroep Wonen, Welzijn, Zorg, het Maatschappelijk Middenveld, het Kwaliteitsteam, het Waterschap en de Uitvoeringsdiensten maar ook met de MRDH. In de komende periode waarin deze Gebiedsagenda uitgewerkt wordt naar een Omgevingsvisie Hoeksche Waard, zal ook de kracht en kennis van de dorpen, bewoners en ondernemers ten volle benut worden. Daar is immers de kennis aanwezig over wat echt van belang is voor de vitaliteit en leefbaarheid van en in de Hoeksche Waard. Als onderdeel van een kerngerichte aanpak, worden samen kernagenda's opgesteld met prioriteiten en een taakverdeling.

We pakken door op de aanpak die in gang gezet is met de Hoeksche Waardenmakerij. Initiatieven uit de samenleving staan centraal, waarbij gewerkt wordt vanuit vertrouwen, met een gezamenlijke koers, heldere uitgangspunten en een zorgplicht voor eenieder als leidraad. We maken de omslag van 'inspraak achteraf' naar 'co-creatie en dialoog vooraf'.

Gemeenten en Provincie behartigen het algemeen belang en staan voor de opgave om een goede procesgang en werkwijze in te richten. De Omgevingsvisie vormt voor de Hoeksche Waard een belangrijk instrument om de 'goede initiatieven' op gang te brengen, de procesgang daarvoor te versnellen en tegelijkertijd de realisatie op een (kwalitatief) goede wijze te laten plaatsvinden.

Contouren Omgevingsvisie Hoeksche Waard

De op te stellen Omgevingsvisie voor de Hoeksche Waard, moet helder de centrale koers en de prioriteiten uitdragen. De visie moet inzicht geven in de samenhang tussen opgaven en activiteiten die gericht zijn op vitaliteit, leefbaarheid en kwaliteit van het gebied. De Omgevingsvisie verbindt inhoud, processen en partijen, helpt om ontwikkelingen goed te laten plaatsvinden en vormt een actuele gespreksagenda.

Hiervoor moet de Omgevingsvisie krachtig, bondig, uitnodigend en inspirerend zijn, evenals breed gedragen, praktisch toepasbaar en 'dagvers'. We maken de Omgevingsvisie echt integraal, wat wil zeggen sociale en fysieke elementen in samenhang. Alleen dan kan gewerkt worden aan leefbare kernen en een vitale en aantrekkelijke Hoeksche Waard.

De Omgevingsvisie vormt de kapstok voor de uitwerking in thematische of gebiedsgerichte 'Programma's'. Ook nu wordt al gewerkt aan 'Programma's', zoals de Woonvisie, de Transformatieagenda in het sociale domein, de Detailhandelsvisie en de Economische Transitie Monitor. Deze trajecten zijn onlosmakelijk verbonden met het Omgevingsvisieproces. Wenselijke, haalbare ontwikkelingen worden onder de Omgevingswet juridisch-planologisch mogelijk gemaakt in het Omgevingsplan. Voor een borging van de goede 'Hoeksche Wijze', kunnen we ertoe besluiten om bijvoorbeeld keuzes uit de Omgevingsvisie (en Programma's) via beleidsregels te koppelen aan het Omgevingsplan. Verordeningen worden gebiedsgericht vertaald en geïntegreerd, zodat er sprake is van overzicht en ontwikkelingen zo soepel mogelijk kunnen plaatsvinden. Een aanvraag rondom een initiatief (Omgevingsvergunning) wordt getoetst aan het Omgevingsplan. Wanneer dit niet passend is, vormt de Omgevingsvisie het afwegingskader. Dit maakt de Omgevingsvisie voor ons tot het belangrijkste instrument van de Omgevingswet.

Relatie Gebiedsprogramma Hoeksche Waard

De urgentie om te komen tot afstemming, samenwerking tussen partijen en het maken van de 'juiste keuzen' is hoog. Daarom zijn naast elkaar meerdere trajecten opgestart. Dit wordt verder gevoed door het toenemende besef van de omvang van de (maatschappelijke) opgaven waarvoor de Hoeksche Waard staat.

Op initiatief van en samen met de provincie wordt gewerkt aan het Gebiedsprogramma Hoeksche Waard. Het Gebiedsprogramma richt zich op een versnelling van (aanstaande en lopende) projecten. De projecten worden geprioriteerd en (voor een deel) van middelen voorzien. Het Gebiedsprogramma draagt daarmee ook bij aan het aanpakken van de opgaven zoals die in deze Gebiedsagenda worden geagendeerd. In de integrale Omgevingsvisie worden de opgaven, in samenhang en op verschillende schaalniveaus uitgewerkt in een visie voor de langere termijn. Hieraan worden uitvoeringsprogramma's gekoppeld, het Gebiedsprogramma is daarvoor een belangrijke basis. De Omgevingsvisie en het Gebiedsprogramma Hoeksche Waard zijn dus nauw verbonden.

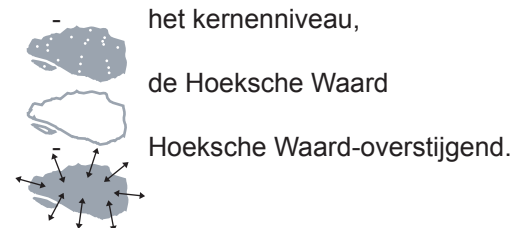
Opzet Gebiedsagenda Hoeksche Waard

De overkoepelende ambitie is het werken aan een vitale, leefbare en aantrekkelijke Hoeksche Waard. Om in het proces naar de Omgevingsvisie hier gericht mee aan de slag te kunnen gaan, wordt een onderscheid gemaakt naar vijf thema's. Deze thema's zijn integraal en omvatten sociale en fysieke componenten. Alleen door de activiteiten in samenhang op te pakken, kan gericht gewerkt worden aan een vitale, leefbare en aantrekkelijke Hoeksche Waard.

De vijf integrale thema's:

1. ■ Vitale dorpen & een sterke actieve samenleving
2. ■ Vitaal economisch klimaat
3. ■ Duurzaam, energieneutraal en klimaatadaptief
4. ■ Bereikbaar, nabij en toegankelijk
5. ■ Sterke, aangename omgevingskwaliteit

Per thema geeft deze gebiedsagenda de centrale opgave voor de Omgevingsvisie, met vervolgens een praktische agendering van activiteiten naar de schaalniveaus:

Telkens wordt het schaalniveau waarop bij dat themacluster het accent ligt, het eerst vermeld. Dit wisselt per thema.

■ Gezondheid, veiligheid en milieuaspecten vormen een onmisbare basis voor alle thema's. In het laatste onderdeel 'Omgevingsaspecten' wordt een eerste stap gezet op weg naar een integrale verweving hiervan.

1. Wat speelt er?

De Hoeksche Waard wordt gekenmerkt door actieve kernen, waar mensen omzien naar elkaar en waar innovaties plaatsvinden. Een actieve samenleving is van groot belang voor een vitaal dorp: mensen helpen elkaar, zodat ouderen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. Een belangrijke basis voor vitaliteit is een zo evenwichtig mogelijke bevolkingssamenstelling, evenals betrokkenheid bij en trots op de kern.

Het is aantrekkelijk wonen in de Hoeksche Waard door de (betaalbare) ruimte, de kleinschaligheid, veiligheid en het stedelijk voorzieningenpakket en werkgelegenheid 'om de hoek'. Het lijkt erop dat daardoor eenvoudig voldaan kan worden aan de voorwaarden voor vitaliteit.

Door een samenspel aan factoren is er echter vanaf 2006 over het geheel gezien sprake van een dalende bevolkingssomvang in de Hoeksche Waard. Daarnaast is er sprake van een hoge mate van vergrijzing en ontgroening. Opvallend is dat de bevolkingsontwikkeling varieert per kern. In veel kernen is sinds 2014 weer sprake van groei door een positief migratiesaldo. Deze lijn zou vastgehouden moeten worden. Voor kernen waar de bevolkingsdaling speelt komt de vitaliteit mogelijk in gevaar. De Hoeksche Waard is nog geen 'krimpregio', maar aangewezen als 'anticipatie regio' waarbij het van groot belang is om adequaat in te spelen op trends en kansen. Door de kleiner wordende huishoudens, zal het aantal woningen de komende jaren zeker nog moeten toenemen. Omdat dit niet leidt tot meer inwoners en draagvlak, vormt dit echter onvoldoende stimulans voor het behoud van de vitaliteit van alle kernen.

2. Centrale Opgave 'Vitale dorpen & actieve samenleving'

In het algemeen geldt dat het van belang is dat er een opgaande spiraal op gang komt in het inwonertal van de Hoeksche Waard, leidend tot meer draagvlak voor voorzieningen, meer vrijwilligers en investeringen. Hiervoor zijn kansen genoeg, gezien onze strategische ligging in de Delta, nabij stedelijke gebieden. De Hoeksche Waard is aantrekkelijk voor allerlei doelgroepen, van jonge gezinnen tot senioren. Daarnaast is het van belang dat de mensen die hier wonen, ook graag willen blijven wonen (of als ze verhuizen, ze later willen en kunnen terugkeren). Dit vraagt om aantrekkelijke kernen, een toegesneden woningvoorraad en voorzieningen. Maar wat betekent dat concreet? Voor iedere kern in de Hoeksche Waard leidt dit tot andere aandachts- en actiepunten. Samen met de kernen moet hierop grip gekregen worden.

3. Te agenderen voor de Omgevingsvisie Hoeksche Waard

Het werken aan vitale kernen, vraagt om gelijktijdige uitwerkingen op verschillende schaalniveaus. De geagendeerde onderwerpen op de schaalniveaus hangen nauw samen en kunnen niet los van elkaar én van de activiteiten rondom de andere thema's opgepakt worden. Bij dit themacluster ligt het zwaartepunt in eerste instantie op het kernniveau.

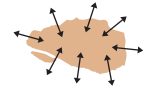
Kernen:

- Breng samen met de bevolking de kracht van de verschillende kernen in beeld via een kerngerichte aanpak. Benoem wat van belang is voor een goed woon- en leefklimaat (fysiek, sociaal en economisch). Maak per kern een agenda met prioriteiten, taakverdeling en mobiliseer/faciliteer.

Hoeksche Waard:

- Werk aan een integrale visie, die laat zien wat een bij de Hoeksche Waard passende ontwikkeling van woon-/leefmilieus is, waarmee ook een meer evenwichtige bevolkingssamenstelling bereikt wordt (waar, welke typen en in welke omvang). Verweef dit met de werkzaamheden rondom de Woonvisie.
- Kom tot een goed bereikbaar basisvoorzieningenpakket per type kern, benoem hierbij de rol van partijen. Ondersteun actief perspectiefrijke clusters. Betrek hierbij zowel commerciële en niet-commerciële voorzieningen.
- Zorg voor goede kwaliteit en bereikbaarheid van voorzieningen. Kijk hierbij naar het totaalpakket met een integrale bril: winkels, cultuur, recreatie, sport, onderwijs en zorg.
- Werk aan goede kwaliteit van zorg en ondersteuning, stimuleer participatie, zorg voor elkaar, zelfredzaamheid en (het groeien naar) zelfopererende gebieden. Verweef dit met de kerngerichte aanpak;
- Werk op alle fronten aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat: een aangename leefomgeving, bereikbaar, economische dynamiek, een sociaal vangnet, gemeenschapszin, diverse voorzieningen, leisure.

Hoeksche Waard-overstijgend:

- Bespreek met de omliggende regio's (met name de MRDH) de betekenis die de Hoeksche Waard kan hebben voor de versterking van het vestigingsklimaat en voor het tegemoet komen aan de (stedelijke) woningbehoefte (type woon- en leefmilieus en aantallen).
- Breng voor de grotere regio in beeld vanuit welke delen/wijken 'vestigings' te verwachten zijn en welke type woningen/woonmilieus dan kansrijk zijn. Analyseer wat de betekenis hiervan is voor de Hoeksche Waard, in termen van leefbaarheid, vitaliteit en ruimtelijke kwaliteit;
- Ontwikkel een promotie- en acquisitiestrategie, draag deze uit zowel naar ontwikkelaars, regiopartijen en potentiële inwonersdoelgroepen en bedrijvigheid.

In het traject van de Woonvisie, de Transformatieagenda en de Detail-handelsvisie wordt reeds een deel van deze uitwerkingen opgepakt. In de Omgevingsvisie Hoeksche Waard wordt dit meegenomen en in samenhang op hoofdlijnen uitgewerkt.

1. Wat speelt er?

In de Hoeksche Waard is sprake van actieve bedrijvigheid, een behoorlijk inkomensniveau en relatief weinig werkloosheid. De agrarische sector is van oudsher (beeld)drager van onze economie. Qua werkgelegenheid en aantal vestigingen zijn de handel, zakelijke dienstverlening en industrie sterkere sectoren. De vraag is of hiervoor benoemde demografische trends en economische trends (als schaalvergroting en specialisatie) een bedreiging vormen voor de vitaliteit van het economisch klimaat van de Hoeksche Waard. Als dit zo is, heeft dat ingrijpende gevolgen voor de leefbaarheid, vitaliteit en ruimtelijke kwaliteit.

De Hoeksche Waard is een aantrekkelijke economische vestigingslocatie: er is (betaalbare) ruimte, er zijn goed ontsloten locaties, de arbeidsethos is hoog, met fraaie woon- en leefgebieden en het ligt strategisch ten opzichte van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag, Drechtsteden, de Zuidelijkwestelijke Delta en Noordwest-Brabant. Dit maakt het gebied kansrijk voor sectoren die goed gedijen nabij grootstedelijk gebied, zoals de kenniseconomie, ICT, slimme maakindustrie, financiële dienstverlening en handel en transport. Er is in ons gebied sprake van een sterke innovatiekracht rondom doorvoerhandel en veredelingsverkeer, recycling industrie, maritieme maakindustrie en overige (maak)industrie. Uiteraard liggen er kansen voor de (doorontwikkeling in de) agrarische sector (precisie-, regeneratieve-, biobased- en circulaire landbouw) en voor recreatie, toerisme en leisure. Vanuit de stedelijke regio's is grote behoefte aan groene recreatiemogelijkheden nabij. Ook dat vormt een kans. Sleutelfactor hierbij is bereikbaarheid: zowel fysiek als digitaal.

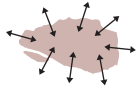
2. Centrale opgave 'Vitaal Economisch Klimaat'

Voor een vitaal economisch klimaat is een sterk economisch profiel, met een krachtige agenda belangrijk. Het moet de mogelijkheden van de Hoeksche Waard tonen en daarmee de betekenis voor de regio's om ons heen. Het is van belang om goed aan te haken op deze omliggende regio's, samen kan ingespeeld worden op de ingrijpende transities van en in de samenleving. Tegelijkertijd moet ingezet worden op het faciliteren van (bestaande) bedrijvigheid en ondernemerschap in de Hoeksche Waard zelf en gezorgd worden voor een goede spin-off voor de vitaliteit van de kernen.

3. Te agenderen voor de Omgevingsvisie Hoeksche Waard

Het werken aan een vitaal economisch klimaat vraagt om gelijktijdige uitwerkingen op verschillende schaalniveaus. De geagendeerde onderwerpen op de schaalniveaus hangen nauw samen en kunnen niet los van elkaar én van de activiteiten rondom de andere thema's opgepakt worden. Bij dit themacluster ligt het zwaartepunt in eerste instantie op het 'Hoeksche Waard overstijgende' niveau.

Hoeksche Waard overstijgend:

- Ontwikkel in samenhang met de Economische Transformatiemonitor, aansluitend op de Hoeksche identiteit, een integrale visie op de uitwerking van de kansrijke en wenselijke economische (regionale) profilering.
- Zorg voor een verknoping met de krachtige sectoren in de omliggende regio's: kenniseconomie, innovatieve maakindustrie, agrifood, recreatie & toerisme en trends als 'ecologisering van de economie'. Leg het accent bij sectoren die goed gedijen in de nabijheid van de stad.
- Ontwikkel een promotie en acquisitiestrategie en draag uit. Onderwijs & educatie vormt een economische kans en instrument voor profilering.

Hoeksche Waard:

- Onderzoek breed (economisch, ruimtelijk en sociaal) de mogelijkheden om de Hoeksche Waard te ontwikkelen als koploper in het toepassen van innovatieve technieken bij de sterke sectoren in de Hoeksche Waard, zoals veredeling, recycling, (maritieme) maakindustrie en in de duurzame landbouw (regeneratieve-, biobased-, circulaire en precisie-landbouw).
- Stimuleer de kansrijke economische sectoren (volgend uit de Economische Transformatiemonitor). Breng in beeld waar ontwikkelingsmogelijkheden liggen en wat nodig is om dit op gang te brengen.
- Kijk hierbij ook goed naar de sectoren die van belang zijn voor de leefbaarheid in de Hoeksche Waard: zoals zorg, leisure, detailhandel en energievoorziening.

- Onderzoek zorgvuldig de mogelijkheden rondom een toeristische trekker en verblijfsrecreatie in de Hoeksche Waard. Naar type, omvang en mogelijke locaties.
- Werk aan een totaalpakket voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat: goede in- en externe bereikbaarheid, voldoende passende woningen, voorzieningen, goede relatie tussen arbeidsmarkt en onderwijs en een aantrekkelijk landschap.

Kernen:

- Onderzoek wat voor de verschillende kernen in de Hoeksche Waard, de noodzakelijke basisvoorwaarden zijn voor behoud en het tot wasdom komen van economische vitaliteit.
- Breng via een kerngerichte aanpak in beeld wat bewoners en ondernemers belangrijk vinden voor het goed tot bloei kunnen komen van economische dynamiek in kernen, op bedrijventerreinen en in het buitengebied;

In het traject van de Economische Transformatiemonitor wordt een deel van deze activiteiten reeds opgepakt. In de Omgevingsvisie Hoeksche Waard wordt dit meegenomen en in samenhang op hoofdlijnen uitgewerkt. Daarnaast bouwen we voort op de ervaringen van de Hoeksche Waardenmakerij.

1. Wat speelt er?

De opgaven gekoppeld aan duurzaamheid, energieneutraliteit en klimaatbestendigheid zijn actueel en urgent. De energietransitie is gestart en de huidige generatie staat voor de uitdaging om het echt te gaan doen! Daarnaast moeten we leren omgaan met grotere hoeveelheden neerslag die in kortere tijd zal gaan vallen, met meer en langere periodes van droogte en met toenemende hittestress. Doen we dit niet, dan kan dit tot knelpunten leiden voor het dagelijks leven, maar bijvoorbeeld ook voor belangrijke economische sectoren als de landbouw. De landbouw vormt voor de Hoeksche Waard overigens ook een aandachtspunt vanuit waterkwaliteit en –kwantiteit (afvoerregulering).

Het toepassen van het circulaire gedachtengoed (hergebruik en beperken afvalstoffen), het aanpasbaar maken van (grondgebruik van) stad en land aan het veranderende klimaat (klimaatadaptatie) en de energietransitie gaat niet vanzelf. Er is nog veel te winnen. De Hoeksche Waard is met de Energievisie 2016 de uitdaging aan gegaan om in 2040 energieneutraal te zijn. Dat wil zeggen dat in 2040 de energie die we de Hoeksche Waard verbruiken ook lokaal duurzaam opwekken.

Deze ambitie en opgaven vormen een grote kans: economisch en vanuit het oogpunt van profilering. De Hoeksche Waard heeft genoeg troeven in handen om te excelleren: voldoende water rondom, wind en ruimte, een pioniers- en innovatiementaliteit en de nabijheid van stedelijke- /industriegebieden (afnemer energie en innovatiekennis). De Rijnmondregio heeft de 'ecologisering van de economie' als een strategisch thema benoemd.

2. Centrale Opgaven 'Duurzaam, energie, klimaat'

De centrale opgave is het in gang zetten van onderzoek, activiteiten en (pilot) projecten gericht op een energieneutrale Hoeksche Waard in 2040: besparen, opwekken en gebruiken van duurzame energie. Daarnaast moet activiteiten en initiatieven gestimuleerd en gefaciliteerd worden die leiden tot een zo circulair en klimaatbestendig mogelijke Hoeksche Waard.

3. Te agenderen voor de Omgevingsvisie Hoeksche Waard

Het werken aan een duurzame, energieneutrale en klimaatadaptieve Hoeksche Waard vraagt om gelijktijdige uitwerkingen op verschillende schaalniveaus. De geagendeerde onderwerpen op de schaalniveaus hangen nauw samen en kunnen niet los van elkaar én van de activiteiten rondom de andere thema's opgepakt worden. Bij dit themacluster ligt het zwaartepunt in eerste instantie op het niveau van de Hoeksche Waard als geheel.

Hoeksche Waard

- Onderzoek wat deze meervoudige opgave (duurzaamheid, energie, klimaat) in samenhang concreet betekent voor de Hoeksche Waard: kwantitatief, kwalitatief en wat de ruimte-lijke implicaties zijn. Verricht bijvoorbeeld een klimaatstresstest;
- Maak een kansenskaart voor duurzame energie (zon, wind, water, geo/bodem, water, overgang zoet/zout water);
- Breng de (haalbare) mogelijkheden voor energiebesparing in beeld, van bestaand en nieuw grondgebruik en van bestaande en nieuwe bebouwing;
- Maak een kansenskaart voor klimaatadaptief grondgebruik. Het gaat dan bijvoorbeeld om andere teelten, peilbeheer, wijze van bouwen, een beter functionerend watersysteem, maar ook over educatie en gedrag;
- Inspireer, mobiliseer en nodig uit tot passende initiatieven rondom duurzaamheid, energieneutraliteit en klimaatbestendigheid en faciliteer initiatiefnemers.

Kernen

- Inventariseer als onderdeel van de kerngerichte aanpak lokale mogelijkheden en initiatieven voor duurzame energieopwekking, energiebesparing en klimaatadaptatie.

Hoeksche Waard overstijgend

- Breng met overheden, bedrijven en kennisinstututen de noodzaak en kansen rondom klimaatadaptatie in beeld, zowel in het bebouwd gebied als in het buitengebied;
- Onderzoek samen de technische en ruimtelijke mogelijkheden van energiebesparing en klimaatadaptatie;
- Draag de verworven innovatie- en praktijkkennis uit. Versterk met deze voorbeeldfunctie de profilering van de Hoeksche Waard.

Onderzoek en acties gericht op een energieneutrale Hoeksche Waard, worden reeds in gang gezet vanuit de Energievisie. In de Omgevingsvisie worden deze integraal ingebed. Activiteiten moeten plaatsvinden vanuit zowel sociale-, ruimtelijke- en economische invalshoek en gericht zijn op een vitale, leefbare Hoeksche Waard met een aantrekkelijke omgevingskwaliteit.

1. Wat speelt er?

Een goede bereikbaarheid is onmisbaar voor een vitale, leefbare Hoeksche Waard met ruimtelijke kwaliteit. Maar wat is 'een goede bereikbaarheid'? Op dit moment is de gevoelde bereikbaarheid matig, door de beperkte verbindingen van en naar het eiland, zowel voor de auto als het openbaar vervoer. De tolsituatie en aanwezigheid van een pont werken niet bevorderlijk. Dit maakt dat de Hoeksche Waard niet bij iedereen op het netvlies staat, wanneer gezocht wordt naar een nieuwe woon-, werk-, of onderneemlocatie. Dit kan remmend werken op de dynamiek en heeft zijn weerslag op de vitaliteit en leefbaarheid van de (kernen in de) Hoeksche Waard. Een goede verbinding met de Metropoolregio Rotterdam - Den Haag is dus van groot belang.

Een teruglopend voorzieningenniveau in (kleine) kernen en de toenemende vergrijzing, vragen ook om aandacht voor de interne bereikbaarheid binnen de Hoeksche Waard. Voor de verschillende vervoerswijzen en ook voor doelgroepenvervoer. Begrippen als bereikbaar, nabijheid en toegankelijkheid zouden in een modern jasje gestoken moeten worden met het oog op de demografische en economische trends, waarbij ook de technische innovaties een belangrijke rol spelen zoals de e-bike. Veiligheid (op smalle dijkwegen) blijft voor de Hoeksche Waard een belangrijk aandachtspunt.

Externe factoren spelen een grote rol: de gewijzigde rijkswegenstructuur (de A4) heeft geleid tot zowel een verslechterde interne als van de externe bereikbaarheid (van/naar Goeree Overflakkee). Het leidt tot sluipverkeer en overbelasting van lokale wegen. Anderzijds biedt deze ontwikkeling ook kansen voor de profilering en

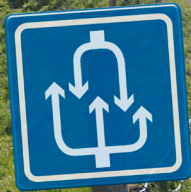
economische vitaliteit van de Hoeksche Waard. Prioriteit heeft een afronding van het rijkswegennet op een wijze waarmee knelpunten opgelost worden én werk-met-werk gemaakt wordt om de ontsluiting van de Hoeksche Waard te verbeteren.

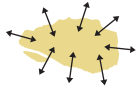
2. Centrale Opgaven 'bereikbaar, nabij, toegankelijk'

Er ligt een meervoudige opgave voor de Hoeksche Waard om de externe- als de interne bereikbaarheid te vergroten voor de verschillende vervoerswijzen en voor alle doelgroepen. Daarnaast is het van belang, dat door goede (locatie)keuzes nieuwe bereikbaarheids- en veiligheidsknelpunten worden voorkomen en hierbij voorgesorteerd wordt op demografische en economische trends.

3. Te agenderen voor de omgevingsvisie Hoeksche Waard

Het werken aan de bereikbaarheid van en in de Hoeksche Waard vraagt om uitwerkingen op verschillende schaalniveaus. De geagendeerde onderwerpen op de schaalniveaus hangen nauw samen en kunnen niet los van elkaar én van de activiteiten rondom de andere thema's opgepakt worden. Bij dit themacluster ligt het zwaartepunt in eerste instantie op het 'Hoeksche Waard overstijgende' niveau.

Hoeksche Waard overstijgend:

- Breng vanuit de koers voor een vitale, leefbare Hoeksche Waard in beeld waar en waarom de bereikbaarheid knelt;
- Onderzoek de realistische mogelijkheden om de bereikbaarheid te verbeteren. Bekijk de interne- en externe bereikbaarheidsopgave in samenhang. Betrek hierbij de mogelijke ontwikkelingen voortvloeiend uit de andere thema's.
- Kijk hierbij verder dan alleen het autoverkeer en fysieke infrastructuur, betrek openbaar vervoer, e-bike, de tolsituatie, de pontverbindingen, bruggen en digitale infrastructuur;
- Maak het belang voor het verbeteren van de bereikbaarheid ook voor omliggende regio's duidelijk, zoals door haar ligging op de corridor Rotterdam-Antwerpen.
- Optimaliseer het fietspadennet, zowel in het gebied als de aanhaking met omliggende regio's ('Hollandse banen').

Hoeksche Waard:

- Versterk de interne bereikbaarheid door ontwikkeling van een hoofdstructuur (de 'vorkenstructuur'), die ondersteunend is aan het zo optimaal mogelijk kunnen functioneren als één samenhangend 'dagelijks functioneel systeem';
- Ontwikkel een methodiek om tot goede locatiekeuzen te kunnen komen rondom nieuwe woon-, werk-, leisure- en recreatieve ontwikkelingen. Het ontstaan van nieuwe knelpunten kan hiermee voorkomen worden;
- Verbeter de digitale infrastructuur op het eiland en zorg voor een optimale aanhaking op de omgeving;

- Onderzoek de consequenties voor de infrastructuur en de inrichting van de openbare ruimte met het oog op de toenemende vergrijzing. Denk aan rollatorgebruik, e-bikes, belang van nabijheid en ook hulpdiensten;
- Werk aan ruimtelijke-, sociale en economische voorwaarden, gericht op (auto)mobiliteitsbeperking en duurzame mobiliteit.

Kernen:

- Breng als onderdeel van de kerngerichte aanpak, de ervaren (lokale) knelpunten rondom toegankelijkheid en veiligheid in beeld. Benoem samen haalbare, concrete oplossingsrichtingen.
- Werk als onderdeel van de kerngerichte aanpak aan het versterken van de sociale infrastructuur. Faciliteer voorzieningen zoals een 'digitaal dorpsplein' en een 'vrijwilligers vacaturebank', waardoor mensen elkaar kunnen vinden en ook daadwerkelijk (kunnen) helpen.

1. Wat speelt er?

De Hoeksche Waard heeft sterke landschappelijke kwaliteiten. Als uniek authentiek, open Hollands agrarisch polderlandschap en als onderdeel van de Hollandse Delta. Deze kwaliteiten komen tot uitdrukking in de erkenning als Nationaal Landschap een aantal jaren geleden. Als Hoeksche Waard hebben we hier zeker de vruchten van geplukt, met name in de vorm van investeringen in het landschap, zoals in de krekensstructuur. De verkiezing als onderdeel van Nationaal Park van Wereldklasse 'NL Delta Haringvliet-Biesbosch' in 2016, is wederom een onderstreping van de landschappelijke-, ecologische en recreatieve kwaliteiten van ons gebied.

Deze kwaliteiten moeten we koesteren en zo mogelijk verder versterken. Maar dit betekent niet dat de Hoeksche Waard 'op slot zit'. Juist niet. De kwaliteiten en erkenning daarvan, biedt kansen voor profilering en voor (zorgvuldige) investeringen op het gebied van toerisme/recreatie en in de vorm van onderscheidende woon-/werkmilieus.

In het verleden is gekoppeld aan de status van Nationaal Landschap een sturingsmechanisme ontwikkeld gericht op behoud en bescherming van de kernkwaliteiten 'openheid, dijken en krekens'. Dit werkt in de praktijk niet stimulerend voor initiatieven, die wel noodzakelijk zijn voor de vitaliteit en leefbaarheid van en in de Hoeksche Waard.

De landschappelijke kwaliteiten zijn een deel van de kracht van de Hoeksche Waard. De ligging ten opzichte van de Zuidelijkwestelijke Delta en de Metropool regio Rotterdam - Den Haag is ook onderdeel van die kracht en dit maakt de Hoeksche Waard aantrekkelijk voor (groene) woon-, werk- en recreatiemilieus.

De uitdaging is om 'wenselijke' investeringen en initiatieven op gang te brengen en deze zo in te passen dat het goed is voor het gebied en de mensen in het gebied. Dynamiek moet dus op Hoeksche wijze plaatsvinden, gericht op een vitale, leefbare en aantrekkelijke Hoeksche Waard.

2. Centrale opgave 'Sterke en aangename omgevingskwaliteit'

De opgave is om een inspirerende en gedragen methodiek te ontwikkelen, die initiatieven losmaakt, op een goede wijze verder brengt én die ertoe leidt dat kwaliteiten versterkt worden door dynamiek.

3. Te agenderen voor de Omgevingsvisie Hoeksche Waard

Werken aan een sterke omgevingskwaliteit, vraagt om een gelijktijdige uitwerking op verschillende schaalniveaus. De geagendeerde onderwerpen op de schaalniveaus hangen nauw samen en kunnen niet los van elkaar én niet los van de activiteiten rondom de andere thema's opgepakt worden.

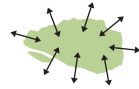
Kernen

- Krijg via een kerngerichte aanpak grip op de kwaliteit en identiteit van dorpen/gebieden en op acties/kansen ter versterking. Neem dit mee in de agenda per kern, met taakverdeling, prioriteer en mobiliseer/faciliteer.

Hoeksche Waard

- Duidt de kenmerkende identiteitsdragers. Kom zonodig tot deelgebieden. Duidt (per gebied) de belevingswaarde in een beperkt aantal inspirerende uitgangspunten;
- Benoem per gebied de afweegbare ontwikkelingen naar effecten en beleving;
Kom tot een methodiek 'Hoeksche Wijze', samen met het Pact van de Waard, het Pact van mijn Hart, het Maatschappelijk Middenveld, het Kwaliteitsteam Hoeksche Waard.

Hoeksche Waard overstijgend

- Zorg dat de aantrekkelijke omgevingskwaliteit en de kansen die dit biedt voor groene woon-, werk- en recreatiegebieden, onderdeel uitmaken van een actieve profilering en positionering van de Hoeksche Waard in de grotere regio.

1. Wat speelt er?

In de Omgevingsvisie worden sociale, economische en ruimtelijke aspecten meegenomen. De Omgevingsvisie wordt echt integraal. Belangrijk voor de leefbaarheid en vitaliteit van de Hoeksche Waard, is dat minimaal aan basiswaarden wordt voldaan rondom aspecten als een gezonde leefomgeving, veiligheid en diverse milieuaspecten. Soms is een hoger ambitieniveau wenselijk, zoals hogere of lagere geluidsnormen. Of soms blijkt de door bewoners beleefde situatie van deze basiswaarden lager te zijn dan de werkelijke (meetbare) kwaliteit (conform wettelijke kaders).

Al deze situaties kunnen vragen om specifiek handelen of bepaalde maatregelen. Waarbij het natuurlijk de vraag is of we als partijen in de Hoeksche Waard hiertoe daadwerkelijk de mogelijkheden hebben, of dat het speelt op een hoger schaalniveau? In die situatie zijn wellicht op het niveau van de Hoeksche Waard/kernen, compenserende maatregelen aan de orde, waartoe we als gebiedspartijen wel aan de knoppen kunnen draaien.

Naast het benoemen van ambities en acties, is ook de vraag van belang of het vaststellen van omgevingswaarden aan de orde is voor de verschillende omgevingsaspecten. Dit dienen we uiteindelijk te borgen in het Omgevingsplan Hoeksche Waard in combinatie met een Programma voor het verbeteren van de situatie.

Als onderdeel van het traject voor de Omgevingsvisie gaan we onder andere met al deze vragen rondom de omgevingsaspecten aan de slag. Dit doen we vanuit (het dichterbij brengen van) de integrale centrale koers voor de Hoeksche Waard en gericht op het werken aan de opgavenclusters zoals deze bij de thema's omschreven zijn. Dit doen we in samenwerking met partijen als de Dienst Gezondheid & Jeugd, Veiligheidsregio, Omgevingsdienst Zuid-Holland-Zuid en het Waterschap.

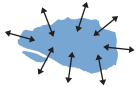
Het is van groot belang dat alle omgevingsaspecten in samenhang worden bekeken, zowel de feitelijke situatie als de door bewoners en ondernemers ervaren situatie. De integraliteit en verweving met de thema's maakt dit tot een nieuwe uitdaging. Voor de afzonderlijke omgevingsaspecten is uiteraard al veel onderzocht. De integrale verweving betekent zowel een methodische, een (technische en digitale) onderzoeksopgave als een procesopgave. De komende periode gaan we hiermee met betrokken partijen aan de slag, zodat de (eerste) resultaten en inzichten meegenomen kunnen worden in de Omgevingsvisie Hoeksche Waard.

2. Centrale opgave 'Omgevingsaspecten'

In de Omgevingsvisie moeten de 'omgevingsaspecten' integraal verweven worden. Deze vormen de onderlegger voor het werken aan de koers en de (inhoudelijke) opgaven. Om dit adequaat te kunnen doen, is het noodzakelijk om samen met de uitvoeringsdiensten een toegesneden, integrale aanpak te ontwikkelen.

3. Te agenderen voor de Omgevingsvisie

Het integraal verweven van omgevingsaspecten, met het beleid en activiteiten rondom de leefomgeving, vraagt om een aanpak op meerdere schaalniveaus. Dit hangt nauw samen en kan niet los de ambities en activiteiten rondom de vijf themaclusters opgepakt worden. In deze eerste fase ligt het zwaartepunt in bij proces en methodiek, bij het in beeld brengen van aanwezige informatie en daadwerkelijke informatiebehoefte en op het Hoeksche Waard overstijgende niveau.

Hoeksche Waard overstijgend

- Breng samen met de uitvoeringsdiensten in beeld welke gegevens noodzakelijk zijn om met het voorgaande aan de slag te gaan en breng ze samen.
Richt met elkaar een goed proces in rondom het duiden van opgaven, ambities en (realistische) keuzen. De 'uitvoeringsdiensten' zijn de specialisten, samen moet onderzoek en keuzevoorbereiding plaatsvinden.
- Ontwikkel een systematiek om keuzen zo gebiedsgericht mogelijk te maken.

Hoeksche Waard

- Kom tot een gebiedstypologie voor het benoemen van ambities en maatregelen rondom omgevingsaspecten.
- Benoem of het vaststellen van omgevingswaarden voor de Hoeksche Waard passend en haalbaar is met het oog op de beoogde sturingsfilosofie.

Kernen

- Breng de door de bewoners ervaren omgevingskwaliteit in beeld via de kerngerichte aanpak.
- Inventariseer welke omgevingsaspecten prioriteit hebben voor de betreffende kernen en krijg grip op de vraag of de (ervaren) kwaliteit verbeterd kan worden.

Werk daarbij gestructureerd, maak bijvoorbeeld onderscheid in typen omgevingsaspecten:

- Harde milieuaspecten: geluid, bodemkwaliteit, lucht, veiligheid
- Traditionele omgevingskwaliteiten: water, cultuurhistorie, natuur
- Duurzame energie
- Gezondheid

Uit eerste verkennende inventarisaties volgen enkele globale aandachts-/agenda-punten voor de gezamenlijke uitwerking in het vervolg. Het is belangrijk dat aangesloten wordt bij het karakter en de ontstaansgeschiedenis van het gebied: geomorfologie, bodem en hoogte zijn daarbij relevante factoren.

Harde milieuaspecten

Eerste globale aandachtspunten voor de Omgevingsvisie voor de 'harde milieuaspecten' (geluid, luchtkwaliteit, externe veiligheid en bedrijfsgerelateerde milieuaspecten) zijn:

- Bedrijventerreinen buiten de Hoeksche Waard hebben invloed op de functionele mogelijkheden en de (ervaren) kwaliteit van de leefomgeving;
- Veiligheid rondom aanrijroutes en het op een goede manier mogelijk maken dat ouderen langer thuis kunnen blijven wonen, moet integraal onderdeel zijn van de omgevingsvisie.
- Gezoneerde industrieterreinen vormen een belemmering voor ontwikkelingen;
- Voor luchtkwaliteit moet aan wettelijke normen worden voldaan. In de Omgevingsvisie kan bepaald worden of vanuit gezondheid voldaan zou kunnen worden aan lagere normen.

Gezondheid

Gezondheid en ruimte hebben een sterke invloed op elkaar. In de omgevingsvisie kunnen keuzes gemaakt worden die de gezondheid van inwoners beschermen en bevorderen (preventie). Eerste aandachtspunten vanuit 'gezondheid' voor de Omgevingsvisie:

- Het creëren van een beweegvriendelijke, groene en veilige leefomgeving voor alle leeftijdsgroepen.
- Het betrekken van de inzichten die de onderzoeken van de Dienst Gezondheid en Jeugd bieden rondom de beleving van de ruimte.

Agendapunten gerelateerd aan de omgevingsaspecten 'duurzame energie' en 'traditionele omgevingskwaliteit' zijn bij de themaclusters hiervoor benoemd.

Deze Gebiedsagenda Hoeksche Waard vormt de basis voor de Omgevingsvisie Hoeksche Waard, waarmee we de komende periode aan de slag gaan. De voorgaande themaclusters benoemen de inhoudelijke opgaven waarvoor we aan de lat staan en welke activiteiten daarvoor op hoofdlijnen verricht zouden moeten worden.

In het eerste onderdeel van deze Gebiedsagenda zijn de contouren, het doel en de opzet van de Omgevingsvisie geschetst, samen met enkele uitgangspunten voor het proces en de sturingsfilosofie.

Het is van belang dat de Omgevingsvisie aansluit op maatschappelijke opgaven en behoeften in en van de Hoeksche Waard. Het goed en aan-genaam kunnen wonen, leven, ondernemen en verpozen staat immers centraal: een vitale, leefbare en aantrekkelijke Hoeksche Waard. Daarom en omdat de meerderheid van de investeringen door partijen uit de samenleving plaatsvindt- vormt de kerngerichte aanpak een belangrijk pijler van het vervolgproces.

Het benoemen van de centrale koers in de Omgevingsvisie met de activiteiten per thema/gebied en vervolgens ook de daadwerkelijke uitvoering zal samen met bewoners, ondernemers, andere gebiedspartijen Colleges en de Gemeenteraden plaatsvinden. Gedacht wordt aan het samen opstellen van een agenda per kern met opgaven, prioriteiten, acties en een rol-/taakverdeling op hoofdlijnen.

De Omgevingsvisie heeft een belangrijke functie voor het op gang brengen van initiatieven, voor het afwegen ervan (wanneer ze niet passen binnen het Omgevingsplan) en stuurt daarmee ook op de kwaliteit van de inpassing. Daarnaast vormt ze de leidraad voor het handelen van de overheid, de kapstok voor gebiedsgerichte en thematische uitwerkingen en de basis voor het Omgevingsplan. Dit geheel maakt dat we de Omgevingsvisie zien als het belangrijkste instrument van de nieuwe Omgevingswet.

Aan het proces rondom de Omgevingsvisie geven we zorgvuldig invulling, samen met de verschillende gebieds en regiopartijen. De verwachting is dat de Omgevingsvisie Hoeksche Waard medio 2019 gereed zal zijn, voorafgaand aan het van kracht worden van de Omgevingswet.

Bijlage 2. Inventarisatie bestaand beleid en regelgeving

Regionaal afgestemd/geharmoniseerd beleid en verordeningen	Vastgesteld	Binnenmaas	Cromstrijen	Korendijk	Oud-Beijerland	Strijen	Opmerking
Structuurvisie Hoeksche Waard - Ruimtelijk plan	2009	√	√	√	√	√	
Hoeksche Waardenmakerij in de zuidrand	2014	√	√	√	√	√	
Hoeksche Waardenmakerij in de noordrand/masterplan noordrand	2017	√	√	√	√	√	
Gebiedsontwikkeling Hoeksche Waard West/Spuimonding							In ontwikkeling
Regionale Woonvisie Hoeksche Waard	2015	√	√	√	√	√	
Woningbouwprogramma Hoeksche Waard 2015-2024	2016	√	√	√	√	√	
Huisvestingsverordening	2017	√	√	√	√	√	
Hoeksche Waard Woningmarktanalyse	2016	√	√	√	√	√	
Beleid mantelzorgwoningen							In ontwikkeling
Energievisie Hoeksche Waard 2016-2020	2016	√	√	√	√	√	
Regionaal uitvoeringsprogramma energievisie 2016-2020	2016	√	√	√	√	√	
Visie verblijfsrecreatie Hoeksche Waard	2008	√	√	√	√	√	
Kampeerbeleid	2008	√	√	√	√	√	
Beleidsregels verblijfsrecreatie Hoeksche Waard	2015	√	√	√	√	√	
Nota landgoederen	2006	√	√	√	√	√	
Landschapsbeheerplan 2012-2020	2012	√	√	√	√	√	
Beleidsnota Archeologie Hoeksche Waard	2013	√	√	√	√	√	
Archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart voor de Hoeksche Waard	2009	√	√	√	√	√	
Verordening Regiofonds Hoeksche Waard	2015	√	√	√	√	√	
Regionale bedrijventerreinenstrategie 2014-2030	2014	√	√	√	√	√	
Uitgiftebeleid bedrijventerreinen Hoeksche Waard	2013	√	√	√	√	√	
Perifere Detailhandel Zuid-Holland Zuid	2013	√	√	√	√	√	
Sociaal economische visie	2013	√	√	√	√	√	
Regionaal verkeer- en vervoersplan	2014	√	√	√	√	√	
Milieubeleidsplan Hoeksche Waard 2016-2019	2016	√	√	√	√	√	
Milieu Uitvoeringsprogramma Hoeksche Waard	2016	√	√	√	√	√	
Uitvoeringsprogramma Milieubeleidsplan 2016-2019	2016	√	√	√	√	√	
Meerjaren Milieubeleidsplan Hoeksche Waard 2016-2019 en Milieu-uitvoeringsprogramma	2016	√	√	√	√	√	
Beleid Routering Wegvervoer Gevaarlijke Stoffen Hoeksche Waard							In ontwikkeling

Regionaal afgestemd/geharmoniseerd beleid en verordeningen	Vastgesteld	Binnenmaas	Cromstrijen	Korendijk	Oud-Beijerland	Strijen	Opmerking
Geluidbeleid Goede Ruimtelijke Ordening Hoeksche Waard							In ontwikkeling
Afvalstoffenverordening (van RAD)	2016	√	√	√	√	√	
Bodembeheernota Zuid-Holland Zuid	2010	√	√	√	√	√	
Verordening kwaliteit VTH omgevingsrecht	2016	√	√	√	√	√	
Handhavingsbeleid							In ontwikkeling
handhavingsmatrix horeca ZHZ	2013	√	√	√	√	√	
APV (incl. uitwerkings- en aanwijzingsbesluiten)	2017	√	√	√	√	√	
Beleid tijdelijke en structurele huisvesting van tijdelijke werknemers	2011	√	√	√	√	√	
Regionale notitie mantelzorgondersteuning 2015-2018	2015	√	√	√	√	√	
Beleidsvisie externe veiligheid	2016	√	√	√	√	√	
Integraal veiligheidsbeleid Hoeksche Waard 2015-2018	2015	√	√	√	√	√	
Handboek Kabels en Leidingen	2015	√	√	√	√	√	

Lokale verordeningen (niet geharmoniseerd)	Binnenmaas	Cromstrijen	Korendijk	Oud-Beijerland	Strijen
Bouwverordening	√ vastgesteld 2012	√ vastgesteld 2012	√ vastgesteld 2012	√ vastgesteld 2012	√ vastgesteld 2012
Brandbeveiligingsverordening	√ vastgesteld 2010	√ vastgesteld 2010	√ vastgesteld 2012	in bouwbesluit	√ vastgesteld 2012
Erfgoedverordening	√ vastgesteld 2011	√ vastgesteld 2014	√ vastgesteld 2010		√ vastgesteld 2010
Monumentenverordening	√ vastgesteld 2009			√ vastgesteld 2014	
Leidingenverordening	√ vastgesteld 2016	√ vastgesteld 2016	√ vastgesteld 2016	√ vastgesteld 2015	√ vastgesteld 2015
Telecommunicatieverordening	√ vastgesteld 2016	√ vastgesteld 2015	√ vastgesteld 2016	√ vastgesteld 2002	√ vastgesteld 1999
Aansluitverordening riolering				√ vastgesteld 2013	√ vastgesteld 2003
Havenverordening		√ vastgesteld 2010		√ vastgesteld 2014	
Havengeldverordening		√ vastgesteld 2016			
Beheersverordening begraafplaatsen	√ vastgesteld 2016	√ vastgesteld 2015	√ vastgesteld 2016	√ vastgesteld 2012	√ vastgesteld 2011
Geurverordening			√ vastgesteld 2017		√ vastgesteld 2016
Winkeltijdenverordening	√ vastgesteld 2008	√ vastgesteld 2013	√ vastgesteld 2015	√ vastgesteld 2013	√ vastgesteld 2014
Marktverordening/marktreglement	√ vastgesteld 2015	√ vastgesteld 2015		√ vastgesteld 2011	√ vastgesteld 2008
Coördinatieverordening/coördinatieregeling	√ vastgesteld 2013			√ vastgesteld 2012	
Woonbotenverordening	√ vastgesteld 2009				
Huisvestingsverordening voor standplaatsen van woonwagens		√ vastgesteld 1999			
Verordening Route Gevaarlijke stoffen		√ vastgesteld 2001			

Lokaal beleid (niet geharmoniseerd)	Binnenmaas	Cromstrijen	Korendijk	Oud-Beijerland	Strijen
Welstandsnota	√ vastgesteld 2010	√ vastgesteld 2015	√ vastgesteld 2016	√ vastgesteld 2014	√ vastgesteld 2012
Afwijkingen beleid	√ vastgesteld 2016	√ vastgesteld 2017	√ vastgesteld 2016		
Beleidsregels buitenplanse afwijkingen opbouwen Oud-Beijerland				√ vastgesteld 2015	
Beleidsregels beoordeling agrarische bouwplannen		√ vastgesteld 2014			
Beleidsregels intrekking omgevingsvergunning			√ vastgesteld 2016		
Categorieën van gevallen waarvoor geen verklaring van bedenkingen is vereist		√ vastgesteld 2016		√ vastgesteld 2011	
Notitie UMTS-GSM			√ vastgesteld 2008		√ vastgesteld 2007
Hobbymatig houden van paarden				√ vastgesteld 2008	
prostitutiebeleid	√ vastgesteld ..	√ vastgesteld ..		√ vastgesteld ..	√ vastgesteld ..
Nota grondbeleid				√ vastgesteld 2014	√ vastgesteld 2007
Handhavingsnota ruimtelijke ordening en bouwregelgeving		√ vastgesteld 2010	√ vastgesteld 2017	√ vastgesteld 2012	√ vastgesteld 2012
Uitvoeringsprogramma handhaving R.O. en bouwregelgeving		√ vastgesteld 2016	√ vastgesteld 2017	√ vastgesteld 2016	√ vastgesteld 2015
Beleid woningsplitsing en meergeneratiewoningen			√ vastgesteld 2016		
Notitie huisvesting en mantelzorg					√ vastgesteld 2006
Gemeentelijk rioleringsplan	√ vastgesteld 2013	√ vastgesteld 2012	√ vastgesteld 2015	√ vastgesteld 2017	√ vastgesteld 2016
Lokale verkeersvisie/verkeers- en vervoersplan	√ vastgesteld 2011	√ vastgesteld 2014		√ vastgesteld 2008	√ vastgesteld 2009
Waterplan/waterbeheerplan	√ vastgesteld 2010	√ vastgesteld 2008	√ vastgesteld 2009	√ vastgesteld 2011	√ vastgesteld 2008
Beleidsregels bermmonumenten		√ vastgesteld 2016			
Parkeerbeleid (inclusief gehandicapten parkeerplaatsen)		√ vastgesteld 2014		√ vastgesteld 2016	√ vastgesteld 2010
Beleidsregels parkeren horeca centrum Numansdorp		√ vastgesteld 2016			
Beleidsregels ontheffing verbod vrachtverkeer		√ vastgesteld 2014			
Uitvoeringsregels vrachtwagenparkeerplaatsen Nijverheidsstraat te Nieuw-Beijerland			vastgesteld 2016		
Groenvisie/groenbeleid- en beheerplan	√ vastgesteld 2015	√ vastgesteld 2011	√ vastgesteld 2011	√ vastgesteld 2014	√ vastgesteld 2013
Koepelnota Kwaliteit Openbare Ruimte 2012-2022				√ vastgesteld 2012	
Beheerplan civiele objecten			√ vastgesteld 2014		
Beheerplan wegen	√ vastgesteld 2015		√ vastgesteld 2014	√ vastgesteld 2013	√ vastgesteld 2010
Beleidsplan grijs 2016-2022				in ontwikkeling	
Baggerplan			√ vastgesteld 2012		
Beleid hogere waarden Wgh 30 km/uur wegen			√ vastgesteld 2012		
Beleidskader begraafplaatsen			√ vastgesteld 2013	√ vastgesteld 2015	
Nadere regels voor grafbedekkingen/begraafplaats	√ vastgesteld 2016		√ vastgesteld 2016	√ vastgesteld 2012	
Uitvoeringsbesluit graven en asbezorging					√ vastgesteld ??
Beleidsnotitie inrittenbeleid			√ vastgesteld		

Lokaal beleid (niet geharmoniseerd)	Binnenmaas	Cromstrijen	Korendijk	Oud-Beijerland	Strijen
Beleidsregel plaatsing zonnepanelen i.r.t. gemeentelijke bomen			√ vastgesteld 2014		
Bomenbeleid en beheerplan			√ vastgesteld 2012	In ontwikkeling	√ vastgesteld 2014
Bomenlijst	√ vastgesteld 2011	√ vastgesteld 20..	√ vastgesteld 2015	√ vastgesteld 2017	√ vastgesteld 2014
Handhaving hinderlijke beplanting			√ vastgesteld 2011		
Notitie bomen en overlast					√ vaststeld 2014
Notitie snippergroenbeleid	√ vastgesteld 2013	In beleidsnota grondprijzen	√ vastgesteld 2011		√ vastgesteld 1999
Plan openbare verlichting			√ vastgesteld 2014	√ vastgesteld 2010	√ vastgesteld 2010
Recreatienota			√ vastgesteld 2001		
Beleidsregels openbaarheid uitvoering omgevingstaken			√ vastgesteld 2015		
Standplaatsenbeleid	√ vastgesteld 2015	√ vastgesteld 2015	√ vastgesteld 2009	√ vastgesteld 2007	In ontwikkeling
Beleid aankondigingsborden			√ vastgesteld 2014		√ vastgesteld 2011
Ligplaatsen woonschepen / aanwijzigingsbesluit ligplaatsen woonschepen		In havenverordening		√ vastgesteld 2006	
Terassenbeleid				√ vastgesteld 2003	
Visie wonen, zorg en welzijn				√ vastgesteld 2007	
Vastgoedbeleid				√ vastgesteld 2011	
Beleid oplaadinfrastructuur elektrische voertuigen	√ vastgesteld 20..	√ vastgesteld 2014		√ vastgesteld 2014	√ vastgesteld 2015
Beleid geluidsbelasting en optredende trillingen door hei-, bouw en sloop				√ vastgesteld 2012	
Hondenpoepbeleid	√ vastgesteld 2010	√ vastgesteld ..		√ vastgesteld ..	√ vastgesteld ..
Evenementenbeleid/toetsingskader evenementen		√ vastgesteld 2013	√ vastgesteld 2014	√ vastgesteld 2013	
Besluit begin- en eindtijden van evenementen			√ vastgesteld 2016		
Horeca beleid		√ vastgesteld 2013		√ vastgesteld 2012	√ vastgesteld ..
Beleidsregel sluitingstijden horeca				√ vastgesteld 2007	
Speelplaatsenplan/ beheerplan Speelvoorzieningen				√ vastgesteld 2007	√ vastgesteld 2009
Beleidsregels voor de toepassing van ontheffingen stookverbod					√ vastgesteld 2011
Kermisbeleid				√ vastgesteld 2007	√ vastgesteld 2003
Accommodatiebeleid		√ vastgesteld 2016			
Beleidsvisie bedrijventerrein De Bosschen				In ontwikkeling	
Sportvisie Oud-Beijerland				√ vastgesteld 2006	

Bijlage 3. Verklarende woordenlijst

Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's): een AMvB is een besluit van de regering, waarin wettelijke regels nader worden uitgewerkt. De meeste AMvB's berusten op een formele wet. Een AmvB heeft een algemene werking. In tegenstelling tot een formele wet kan een AmvB aan de rechter worden voorgelegd ter toetsing aan de Grondwet.

As-built-dossier: de meeste woningen zijn niet volgens de goedgekeurde plannen gebouwd. Een as-built-plan is een document dat aangeeft of een woning afwijkt van een bouwaanvraagdossier. Het dossier beschrijft de werkelijke situatie van een gebouw.

Beheersverordening: instrument onder de huidige Wet ruimtelijke ordening bedoeld om bestaande situaties vast te leggen en kan in plaats van een bestemmingsplan worden opgesteld voor gebieden waar geen ontwikkelingen voorzien zijn.

Bestemmingsplan: juridisch bindend document onder de huidige Wet ruimtelijke ordening waarin bestemmingen en de gebruiks- en bouwmogelijkheden voor een gebied worden vastgelegd.

Digitale Agenda 2020: dit is een landelijk programma. In de Digitale Agenda 2020 zijn de gezamenlijke ambities van gemeenten vastgelegd om aan te sluiten bij en effectief te opereren in de informatiesamenleving. De Digitale Agenda ondersteunt gemeenten bij de noodzakelijke standaardisatie, het vergemakkelijken van bedrijfsprocessen en het vormgeven van gemeenschappelijke bestuurlijke ambities.

Energieneutraal: evenveel energie gebruiken als dat men zelf opwekt.

Expedië: de naam die bedacht is voor de veranderopgave/implementatie van de Omgevingswet in de Hoeksche Waard.

Experimentencoach: we gaan met een aantal concrete case-experimenten aan de slag en op politiek, bestuurlijk en ambtelijk niveau werken op een manier die aansluit bij de nieuwe Omgevingswet; De experimenten worden begeleid door een experimentencoach die voorafgaand de juiste leervragen formuleert en die ervoor zorgt dat het geleerde op een juiste wijze wordt geïmplementeerd.

Exploitatieplan: de gemeente is verplicht om haar kosten van planontwikkeling bij grondeigenaar/initiatiefnemer te verhalen. Een vrijwillige overeenkomst met de grondeigenaar/initiatiefnemer is uitgangspunt van de Wet ruimtelijke ordening. Wanneer er geen overeenkomst is afgesloten dan dient de gemeente een exploitatieplan op te stellen waarin de exploitatiebijdrage is opgenomen die de grondeigenaar/initiatiefnemer moet betalen. De kosten die de gemeente mag verhalen zijn in het Besluit ruimtelijke ordening opgenomen.

Faciliterende opstelling: het bieden van ondersteuning en het wegnemen van belemmeringen voor de beweging van onderop.

Fysieke leefomgeving: de Omgevingswet heeft betrekking op activiteiten die gevolgen hebben of kunnen hebben voor de gehele fysieke leefomgeving. Hieronder vallen in ieder geval bouwwerken, infrastructuur, watersystemen, water, bodem, lucht, landschappen, natuur, cultureel erfgoed en werelderfgoed.

Gebiedsagenda: om de gewenste koers voor de omgevingsvisie te kunnen bepalen, is gekozen om een Gebiedsagenda op te stellen; een agenda waarin de centrale opgaven (thema's) voor de Hoeksche Waard benoemd worden.

Grondgebonden woning: woning die rechtstreeks toegankelijk is op straatniveau en waarvan één van de bouwlagen aansluiten op het maaiveld. Grondgebonden woningen hebben meestal een terras en/of een tuin. Ze staan tegenover gestapelde woningen.

Informatiearchitectuur: de samenhangende structuur van de informatievoorziening in een organisatie.

Informatiehuizen: overheden werken op dit moment aan een samenhangend digitaal stelsel dat informatie bevat die nodig is voor procedures van de Omgevingswet zoals vergunningverlening en planvorming. Met dit stelsel verbetert de beschikbaarheid, bruikbaarheid en betrouwbaarheid van de gegevens. In het digitaal stelsel worden gegevens over tien domeinen (lucht, water, geluid, natuur, externe veiligheid, ruimte, bouw, cultureel erfgoed, bodem en afval) via één loket ontsloten. Voor die tien domeinen wordt de benodigde informatie georganiseerd in zogeheten 'informatiehuizen'.

Instrumentarium: de (juridische) instrumenten waarmee de overheid de gestelde doelen/kwaliteit voor de (fysieke) leefomgeving kan bereiken (waar- onder de omgevingsvisie en omgevingsplan).

Impactanalyse: een proces/analyse waarin globaal bekeken wordt wat de gevolgen zijn van een (beoogde) verandering en wordt geadviseerd of en zo ja op welke manier de verandering gecontroleerd kan worden doorgevoerd.

Inpassingsplan: bevoegdheid van het Rijk en provincie onder de huidige Wet ruimtelijke ordening om bestemmingsplannen te maken ten behoeve van nationale en/of provinciale ruimtelijke belangen.

Kerncompetentie: een centrale capaciteit/vaardigheid van een organisatie of van medewerkers, vaak een directe vertaling van een visie/missie van een organisatie.

Koninklijk Besluit: een besluit van de regering die buiten de Staten-Generaal om is genomen.

Kwartiermaker: iemand die belast is met de voorbereiding, de organisatie van iets geheel nieuws, voorloper, wegbereider.

Landschapstafel: een overlegvorm waarbij verbindingen worden gelegd tussen de publieke, maatschappelijke en private domeinen, een samenwerking van een diversiteit aan partijen die met elkaar de verantwoordelijkheid willen delen voor het beheer en de ontwikkeling van een bepaald gebied.

Omgevingsplan: een juridisch bindend integraal samenhangend plan voor het gehele grondgebied van de gemeente met regels voor de fysieke leefomgeving.

Omgevingsvisie: een samenhangend, strategisch visie voor de leefomgeving. De visie richt zich op de fysieke leefomgeving als geheel, rekening houdend met alle ontwikkelingen die voor het gebied van belang zijn. De visie bevat een beschrijving van de hoofdlijnen van de gewenste kwaliteit van en de ambities voor de fysieke leefomgeving.

Overgangsrecht: regelt de overgang van een oude naar een nieuwe wet en waarin geregeld wordt in welke bepaalde gevallen de oude of de nieuwe wet moet worden toegepast.

Rijksregels: instructieregels over inhoud, toelichting of motivering van besluiten van lagere overheden of over de wijze waarop deze overheden hun bevoegdheden of bepaalde taken uitoefenen.

Structuurvisie: visie op het ruimtelijk beleid onder de huidige Wet ruimtelijke ordening.

Uitnodigingsplanologie: hierbij bepalen de overheden de kaders op hoofdlijnen en worden anderen partijen (private en particuliere) uitgenodigd om hier invulling aan te geven. De overheid heeft vervolgens een faciliterende rol met betrekking tot het realiseren van initiatieven.

Uitwerkingsplan: om bepaalde flexibiliteit in te bouwen kan de gemeenteraad in een bestemmingsplan bevoegdheden voor burgemeester en wethouders opnemen om het plan (onder de daarbij horende regels) uit te werken, bijvoorbeeld het uitwerken van het plan ten behoeve van een nieuwe woonwijk.

Veranderopgave: de Omgevingswet vraagt ook een andere manier van kijken naar wet- en regelgeving en daarmee een verandering in onze werkhouding en werkwijze. Hierbij gaat het om houding en gedrag van alle betrokkenen; medewerkers, leidinggevenden, collegeleden en raadsleden.

Wet algemene bepaling omgevingsrecht (omgevingsvergunning) (Wabo): wet waarin regels staan inzake een vergunningsstelsel voor activiteiten die van invloed zijn op de fysieke leefomgeving en inzake handhaving van regelingen op het gebied van de fysieke leefomgeving.

Wet ruimtelijke ordening (WRO): wet die regelt hoe ruimtelijke plannen in Nederland tot stand komen en gewijzigd worden.

Wijzigingsplan: om bepaalde flexibiliteit in te bouwen kan de gemeenteraad in een bestemmingsplan bevoegdheden voor burgemeester en wethouders opnemen om het plan (onder de daarbij horende regels) voor een afgebakend gebied te wijzigen, bijvoorbeeld het wijzigen van het functie/gebruik van een perceel.

Bijlage 4. Functie programma OW

Functie	Uur per week	Beknopte omschrijving
Programmteam		
Programmamanager Omgevingswet	20	De programmamanager is opdrachtnemer en verantwoordelijk voor het leveren van de afgesproken prestaties en resultaten, integraal budgetbeheerder, stuurt het programma aan, neemt deel aan externe overleggen en is het eerste aanspreekpunt voor de implementatie van de Omgevingswet in de Hoeksche Waard. De programmamanager adviseert tevens het bestuur.
Programmamedewerker	12	De programma medewerker ondersteunt het programmteam en programmamanager inhoudelijk, brengt o.a. informatie uit de inhoudelijke thema's integraal samen, rapporteert hierover en stelt planningen op programmaniveau op en stemt deze af met de projectleiders.
Programmasecretaris	20	De projectsecretaris draagt zorg voor en voert de organisatorisch-logistieke aspecten van het programma uit, inclusief bijeenkomsten. De projectsecretaris is tevens secretaris van het project omgevingsvisie.
Programmacontroller	2	De programmacontroller is de controller van het SOHW, stuurt de beheersing van het programma op strategisch niveau aan en legt de koppeling met het P&C proces binnen de gemeenten en het SOHW. De programmacontroller overlegt hierover met de controllers van de gemeenten.
Financieel adviseur	8	De financieel adviseur ondersteunt de Programmacontroller bij zijn taken, stelt financiële rapportages op en neemt deel aan projecten als het gaat om het in kaart brengen van de financiële effecten van beleidskeuzes binnen de Omgevingswet.
Adviseur communicatie en participatie	16	De adviseur communicatie en participatie adviseert over de integrale communicatie rondom de invoering van de Omgevingswet, stelt persberichten op en coördineert nieuwsbrieven en/of andere communicatiekanalen en adviseert binnen projecten over de participatie van externe doelgroepen.
Programmathema: Instrumentarium		
Thematrekker Instrumentarium	6	De thematrekker is verantwoordelijk voor het behalen van de themadoelstellingen, legt verbinding tussen de verschillende projecten binnen het thema en neemt deel aan het programmteamoverleg en stuurt het themateam aan.
Projectleider omgevingsvisie	24	De projectleider omgevingsvisie is opdrachtnemer van het project omgevingsvisie, handelt binnen het nog op te stellen projectplan en stuurt het projectteam aan. De projectleider is verantwoordelijk voor het behalen van de projectdoelstellingen, de projectbudgetbeheersing en heeft hierover overleg met de programmamanager en thematrekker. De projectleider maakt deel uit van het themateamoverleg.
Adviseur Sociaal domein	8	De adviseur Sociaal Domein levert op strategisch niveau input vanuit het sociale domein, kijkt over sectoren heen en weet deze op een integrale wijze te verbinden aan de opgaven die in de omgevingsvisie worden benoemd.
Adviseur Fysiek domein	8	De adviseur Fysiek Domein levert op strategisch niveau input vanuit het fysieke domein, kijkt over sectoren heen en weet deze op een integrale wijze te verbinden aan de opgaven die in de omgevingsvisie worden benoemd.
Adviseur VTH	8	De adviseur VTH levert input aan de omgevingsvisie vanuit het perspectief van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving en zorgt voor de doorvertaling naar het omgevingsplan en vergunningstelsel.
Programmamanager Ruimte-Economie SOHW	nvt	De programmamanager legt verbinding met de regionale projecten en programma's.
Extern: vertegenwoordigers WSHD en PZH	nvt	De vertegenwoordigers leveren vanuit hun organisatieachtergrond input voor de omgevingsvisie en de daarin benoemde opgaven.

Projectleider omgevingsplan & Vergunningstelsel	24	De projectleider omgevingsplan & vergunningstelsel is opdrachtnemer van het project omgevingsplan & vergunningstelsel, handelt binnen het nog op te stellen projectplan en stuurt het nog aan te stellen projectteam aan. De projectleider is verantwoordelijk voor het behalen van de projectdoelstellingen, projectbudgetbeheersing en heeft hierover overleg met de programmamanager en thematrekker. De projectleider maakt deel uit van het themateamoverleg.
Juridisch adviseur	8	De juridisch adviseur zorgt ervoor dat het omgevingsplan en vergunningstelsel juridisch goed in elkaar steekt, neemt primair deel aan de projectgroep omgevingsvisie en omgevingsplan & vergunningstelsel, maar is ook voor het bredere programma de juridische vraagbaak. De juridisch adviseur stelt samen met de projectleider het plan van aanpak op.

Projectteam wordt samengesteld op basis van een plan van aanpak

Projectleider Werkprocessen	24	De projectleider werkprocessen is opdrachtnemer van het project werkprocessen. handelt binnen het nog op te stellen projectplan en stuurt het nog aan te stellen projectteam aan. De projectleider is verantwoordelijk voor het behalen van de projectdoelstellingen, projectbudgetbeheersing en heeft hierover overleg met de programmamanager en thematrekker. De projectleider maakt deel uit van het themateamoverleg.
-----------------------------	----	--

Projectteam wordt samengesteld op basis van een plan van aanpak

Programmathema: Verandering

Regionaal HRM adviseur (harmonisatie)	4	De regionaal HRM adviseur is verantwoordelijk voor het behalen van de themadoelstellingen, legt verbinding tussen de verschillende projecten binnen het thema en neemt deel aan het programmateamoverleg en stuurt het themateam aan. De regionaal HRM adviseur legt verbinding met de HRM harmonisatie binnen de Hoeksche Waard.
Experimentencoach	16	De experimentencoach is verantwoordelijk voor het (laten) begeleiden van de verschillende experimenten, leidt medewerkers op om zelf experimenten te begeleiden (andere experimentencoaches) en begeleidt die. De experimentencoach coach verkent de vraagarticulatie, zet die om in experimenten en zorgt dat het geleerde een plek krijgt in de organisatie of beleid.
P&O medewerker	8	De P&O medewerker is verantwoordelijk voor: het opzetten van in-company trainingen/opleidingen van alle betrokken medewerkers, voor een verdieping op specifieke thema's en adviseert binnen het programma over P&O zaken.

Programmathema: Digitalisering

Procesmanager i-harmonisatie	4	De procesmanager is verantwoordelijk voor het behalen van de themadoelstellingen, legt verbinding tussen de verschillende projecten binnen het thema en neemt deel aan het programmateamoverleg en stuurt het themateam aan. De procesmanager legt verbinding met de ICT harmonisatie binnen de Hoeksche Waard.
Adviseur ISHW	12	De adviseur ISHW volgt de landelijke ontwikkelingen rondom het DSO, overlegt hierover op ZHZ niveau, zorgt dat de Hoeksche Waard gesteld staat om aan te sluiten op het DSO en adviseert over activiteiten en acties die binnen de Hoeksche Waard nodig zijn om systemen op elkaar af te stemmen. De adviseur neemt deel aan de projectgroep werkprocessen.

COLOFON

Uitgave: Kernteam Omgevingswet
Samenwerkingsorgaan Hoeksche Waard
Waleplein 2
3291 CZ Strijen

www.sohw.org

 @hw_omgevingswet
#omgevingswetHW